

Pa-kaw ang Bitala ong Mo-yang Balita sigon ong ni Lucas

Ang nagsolat tang Mo-yang Balitang na ay si Lucas, tatang doktor asing timpo ni Jesus. Matako ang taw si Lucas ig tanandia ka tang nagsolat tang librong aggoyan ta “Bindoatan tang mga Apostolis.” Ang doroang librong na sinolat ni Lucas para ong tatang taw ang aran na si Teofilo. Sigon ong doma, si Teofilo tatang alawig ang taw ang taga Roma. Anday domang gata-wanan ta natetenged ong nandia.

Si Lucas belag ta Judio kondi Grigo, piro nagto ig nagparet ang si Jesus tang pinangakong Maniglibri para ong mga Judio, ig asta para ong tanan ang taw ong kalibotan. Animan asing nagbalik da si Jesus ong langit, sinolat ni Lucas tang mga bindoat ig binitala ni Jesus bilang pamatod ang si Jesus yay ang Ana tang Dios.

Tarin ong ibanghiliong na, ang kalipay tatang bagay ang importanti, labi pa enged ong primirong kapitolo natetenged ong pagpatakong ipangana si Jesus, ig ong kaorian ang kapitolo asing si Jesus pinaka-yat ong langit. Tarin ka ong librong na, itaen ta tang mabael ang kate-bek ni Ginong Jesus ong mga taw ang sari-sari tang mga kaministiran nira. Maski tanandia Ana tang Dios ang pinilik ang maggaem ong tanan, aggoyan ka tanandia ta “Ana ta Taw,” tenged napasaran na ka tang mga kaliwagan ig kalisedan tarin ong tanek bilang tatang nagimong taw. Pinatako na tang

Mo-yang Balita ong mga malilised ig pinao-ya na tang mga pamagmasit.

Yading istoria ang tarin lamang mabasa ong librong na ni Lucas. Alimbawa: Ang mga manigbadbad ig mga anghil (2:8-20); asing ingkelan si Jesus tang mga ginikanan na ong Timplo (2:22-38); ang mo-yang taw ang taga Samaria (10:25-37); ig ang molang naglayas ong balay nira (15:11-32).

¹ Aggalangenong Teofilo:

Doro rang mga taw ang napamagsolat natetenged ong mga nainabo tani ong yamen asing tokaw.

² Tanira namagsolat sigon ong mga bagay ang sinayod ong yamen tang mga taw ang mismong nangaita ta asia ig ang nagimong mga manigtoldok tang balitang na.

³⁻⁴ Ang tanan ang balitang na, napagadalano ra ka ta mo-ya tanopa sia pa. Animan, para masig-oroa kang matod ka kaman tang mga bagay ang sinoldok ong nio, naisipo kang isolat ta dalalaton tang tanan ang na para ong nio.

Pinatakong ipangana ra si Juan ang Manigbo-niag

⁵ Asing tokaw ang si Herodes pa tang adi tang probinsia tang Judea, may tatang padi tang mga Judio ang aran na si Zacarias. Si Zacarias ang na tata ka ong grupo tang mga pading inampo ni Abias. Asta ang katawa ni Zacarias ang si Elisabet, nagalin ka ong dogo ni Aaron.*

* **1:5** Si Elisabet may si Zacarias pariong nagalin ong dogo ni Aaron, pario tang tanan ang mga padi tang mga Judio.

⁶ Ang magkatawang na, pario tanirang mato-lid ong pama-dek tang Dios. Agtomanen nira ta mo-ya tang tanan ang katobolan na.

⁷ Piro anday ana nira, tenged bog si Elisabet, ig mepet da tanirang doroa.

⁸ Ong mga kaldaw ang asi, belet da tang grupo ni Zacarias ang magboat tang mga katengdanan bilang mga padi ong Timplo tang Gino. Animan pagsirbi si Zacarias don.

⁹ Asing namagparabonlokan tang mga padi, sigon ong naogalian nira, si Zacarias tang natengedan ang magsirok tang insinso. Animan siminled tanandia don ong teled tang Timplo

¹⁰ para magsirok tang insinso, mintras paman-gadi ong loa tang kadoro-doroan ang taw.

¹¹ Asing don pa ong teled si Zacarias, may tatang anghil tang Gino ang napaita ong nandia. Kedeng tang anghil don ong parting to tang altar ang agsirokan ta insinso.

¹² Nakibot si Zacarias asing pagaita na tang anghil ig inledan ta mo-ya.

¹³ Piro ganing ong nandia tang anghil, “India meled, Zacarias. Pinama-yan tang Dios tang pangadi mo. Magkatinira ta ana mong lali. Tenged mangana tang katawa mong si Elisabet, ig paranan mo tang mola ta Juan.

¹⁴ Malipaya ig ambengana ta mo-ya tenged ong nandia. Ig yadi kang malipay ang tanandia pinan-gana.

¹⁵ Tenged magimong alawig tanandia ong pama-dek tang Dios. Indi tanandia manginem

ta bino[†] obin maski onopang irinemen ang pamaleng. Ong sian pa lamang tanandia tang nanay na, gaeman tanandia tang Ispirito Santo.

¹⁶ Dorong mga kasimanoa ming mga inampo ni Israel ang pabaliken na ong Ampoan nirang Dios.

¹⁷ Tongkaw tanandia ong Gino, ig ong nandia tang gaem ig mapoirsang nem, pario tang propitang si Elias asing tokaw. Papagoliken na tang mga nalanggang nem tang mga tatay ong mga ana nira. Toldokan na ta mo-yang pagirisipen tang mga taw ang indi pamagtoman tang mga tobol tang Dios agod maintindian nira tang natetenged ong mato-lid ang pangaboi. Ong maning ta si, simpan da tang mga taw ong pagkabot tang Gino.”

¹⁸ Ganing si Zacarias ong anghil, “Monopa masigorō tang agganing mong asia? Tenged yami tang katawao mga mepet ami ra.”

¹⁹ Siminabat tang anghil, “Yo si Gabriel. Pagsirbio ong talongan tang Dios. Sinobolo nandia para ipatako tang masinlong balitang inaningo ra ong nio.

²⁰ Piro tandan mo: Maboyona ang lagi mandian, tenged india nagparet ong yen ang bitala. India ra mabitala mintras indi pa gainabo tang mga bagay ang na. Piro sia mainabo engaged pagkabot tang oras.”

²¹ Mandian, pamagelat pa tang mga taw ong ni Zacarias, ig nangabereng tanira angay naboay da tanandia ong teled tang Timplo.

[†] **1:15** Ang “bino” tatang klasi ta irinemen ang agboaten ong wi tang obas. Asing timpo ni Juan, ang bino nira pario ta teba, ang belag ta masiadong maiteg. Telekan ka ong Bokabolario.

²² Pagaloo na, indi ra tanandia mabitala. Mga sinial da lamang tang aggamiten na ong nira. Animan naisip nirang may napaitang makabebereng sigoro ong nandia don ong teled tang Timplo.

²³ Asing natapos da tang belet ni Zacarias ang magsirbi ong Timplo, minolik da tanandia.

²⁴ Indi naboay, nanangken da tang katawa nang si Elisabet. Ig indi naloo-loo ong balay ong teled ta limang bolan.

²⁵ Ganing si Elisabet, “Ay! Nate-bek da ong yen tang Ampoanong Dios. Nakomit da tang kaeyakano ong talongan tang mga taw.”

Pinatakong ipangana si Jesus

²⁶ Asing yanem dang bolan ang pagabdet si Elisabet, ang anghil ang si Gabriel sinobol tang Dios ang paning ong Nazaret, sakep tang Galilea,

²⁷ ong tatang soltiras ang indi pa galengetan ta lali, ang aran na si Maria. Si Maria, karasalen da lamang ong ni Jose, tatang laling nagalin ong dogo tang Ading si David.

²⁸ Napaita tang anghil ong ni Maria ig minaning, “Malipaya, Maria! Yawa, inaloyana tang Dios, ig ang Ampoan asia ong nio.”

²⁹ Nalibeg tang isip ni Maria ong inaning tang anghil, ig agpaino-inon na pa ta mo-ya tang binitala nang asi.

³⁰ Animan ganing ong nandia tang anghil, “India meled, Maria, galipay ong nio tang Dios.

³¹ Yawa, magabdeta ig manganā ta tatang lali ig paranan mo ta Jesus.

³² Magimong alawig tang dengeg na ong pama-dek tang mga taw, ig goyan tanandia ta Ana

tang Kalawig-lawigan ang Dios. I-dol ong nandia tang Dios tang inadian tang nandiang kamepet-mepetan ang si David,

³³ ig maggaem tanandia ong mga inampo ni Jacob‡ ang anday kataposan. Inding pisan matapos-tapos tang paggaraemen na bilang adi.”

³⁴ Oman ganing si Maria ong anghil, “Monopa yo magabdet? Tenged anda pay laling nalenget ong yen!”

³⁵ Ganing ang siminabat tang anghil, “Pababak ong nio tang Ispirito Santo, ig magtinir ong nio tang kagaeman tang Kalawig-lawigan. Animan sagrado tang molang ipangana mo, ig goyan tanandia ta Ana tang Dios.

³⁶ Onopa? Gademdeman mo tang pinagari mong si Elisabet? Ganing tang mga taw, bog tanandia. Piro mandian pagabdet da, maski mepet da tanandia. Enem dang bolan tang aggekel-ekelan na ong sian na.

³⁷ Tenged anday imposibli ong Dios.”

³⁸ Siminabat si Maria, “Torobolono tang Gino. Balampa mainabo ong yen tang inaning mo.” Ig nagalin da tang anghil.

Namisita si Maria ong ni Elisabet

³⁹ Pagatapos ta si, nagapora si Maria ang napaning ong tatang lansangan don ong kabobokidan tang probinsia tang Judea.

⁴⁰ Pagakabot na ong balay da Zacarias, kinomosta na si Elisabet.

‡ **1:33** Si Jacob ya kay si Israel, ang pinagalinan tang tanan ang mga Israelita.

⁴¹ Asing pagabasi ni Elisabet tang bosis ni Maria, pisan ang kiminaliek tang mola ong sian na. Gi-naeman si Elisabet tang Ispirito Santo,

⁴² ig ong sobrang kalipay na naiteg tanandiang ganing, “Yawa Maria, inaloyana tang Dios, sobra pa ong tanan ang babay, ig inaloyan na ka tang aggekel-ekelan mo ong sian mo.

⁴³ Angay bato ong yen sindol tang dengeg ang na, ang yo bisitaeno tang nanay tang yen ang Gino?

⁴⁴ Gata-wanan mo, pagabasio lamang tang bosis mo, pisan ang kiminaliek tang mola ong siano ong sobrang kalipay na.

⁴⁵ Ig yawa masoirtia mandian tenged nagpare-tang mainabo tang inaning ong nio tang Dios.”

Nagdayaw si Maria ong Dios

⁴⁶ Dayon ang minaning si Maria,
“Agdayaweno tang Dios ong popotokono,

⁴⁷ ig galipay ta mo-ya tang nemo ong Dios, ang yen ang Maniglibri.

⁴⁸ Tenged yo tang pinilik nang inaloyan, maski yo, torobolono lamang nandia.

Ig mimpisa mandian, maning tang tanan ang taw ang yo, masoirtio

⁴⁹ tenged makabebereng tang mga bagay ang bindoat ong yen tang Dios ang Makaga-gaem.

Sagrado tang aran na!

⁵⁰ Gate-bekan na tang tanan ang pamaggalang ong nandia

mimpisa pa asing tokaw, mandian ig asta ong parakaboton.

⁵¹ Pinaita na tang gaem ig poirsa na,

ig pinalin na tang mga taw ang alawig tang pabetang nira ong sadili nira.

52 Pinababak na tang mga taw ang alalawig tang katengdanan nira,

ig pinalawig na tang mga taw ang dibabak tang pagkabetang nira.

53 Pinaelen na ta mga mo-yang bagay tang mga gangaletem,

piro pinalayas na tang mga manggaden ang anday nae-lan nira.

54 Sinabangan na itang mga inampo ni Israel, itang mga torobolon na,

sigon ong pangako na ong mga kamepet-mepetan ta.

55 Inate-bekan na si Abraham, asta itang mga inampo ni Abraham ang anday kataposan!”

Asia tang pagdayaw ni Maria ong Dios.

56 Mga tolong bolan ang nagtinir si Maria ong da Elisabet ba-lo tanandia minolik.

Pinangana si Juan ang Manigboniag

57 Kiminabot tang oras ang mangana ra si Elisabet, ig nangana tanandia ta tatang molang lali.

58 Pagabalita tang mga kamalay ig mga kaparintian na ang inate-bekan tanandia ta mo-ya tang Dios, nangalipay ka tanirang aroman ni Elisabet.

59 Asing yawalo rang kaldaw, namansipaning tang mga taw ong balay, tenged torian da tang mola, sigon ong kaogalian nira. Zacarias din tang iparan nira ong mola, pario tang aran tang tatay na.

60 Piro ganing tang nanay na, “Indi! Juan tang iparan ong nandia.”

61 Ganing tanira, “Yamo, anday kaparintian ming maning atan tang aran na!”

62 Animan sininiasan nira si Zacarias, ig sine-ma mga onopa tang galiliagan nang iparan ong mola.

63 Nama-dol tanandia ta masolatan, ig nagso-lat ta maning ta na, “Juan tang aran na.” Ig nangabereng tanirang tanan.

64 Oman, golping nabitala si Zacarias, ig nag-dayaw ong Dios.

65 Nangabereng ang pisan tang tanan ang kamalay nira ong nainabo, ig indi naboay nabantog tang mga bagay ang na ong bilog ang kabobokidan tang Judea.

66 Ang tanan ang nangabalita, dorong isip nira ig namagampang-ampang ang ganing, “Onopa bato tang loan tang molang na?” Teneded aggitaen nira nga ong nandia tang Dios.

Nagdayaw si Zacarias ong Dios

67 Si Zacarias, ang tatay ni Juan, ginaeman tang Ispirito Santo, ig dayon ang minitala natetened ong parakabotan ang ganing,

68 “Dayawen tang Gino, ang Dios tang Israel!
Teneded dinemdem na ig ginawad tang banoa na.

69 Sindolan ita ra nandia ta tatang makagagaem ang Maniglibri,
tata ong mga inampo ni David, ang torobolon tang Dios asing tokaw.

70 Sinobol tang Dios tang mga sagradong propita na asing tokaw pa para magpatako ong yaten

71 ang ilibri ita nandia ong mga kasoay ta,

ig ong gaem tang tanan ang mga paman-
degdeg ong yaten.

72 Minaning tang Dios ang ate-bekan na tang mga
kamepet-mepetan ta,

ig tomanen na tang sagradong inigoan

73 ang bindoat na ong kamepet-mepetan tang
si Abraham.

74 Nangako tanandia ang ilibri ita nandia ong mga
kasoay ta

agod mapagsirbi ita ong nandia ang anday
eled ta,

75 ig para magimong sagrado ig mato-lid ita
ong pama-dek na, mintras gaboi ita pa.

76 Ig yawa, anao, goyana ta propita tang Kalawig-
lawigan ang Dios

tenged tongkawa ong Gino para simpanen
tang dalan ang panawan na.

77 Yawa tang magpatako ong banoa tang Dios§ ang
patawaden na tang mga kasalanan nira,

ig ong maning ta si malibri tanira.

78 Tenged masine-bekenen ang enged tang Am-
poan tang Dios.

Papaningen na ong yaten tang Maniglibri ang
magalin ong langit,

ig ang pagkabot na magkapario ong kaldaw
mga te-la ra

79 tenged magtorol tanandia ta kayagan ong
mga taw ang gangabo-wan ong maki-lep ig
ong gaem tang kamatayen.

Ig antabayen ita nandia ong dalan tang kao-yan.”
Asia tang binitala ni Zacarias.

§ 1:77 Ang agsambiten tarin ang “banoa tang Dios” yay ang mga
Israelita.

⁸⁰ Nambael tang molang si Juan ig namoirsa tang sinangoni na ig pinabaked tang Gino tang nem na. Ministar tanandia ong kabobokidan, ong logar ang anday gistar ang taw, asta ong kaldaw ang magpaita ra tanandia ong mga inampo ni Israel para magtoldok ong nira.

2

Ang pagpangana ong ni Jesus (Mateo 1:18-25)

¹ Ong mga timpong asi, nagpapanaw ta ordin tang alawig ang ading* si Agosto ang magpalista tang tanan ang taw ong mga banoang gasakepan tang Roma.

² Narin tang primirong palista, ig nainabo asing si Cirenio tang gobirnadador tang Siria.

³ Animan namansiolik tang kada tata ong sadiling logar nira para magpalista.

⁴ Ig nagalin ong banoa tang Nazaret sakep tang probinsia tang Galilea, nagbiahi si Jose ong Betlehem sakep tang Judea, don ong banoang pinanganan tang Ading si David. Napaning don si Jose tenged tanandia tata ong mga inampo ni David.

⁵ Aroman nang minolik para magpalista si Maria, ang pinagampangan dang magimong katawa na. Asing oras ang asi, palanganaen da si Maria,

⁶ ig asing don da tanira ong Betlehem, kiminabot tang oras ang mangana ra.

* **2:1** Ang alawig ang adi tang Roma aggoyan ta “Emperador” ong Tagalog. Mga ong bitalang Grigo, “Cesar.”

7 Nangana tanandia tang kakan ang ana na, tatang molang lali.† Binongot na ta ga-net ig pinalbog na ra lamang ong tatang palamanganan ta ayep, tenged anda ray logar para ong nira ong balay ang agpabayadan.

Ang mga manigbadbad ta karniro ig ang mga anghil

8 Don ong logar ang asi may mga taw ong patag, ang pamagpolaw ig pamagbantay tang mga karniro nira.

9 Mintras don tanira, may tatang anghil tang Gino ang golping napaita ong talongan nira, ig nangayag ta mo-ya tang sinag tang Gino ong pali-bot nira. Animan pisan ang pinangeldan tang mga manigbadbad.

10 Piro ganing tang anghil ong nira, “Indi amo meled. Mamasi amo! Yo, may ibalitaong nindio ang dorog kasinlo, ang magtorol ta kambengan ong tanan ang taw.

11 Tenged pinangana mandian ang labi ong banoa ni David tang Maniglibri mi. Tanandia tang Gino ig ang Cristong‡ aggelaten.

† 2:7 Para ong mga Judio, ang kakan ang lali may kato-lidan ig pribiliohion sigon ong na-tang ong Exodo 13:2, Bilang 3:12-13; 18:15-16, ig Deuteronomio 21:15-17. Sigon ong nasolat, ang mga kakan ang lali kaministiran ang itagana para ong Dios (Lucas 2:23). Ig mga natetenged ong toroblien, ang toblien tang kakan ay dobli kaysa ong mga ari (Deuteronomio 21:17). ‡ 2:11 “Cristo.” Mga ong bitalang Hebreo, “Mesiyas.” Ang bitalang “Cristo” tatang titulo ni Jesus bilang ang pinilik tang Dios para maglibri ong mga taw ong mga kasalahan nira ig maggaem ong tanan-tanan. Telekan ka ong Bokabolario.

¹² Don itaen mi tang tatang molang agbongoton ta ga-net ig pinalbog ong palamanganan ta ayep. Asia tang magimong tanda para matawanan ming matod tang bibitalao.”

¹³ Pagabitala lamang tang anghil, golping napaita tang kadoro-doroan pang anghil ang namagalin ong langit. Pamagdayaw tanirang tanan ong Dios ang ganing,

¹⁴ “Dayawen tang Dios ong kalawig-lawigan ang langit,

ig tarin ong tanek magkatinir ta kao-yan§ tang mga taw ang galiliagan na.”

¹⁵ Asing nangapamagalin da tang mga anghil ang namansibalik ong langit, namagampang-ampang tang mga manigbadbad, “Maytara ong Betlehem! Telekan ta tang mga nainabong nang pinatako ong yaten tang Dios.”

¹⁶ Animan nagdali-dali tanirang napaning ong Betlehem. Don kinabotan nira si Maria may si Jose, ig inita nira tang molang lolbog ka kaman ong palamanganan ta ayep.

¹⁷ Oman sinayod nira tang inaning tang anghil ong nira natetenged ong mola.

¹⁸ Nangabereng tang tanan ang nangabasi tang inaning tang mga manigbadbad.

¹⁹ Piro si Maria, lindoak nang lagi ong isip na tang tanan ang mga bagay ang na, ig pirming agpaino-inon na.

²⁰ Ang mga manigbadbad namagbalik ong obra nira, ig dorong pasalamat nira ig pagdayaw ong Dios tenged ong tanan ang inita nira. Tenged mga

§ 2:14 “kao-yan”. Mga ong Tagalog, “kapayapaan”.

onopa tang inaning ong nira tang anghil, ya ka enged tang inita nira.

Pinaranan si Jesus

²¹ Asing yawalo rang kaldaw, pinatorian da tang mola ig pinaranan ta Jesus. Narin tang aran ang sindol tang anghil asing anda pa tanandia ong sian ni Maria.

Ingkelan si Jesus tang mga ginikanan na ong Timplo

²² Oman, kiminabot da tang kaldaw ang magboat tanira tang sirimoniang sigon ong Katobolan ni Moises para magimong limpio tang nanay. Animan napaning da Jose ong Jerusalem ig ingkelan nira tang mola para iprisintar ong Dios.

²³ Tenged ganing ong Katobolan tang Dios, “Kada kakan ang lali kaministiran ang itagana para ong Dios.”*

²⁴ Animan asing don da tanira ong Timplo,† nagbolontad tanira sigon ong Katobolan para ong sirimonia tang pagpalimpio. Ang agpa-dolon don ay magkatawang lare obin doroang marapating mola pa.

²⁵ Mandian don ong Jerusalem may tatang mepet ang aran na si Simeon. Madinioson tanandia ig masinomanen ong mga tobol tang Dios. Pagelat tanandia ong kaldaw ang maglibri tang

* **2:23** Exodo 13:2 † **2:24** Asing timpo ni Jesus, ang “Timplo” yay ang kaimportantian ang palagsimban tang mga Judio. Don tanira pamagtorol tang mga bolontad nira ong Dios. Sari-saring klasi ta bolontad tang agto-dol nira ig mabasa ta tang natetenged ong mga narin ong Bokabulario, ong “Bolontad.”

Dios ong Israel. Ig pirmi ong nandia tang Ispirito Santo.

²⁶ Pinatako rang lagi tang Ispirito Santo ong ni Simeon ang indi tanandia mapatay asta indi itaen na tang Cristong pinangako tang Dios ang komabot.

²⁷ Mandian, aggekelan si Simeon tang Ispirito Santo ang tenled ong Timplo. Ig asing e-lan don si Jesus tang mga ginikanan na para boaten tang agpa-dolon ong Katobolan,

²⁸ sinapopo ni Simeon tang mola, ig nagdayaw ong Dios ang ganing,

²⁹ “Mandian Gino, maski bawieno ra nio, yo ang torobolon mo, kontintō ra.

Tenged sigon ong pangako mo,

³⁰ initao ra ong yen ang mga mata tang Maniglibri ang sinobol mo.

³¹ Sinimpan mo tanandia ong talongan tang tanan ang taw.

³² Tolok tanandiang magtorol ta kayagan ong domang mga nasion,

ig magtorol ta mabael ang dengeg ong banoa mong Israel.”[‡]

³³ Nabereng ta mo-ya tang mga ginikanan ni Jesus ong inaning ni Simeon natetenged ong mola.

³⁴ Oman binindisionan tanira ni Simeon ig ganing ong ni Maria, “Maria, tandan mo na. Ang molang na pinilik tang Dios. Yading mga inampo ni Israel ang madagpa natetenged ong nandia, ig yadi kang kendeng agod malibri. Tanda tanandiang nagalin ong Dios, piro dorong mamangontra ong nandia.

[‡] **2:32** Isaias 42:6; 49:6

³⁵ Ong maning ta si mata-wanan tang aggisipen nira. Ig yawa, Maria, midio sa-saken ta ta-bat tang popotokon mo ong sobrang pagsinti.”

³⁶ Mandian may tatang propitang babay ang don ka ong Timplo, ang aran na si Ana. Tanandia ana ni Fanuel, ig tata ka ong mga inampo tang tribo ni Aser. Doro ra kamepet si Ana. Pitong takon lamang tanirang naga-pen tang katawa na,

³⁷ nabalo tanandia. Ig mandian walompolok may epat dang takon tang idad na. Pirmi tanandia ong Timplo, kaldaw may labi, ang pagdayaw ong Dios ig pagpaletem§ mintras pangadi.

³⁸ Ong oras kang asi ang don pa da Jose, napalenget tang mepet ig nagpasalamat ong Dios. Ig mimpisa don, pirmi tanandiang pagsayod natetenged ong molang si Jesus ong tanan ang taw ang pamagelat kang maglibri tang Dios ong Jerusalem.

Ang pagbalik da Jose ong Nazaret

³⁹ Asing naboat da ni Jose may ni Maria tang tanan ang dapat boaten nira sigon ong Katobolan tang Dios, minolik tanira ong banoa nira, ong Nazaret sakep tang Galilea.

⁴⁰ Don nambael ig namoirsa tang mola. Ponok tanandia ta kinata-wanan ig inaloyan tanandia tang Dios.

Ang molang si Jesus napabo-wan ong Jerusalem

§ 2:37 “Pagpaletem” obin poidi ka “pagpoasa.” Ong bitalang Tagalog yay ang “nag-aayuno.” Teta ang taw indi mamangan ong teled ta tatang timpo agod bogos ang i-dol na tang oras asta isip na ong pagpangadi na. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Magpaletem.”

⁴¹ Takon-takon, kada Pista tang Pagta-lib tang Anghil, ang mga ginikanan ni Jesus pamamista ong Jerusalem.

⁴² Animan asing tampolok may doroa rang takon si Jesus, namista ka tanira sigon ong naogalian nira.

⁴³ Pagatapos tang pista, asing pamansiolik da tanira, napabo-wan si Jesus ong Jerusalem, ang indi nata-wanan tang mga ginikanan na.

⁴⁴ Ang kalaom nira, tatabid lamang tanandia ong domang mga karomanan nira. Animan, diritso ka tang panaw nira asta kinabotan ta nagapon ba-lo nata-wanan nira ang belag pala ta aroman nira. Dinilem nira si Jesus ong mga kaparintian ig kailala nira.

⁴⁵ Asing indi inita nira, nagbalik tanira ong Jerusalem para dilemen don.

⁴⁶ Pagata-lib tang tolong kaldaw ba-lo natoman nira don ong Timplo. Kakarong tanandia aroman tang mga manigtoldok, ang pamasi ig pane-ma ong nira.

⁴⁷ Gangabereng tang tanan ang taw ang gangabasi ong nandia tenged ong kinata-wanan na ig ong mga sabat na.

⁴⁸ Asta si Maria may si Jose, nangabereng ka asing itaen nira tanandia don. Ganing ong nandia tang nanay na, “Anao, angay maning ta na tang bindoat mo ong yamen? Doro rang ka-tekan tang kolo amen ni tatay mo ang pagdilem ong nio!”

⁴⁹ Piro siminabat si Jesus, “Angay agdilemeno nindio? Indi amo gatako ang dapat tarino ong balay tang Tatayo?”

⁵⁰ Piro indi naintindian nira tang maliag nang yaning.

⁵¹ Oman, siminabid da si Jesus ong nirang minolik ong Nazaret, ig pirming masinomanen tanandia ong mga ginikanan na. Piro agpaino-inon ang pirmi tang nanay na tang tanan ang mga bagay ang na.

⁵² Diritso tang pagbaraelen ni Jesus. Mas nagdolang tang kinata-wanan na, ig mintras gaboay mas galipay ong nandia tang Dios asta ang mga taw.

3

Ang pagtoldok ni Juan ang Manigboniag (Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Juan 1:19-28)

¹ Yatampolok may lima rang takon ang kakarong si Tiberio, ang alawig ang adi tang Roma. Si Poncio Pilato ka tang gobirnadador tang Judea. Si Herodes tang adi ong probinsia tang Galilea, ig ang logod nang si Felipe ong mga tiritorio tang Iturea ig Traconite. Si Lisantias tang adi ong Abilinia.

² Da Anas ig Caifas pa ka tang mga kalawigan ang pangolokolo ong mga padi. Mandian, asing timpong asi, don pagtinir si Juan ang ana ni Zacarias ong logar ang anday gistar ang taw. Ig kiminabot ong nandia tang bitala tang Dios.

³ Animan linibot-libot ni Juan* tang mga logar ong magdobali-dobali tang sobang aggoyan ta Jordan. Pagtoldok tanandiang ganing, “Magtogat

* **3:3** Si Juan ang Manigboniag ya kay si Juan Bautista. “Manigboniag” tang maliag yaning tang “Bautista.”

amo ong mga kasalanan mi ig magpaboniag agod patawaden amo tang Dios.”

⁴ Ong pagboat ni Juan ta maning ta sia, nagmatod tang sinolat tang propitang si Isaias asing tokaw pa, ang ganing:

“May pagininteg don ong logar ang anday gistar ang taw ang ganing,

‘Simpanen mi tang paranawan tang Gino!

To-liden mi tang mga dalan ang panawan na!

⁵ Tambakan tang kada dibabak ang logar, ig pegnaken tang kada bolod ig bokid.

To-liden tang kada liko-likong dalan,

ig tampayen tang mga lobak-lobak,

⁶ agod itaen da tang tanan ang taw tang pagrilibrien tang Dios ong nira.’”

⁷ Yading mga taw ang namansipanang don ong ni Juan para magpaboniag. Piro ganing tanandia ong nira, “Mga ma-kal amo! Angay kaisip mi ang palibri amo ong silot ang ipakabot tang Dios? Sinopay naganing ta maning ta si ong nindio?

⁸ Mga matod ang pamagtogat amo ra ong mga talak mi, ipaita mi ong mga boat mi. Indi amo manalig ang indi amo silotan tenged lamang mga inampo amo ni Abraham. Agganingo ong nindio, maski ngani ang mga batong na, poiding boaten tang Dios ang magimong ana ni Abraham, mga galiliag lamang tanandia.

⁹ Alenget dang silotan tang mga taw!† Ang kaparioan nira mga papa ta ayong alenget dang pe-peten. Tenged ang kada papa ta ayo, mga indi

† 3:9 “Alenget dang silotan tang mga taw!” Ong bitalang Grigo: Ang parakol listo rang ipe-pet ong lamot tang ayo.

pamorak ta masinlo, pe-peten lamang ig idapog ong apoy.”

¹⁰ Animan nane-ma tang mga taw ong ni Juan, “Mga maning ta si, onopay dapat boaten amen?”

¹¹ Siminabat si Juan, “Maning ta na tang boaten mi. Mga ang lambong mi doroa, i-dol mi tang tata ong anday lambong na. Maning ka atan mga bastanti tang pamangan mi, partian mi ka tang anday mapangan na.”

¹² May atan kang mga manigtokot ta bois ang namansipaning ong ni Juan para magpaboniag. Nane-ma tanira, “Maistro, yami, onopay dapat boaten amen?”

¹³ Siminabat tanandia, “Indi amo manokot ta sobra ong dapat ang tokoton mi.”[‡]

¹⁴ Nane-ma ka ong nandia tang mga sondalo, “Ig yami, onopa kay dapat boaten amen?”

Siminabat ka si Juan, “Indi amo mandegdeg ig magbandan ta belag ta matod ong mga taw para mapangoarta amo. Magkontinto amo lamang ong soildo mi.”

¹⁵ Asing mga timpong asi, pamaglangkag da tang mga taw ong pagkabot tang Cristong[§] pinan-gako tang Dios. Animan pamane-ma ra ong mga sadili nira mga si Juan ang na ya ray ang aggelaten nira.

¹⁶ Animan ganing si Juan ong nira, “Yo, pagboni-ago ong nindio ong wi lamang. Piro may komabot ang domaton ong yen ang magboniag ong nindio

[‡] **3:13** Ang mga Judio agpapagbayaden ta bois ong gobirno tang Roma, tenged ang banoa nira sakep tang inadian tang Roma asing timpo ni Jesus. [§] **3:15** “Cristo” mga ong bitalang Grigo. Mga ong bitalang Hebreo, “Mesiya.”

ong Ispirito Santo ig ong apoy. Mas alawig tang dengeg na ong yen, ig maski ngani tomokok ig magobad tang kordon tang rapak* na, belago ta bagay.

¹⁷ Listo ra tanandiang ipabelag tang moro-ya ong malalain, pario tang pagpakolay ta paray. Simeten tang simlat ig i-tang ong dispinsa. Piro sirokon tang kepa ong apoy ang indi mapatay-patay asta ong tanopa.”

¹⁸ Doro pang mga bagay ig pandam ang pinatako ni Juan ong mga taw ong pagtoldok na tang Mo-yang Balita.

¹⁹ Sinambleng na tang ading si Herodes natetenged ong bayaw nang babay ang si Herodias ang ga-pen a-penan na, ig ong doma pang bindoat nang malalain.†

²⁰ Tenged don, pinapriso ni Herodes si Juan, ig ong bindoat nang asi mas nadolongan pa enged tang kasalanan na.

Binoniagan si Jesus

(Mateo 3:13-17; Marcos 1:9-11)

²¹ Asing agboniagan ni Juan tang dorong taw don, nagpaboniag ka ong nandia si Jesus. Pagat-apos ta si, mintras pangadi si Jesus, nagabri tang langit ig

²² napababak ong nandia tang Ispirito Santo ang magang lare. Ig may tatang bosis nagalin ong langit ang ganing, “Yawa tang agmalenong Anao. Galipayo ta mo-ya ong nio.”

* **3:16** Ang “rapak” yay ang mga tsinilas tang mga taw asing tokaw. Na boat ong olit ta ayep ig magang sandals mandian. † **3:19** Telekan ong Marcos 6:17.

*Ang listan tang mga kamepet-mepetan ni Jesus
(Mateo 1:1-17)*

²³ Mga tolompolok ang takon tang idad ni Jesus asing magimpisa tanandiang magtoldok. Ong pabetang tang mga taw, tanandia ana ni Jose. Mandian si Jose ana ni Eli.

²⁴ Si Eli ana ni Matat. Si Matat ana ni Levi. Si Levi ana ni Melqui. Si Melqui ana ni Janai. Si Janai ana ni Jose.

²⁵ Si Jose ana ni Matatias. Si Matatias ana ni Amos. Si Amos ana ni Nahum. Si Nahum ana ni Esli. Si Esli ana ni Nagai.

²⁶ Si Nagai ana ni Maat. Si Maat ana ni Matatias. Si Matatais ana ni Semei. Si Semei ana ni Josec. Si Josec ana ni Joda.

²⁷ Si Joda ana ni Joanan. Si Joanan ana ni Resa. Si Resa ana ni Zerubabel. Si Zerubabel ana ni Salatiel. Si Salatiel ana ni Neri.

²⁸ Si Neri ana ni Melqui. Si Melqui ana ni Adi. Si Adi ana ni Cosam. Si Cosam ana ni Elmadam. Si Elmadam ana ni Er.

²⁹ Si Er ana ni Josue. Si Josue ana ni Eliezer. Si Eliezer ana ni Jorim. Si Jorim ana ni Matat. Si Matat ana ni Levi.

³⁰ Si Levi ana ni Simeon. Si Simeon ana ni Juda. Si Juda ana ni Jose. Si Jose ana ni Jonan. Si Jonan ana ni Eliakim.

³¹ Si Eliakim ana ni Melea. Si Melea ana ni Menna. Si Menna ana ni Matata. Si Matata ana ni Natan. Si Natan ana ni David.

³² Si David ana ni Jesse. Si Jesse ana ni Obed. Si Obed ana ni Boaz. Si Boaz ana ni Salmon. Si Salmon ana ni Naason.

³³ Si Naason ana ni Aminadab. Si Aminadab ana ni Admin. Si Admin ana ni Arni. Si Arni ana ni

Esrom. Si Esrom ana ni Farez. Si Farez ana ni Juda.

³⁴ Si Juda ana ni Jacob. Si Jacob ana ni Isaac. Si Isaac ana ni Abraham. Si Abraham ana ni Terah. Si Terah ana ni Nahor.

³⁵ Si Nahor ana ni Serug. Si Serug ana ni Rehu. Si Rehu ana ni Peleg. Si Peleg ana ni Eber. Si Eber ana ni Sala.

³⁶ Si Sala ana ni Cainan. Si Cainan ana ni Arfaxad. Si Arfaxad ana ni Shem. Si Shem ana ni Noe. Si Noe ana ni Lamec.

³⁷ Si Lamec ana ni Matusalem. Si Matusalem ana ni Enoc. Si Enoc ana ni Jared. Si Jared ana ni Mahalaleel. Si Mahalaleel ana ni Kenan.

³⁸ Si Kenan ana ni Enos. Si Enos ana ni Set. Si Set ana ni Adan. Si Adan ana tang Dios.

4

Ang pagtokso ni Satanang on ni Jesus (Mateo 4:1-11; Marcos 1:12-13)

¹ Asing pagalin ni Jesus on soba tang Jordan, ginaeman da tanandia tang Ispirito Santo. Ingkelan si Jesus tang Ispirito don on logar ang anday tataw na.*

² Ig don tanandia nagtinir ta epat ang polok ang kaldaw ang agtokson ni Satanang. Ong mga kaldaw ang asi, inding pisan pamangan si Jesus tenged nagpaletem. Ig on kaboayan linetem da tanandia.

* **4:1** Ang “logar ang anday tataw na,” mga on bitalang Tagalog, “ilang.” Maliag yang, kabobokidan obin mga logar ang alawid on lansangan ig anday taw ang gistar don. Tatang logar ang silinsio ig anday disturbo, agod mas madaling magampo on Dios.

³ Ganing si Satanas ong nandia, “Mga yawa ka kaman tang Ana tang Dios, tobolon mo tang mga batong na ang magimong tinapay.”

⁴ Piro siminabat si Jesus, “Na-tang ong Sagradong Kasolatan, ‘Belag lamang ta ong pamangan gaboi tang taw.† [Kaministiran na ka tang tanan ang mga bitala tang Dios.‡]’ ”

⁵ Pagatapos ingkelan ni Satanas si Jesus ong tatang logar ang dorog kalawig, ig ong tanga papa-dek pinaita na ong ni Jesus tang tanan ang mga nasion ig mga inadian ong kalibotan.

⁶ Oman ganing si Satanas, “I-dolo ong nio tang tanan ang kagaeman ig manggad tang mga inadian ang na. Tened ang tanan ang narin inintriga ra ong yen, ig i-dolo ong maski sinopay galiagano.

⁷ Animan ang tanan ang na magimong nio, mga lomoda ong talongano ig ilalaeno nio bilang Dios mo.”

⁸ Siminabat si Jesus, “Na-tang ong Kasolatan, ‘Ang Ampoan mong Dios lamang tang ilalaen mong Dios.

Tanandia lamang tang sirbian mo.’ ”§

⁹ Oman dayon sing ingkelan ni Satanas si Jesus don ong siodad tang Jerusalem, ong talibobongan tang Timplo. Ganing si si Satanas ong nandia, “Mga yawa ka kaman tang Ana tang Dios, abir, pabo-loga atan!

¹⁰ Tened na-tang ong Kasolatan,

† 4:4 Deuteronomio 8:3 ‡ 4:4 Ang mga bitalang na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo. § 4:8 Deuteronomio 6:13

‘Tobolon tang Dios tang mga anghil na para bantayana nira.

11 Biotana nira agod maski ang kakay mo inding pisan masigbak ong bato.’ ”*

12 Piro siminabat sing oman si Jesus, “Na-tang ka ong Kasolatan ang ganing, ‘Indi sobokan mi tang Ampoan ming Dios.’ ”†

13 Pagatapos ang tokson din tanandia ni Satanas ong tanan ang klasi ta tokso, nagalin da lamang si Satanas ig nagelat si ta domang oras.

Inimpisan ni Jesus tang mga boroaten na ong Galilea

(Mateo 4:12-17; Marcos 1:14-15)

14 Nagbalik si Jesus ong Galilea, ig ong nandia tang gaem tang Ispirito tang Dios. Nabantog ong tanan ang logar don tang balitang natetenged ong nandia.

15 Nagtoldok tanandia ong mga simban tang mga Judio,‡ ig namagdayaw tang tanan ang taw ong nandia.

Indi rinisibi si Jesus ong Nazaret

(Mateo 13:53-58; Marcos 6:1-6)

16 Minolik si Jesus ong Nazaret, ang logar ang pinambaelan na. Pario tang naogalian na, asing Kaldaw dang Igperenay§ napaning tanandia ong simban nira. Kimindeng tanandia para magbasa tang Sagradong Kasolatan,

* 4:11 Salmo 91:11-12 † 4:12 Deuteronomio 6:16 ‡ 4:15 Ang goy ong simban tang mga Judio ay “sinagoga.” Telekan ong Bokabolario, ong “Sinagoga.” § 4:16 Ang “Kaldaw ang Igperenay” tang mga Judio ay pagimpisa ong kaldaw ang Biyernes mga gakorop da tang kaldaw, tegka Sabado ong pagakorop si tang kaldaw.

¹⁷ ig sindol ong nandia tang sinolat tang propi-
tang si Isaias. Bino-kad na ong parting gasolatan
ta maning ta na:

¹⁸ “Ong yen tang Ispirito tang Dios,
tenged yo tang pinilik na para magpatako
tang Mo-yang Balita ong mga malilised.
Sinobolo nandia para magpatako ong mga priso
ang librien da tanira,
ig ong mga boray ang mangaita ra tanira.
Sinobolo ka para librien tang mga agdegdegen,
¹⁹ ig para ipatako ang kiminabot da tang oras
ang tabangan tang Dios tang banoa na!”

²⁰ Oman linolon nang moman tang sinolatan,
binalik na ong manigtabang ong simban, ig kimi-
narong tanandia para magtoldok. Dorong pa-dek
ong nandia tang tanan ang taw don ong simban.

²¹ Ganing si Jesus ong nira, “Ang naba-yan ming
nang kasolatan, gainabo ra mandian.”

²² Dinayaw tanandia tang tanan, ig
nangabereng tanira ong mga maosay ang
pamitala na. Piro ganing ka tanira, “Elat kanay!
Gailala ta tang taw ang na! Ana ka lamang
tanandia ni Jose!”

²³ Animan ganing si Jesus, “Sigoradong aningen
mi ong yen tang sarabien ang na, ‘Doktor, bolon-
gon mo tang sadili mo.’ Ig aningen mi pa ka ong
yen, ‘Boaten mo ka tarin ong sadiling logar mo
tang pario tang nabalitan amen ang bindoat mo
ong Capernaum.’

²⁴ Piro ang kamatodan, anday propitang aggi-
lalaen ong sadiling logar na.

²⁵ Pario ta narin: Asing timpo tang propitang
si Elias, indi kiminoran ong teled ta tolong takon

may tenga, ig nagkatinir ta grabing tagletem ong bilog ang banoa. Ong timpong asi, dorong kang babay ang balo tarin ong Israel.

²⁶ Piro indi enged sinobol tang Dios si Elias ong nira para tomabang. Don lamang tanandia sinobol ong tatang babay ang balo ang belag ta Israelita, don ong Sarepta sakep tang Sidon.

²⁷ Maning ka ta si asing timpo tang propitang si Eliseo. Dorong kang may masit nirang liproso tarin ong Israel. Piro anda enged ay pinao-ya ong nira maski tambilog. Si Naaman lamang, ang taga Siria, tang pinao-ya.”

²⁸ Dorong kasisilagen tang mga taw don ong simban asing pagabasi nira tang inaning ang asi ni Jesus.

²⁹ Namansi-deng tanirang tanan ig sinolmon nira tanandia asta maloa ong lansangan. Ang lansangan nira, ga-tang ong dibabaw tang tatang bokid, ig ingkelan nira si Jesus ong binit na para ibo-log ong pangpang.

³⁰ Piro nagpanaw si Jesus ong ka-ngan nira ig nagalin.

*Ang taw ang aggaeman ta malain ang ispirito
(Marcos 1:21-28)*

³¹ Magalin don, napaning si Jesus ong banoa tang Capernaum, sakep tang Galilea. Don si tanandia nagtoldok ong mga taw ong Kaldaw ang Igperenay.

³² Ig nangabereng tanira ta mo-ya, tenged gitaen ong pagtoroldokon na ang may sadiling aotoridad na.

³³ Don ka ong simban ang asi, may tatang taw ang aggaeman ta dimonio, obin malain ang ispirito. Giteg tang taw ang asi ta mapoirsa ang ganing,

³⁴ “Aroy! Jesus ang taga Nazaret! Angay pagpalabeta ong yen? Onopa? Napaninga tarin para langgaen aming mga dimonio? Gailalā yen! Yawa tang Sagradong nagalin ong Dios!”

³⁵ Sinambleng ni Jesus tang malain ang ispirito ang ganing “Magipesa! Lomboā atan ong taw ang asia!” Ig ong talongan tang tanan, pinabegtak tang dimonio tang taw, oman limindoa ang indi pinasitan na.

³⁶ Nangabereng tang tanan ig namagampang-ampang ang ganing, “Onopa na? May aotoridad ig gaem tang bitala na! Aggordinan na lamang tang mga dimonio ang lomboa, pamagtoman ang lagi!”

³⁷ Ig indi naboay nabantog tang balitang natetenged ong ni Jesus ong bilog ang logar ang asi.

Yading pinao-ya ni Jesus

(Mateo 8:14-17; Marcos 1:29-34)

³⁸ Nagalin si Jesus ong simban ig napaning ong balay ni Simon. Na pala, ang panogangan ang babay ni Simon agkinten ta doro. Animan nagigampang tanira ong ni Jesus ang pao-yaen na kay.

³⁹ Napalenget si Jesus ong silid tang agllobogan tang mepet ig inordinan na tang kinit ang magpoas. Ig nagpoas ka kaman tang kinit na. Oman dayon dang nambangon tang mepet ig nagasikaso ong nira.

⁴⁰ Asing gakorop da tang kaldaw, ang tanan ang may mga masit nira, maski onopang klasiay ta masit, ingkelan tang mga tangay nira ong ni Jesus. Binondo na tang kalima na ong kada tata ig pinao-ya na tanira.

⁴¹ Namansiloa ong kayadian tang mga dimonio. Pagalao nira, namansiteg tang mga dimonio ang ganing, “Yawa tang Ana tang Dios!” Piro sinambleng tanira ni Jesus ig indi pinagnan ang mamagbitala, tenged gailala nirang tanandia tang Cristo.

*Nagtoldok si Jesus ong Judea
(Marcos 1:35-39)*

⁴² Pagaramal, nagalin si Jesus ig napaning ong tatang logar ang anday gistar ang taw. Dinilem tanandia tang mga taw, ig pagatoman nira nagpakiloy tanira ang indi kang lagi tanandia magalin.

⁴³ Piro ganing si Jesus ong nira, “Kaministiran kang magtoldoko ong domang mga logar tang Mo- yang Balitang natetenged ong paggaraemen tang Dios bilang adi. Sia tang dailan animan sinobolo tarin.”

⁴⁴ Animan nagpadayon tanandiang nagtoldok ong mga simban tang mga Judio don ong probinsia tang Judea.*

5

Ginoyan ni Jesus tang primirong mga sinagpan

* **4:44** Ong domang lomang kopia tang sagradong kasolatan, ang nasolat ong bitalang Grigo belag ta probinsia ta Judea kondi probinsia tang Galilea.

na

(Mateo 4:18-22; Marcos 1:16-20)

¹ Tatang kaldaw napaning si Jesus ong binit tang baybay tang Talsi tang Genesaret.* Dorong taw ang pamagsiriek-siekan don ong nandia, tenged gangaliliag ang mamasi tang agtotoldok nang naganin ong Dios.

² May doroa nga bilogan ang inita ni Jesus ong dalay-dalayan tang talsi. Ang mga manigyan minabak da ig pamagbonlaw tang mga lambat nira.

³ Ig tenged ong dorong taw, siminay si Jesus ong tatang bilog ang may nandia si Simon. Nagigampang si Jesus ang ipadistansia na kay ta ge-ley ong dalay-dalayan tang talsi. Oman kiminarong da tanandia ong bilog para magtoldok ong mga taw.

⁴ Pagatapos ang nagtoldok si Jesus, ganing tanandia ong ni Simon, “Palaod ita ig ita-tak mi tang mga lambat mi.”

⁵ Piro ganing si Simon, “Magino, nagdamal aming nagpatikaseg, andang pisan ay nakomit amen. Piro tenged inaning mo, sigi, palaod ita, ita-tak amen tang lambat.”

⁶ Maning ta si tang bindoat nira ig doro-dorong yan tang nakomit nira, asta alos malasik da tang lambat!

⁷ Animan linambay nira tang mga karomanan nira ang don ong domang bilog para tomabang, ig napalenget ka tang mga karomanan nira. Asing na-mok da tang doroa nga bilogan ta yan, midio tomalmed da.

* **5:1** Ang Talsi tang Genesaret, ya kay ang Talsi tang Galilea.

⁸ Pagaita ni Simon Pedro, liminod tanandia ong talongan ni Jesus ig nabitalang ganing, “Magino, palawida ong yen, tenged yo mapinagtalakeno!”

⁹ Maning ta si tang nabitala na tenged nagolpian tanandia asta ang mga karomanan na ong dorodorong nakomit nira.

¹⁰ Maning ka ta si da Santiago may si Juan, ang mga ana ni Zebedeo ig kasosio ni Simon. Oman ganing si Jesus ong ni Simon, “India meled. Impisa mandian, imbis ang magyana, maekelan mo ra tang mga taw agod mamagparet tanira ong Dios.”

¹¹ Animan asing napatakak da nira tang mga bilog, bino-wanan nira tang tanan ig siminabid da ong ni Jesus.

Pinao-ya ni Jesus tang tatang taw ang may masit nang liproso

(Mateo 8:1-4; Marcos 1:40-45)

¹² Asing don si Jesus ong tatang lansangan, napalenget tang tatang taw ang may masit nang liproso.† Pagaita na ong ni Jesus, diminagpa tanandia ong talongan na ig nagpakiloy ang ganing, “Magino, gata-wananong mapao-yao nio mga galiliaga lamang.”

¹³ Bindiotan ni Jesus tang liprosong asi ig minaning, “Galiliago! Mago-yā ra!” Ig lagi-lagi nago-ya tang masit na ig nanlimpio ra tang olit na.

† **5:12** Ang masit ang “liproso” tatang masit ong olit ang panalid ig makaeled ang pa-dekan. Asing timpo ni Jesus, ang pabetang ong mga liproso maboling ang taw. Dorog kapongaw tang pagkabatang nira tenged sigon ong Katobolan ni Moises, ang mga liproso agbawalen ang ma-pen ong mga pamagsimba ig indi poiding palenget ong domang taw.

14 Piro sinoyonan tanandia ni Jesus ang ganing, “India engaged mamalita maski ong ninopa. Paninga lamang ong padi ong Timplo ig ipaita mo ang yawa mo-yā ra. Oman magtorola tang bolontad ang sigon ong Katobolan ni Moises bilang pamatod ong mga taw ang nago-ya ra tang masit mo ig limpioa ra.”‡

15 Piro mas nabantog pa ka engaged tang balitang natetenged ong ni Jesus. Animan mas nagdolang tang mga taw ang agpaning ong nandia para masi ig agod pao-yaen tang mga masit nira.

16 Piro madagmit si Jesus ang agpaning ong mga logar ang anday gistar ang taw para mangadi.

Pinao-ya ni Jesus tang taw ang paralisado

(Mateo 9:1-8; Marcos 2:1-12)

17 Tatang kaldaw, asing pagtoldok si Jesus ong tatang balay, may kakarong ka don ang mga Pariseo§ ig mga manigtoldok tang Katobolan ni Moises. Ang mga taw ang narin namagalin ong tanan ang mga banoang sakep tang mga probinsia tang Galilea may Judea, asta ong siodad tang Jerusalem. Ig ong ni Jesus tang gaem tang Dios para magpao-ya tang may mga masit.

18 Mintras pagtoldok si Jesus, may mga taw ang kiminabot ang pamagtoang ta tatang taw ang

‡ 5:14 Asing timpo ni Jesus, sari-saring klasi ta bolontad tang agto-dol tang mga taw ong Dios, don ong Timplo. Ang tatang klasi ta bolontad ay bolontad bilang pagpasalamat ong Dios ong gracia ig tabang ang narisibi. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Bolontad.”

§ 5:17 Ang mga “Pariseo” tatang gropo ta mga taw ong simban tang mga Judio asing timpo ni Jesus. Doro kaigpit tang pagtoman nira ong Katobolan ni Moises asta ong domang mga tobol ang dinolang atan.

paralisado ang lolbog lamang ong bayan-bayan. Pagprosigir din tanirang ma-led ong balay para mapalengenget nira ong ni Jesus tang taw ang asing paralisado.

¹⁹ Piro anday mata-liban nira tenged dorong taw don. Animan ang bindoat nira, kimina-yat tanira ong dibabaw tang balay ig binoloat nira tang katep don ong toga ni Jesus.* Oman don sinonton nira tang paralisado, ang lolbog lamang ong bayan-bayan, ong talongan ni Jesus.

²⁰ Asing itaen ni Jesus ang mapoirsa tang pagtalig nira ong nandia, ganing tanandia ong paralisado, “Tangay, pinatawad da tang mga kasalanan mo.”

²¹ Pagabasi ta si tang mga manigtoldok tang Katabolan may ang mga Pariseo, namagena-ena ong sadili nira ang ganing, “Aroy! Sinopa nang panginsolto ong Dios? Dorog kabelat tang kasalanan ang na! Anday domang mapagpatawad tang mga kasalanan ta, ang Dios lamang!”

²² Piro gata-wanan ni Jesus tang aggisipen nira. Animan ganing tanandia, “Angay pamagisip amo ta maning atan?”

²³ Ong aypa tang mas madaling yaning? ‘Pinatawad da tang mga kasalanan mo,’ obin ang maning, ‘Kendenga ig panaw?’

²⁴ Animan mandian, pao-yaeno rang lagi tanandia para mapamatodano ong nindio ang yo, ang

* **5:19** Don ong logar nira, plastado tang mga katep ta balay. Narin mategat piro poiding boloaten. Ang katep nira pagsirbing palapriskoan obin parame-ladan ta maski onopa.

Ana ta Taw,[†] may gaemo kaman tarin ong kalibotan para magpatawad tang mga kasalanan.” Oman ganing si Jesus ong paralisado, “Kendenga! Takanen mo tang aglolbogan mo ig molika ra.”

²⁵ Oman kimindeng ang lagi tang taw ang asi ong talongan tang tanan. Sinakan na ra tang bayan-bayan na ig minolik ang pagdayaw ong Dios.

²⁶ Pisan ang nangabereng ig pinangeldan tang mga taw. Animan namagdayaw tanira ong Dios ang ganing, “Makabebereng tang mga bagay ang inita ta mandian!”

Ginoyan ni Jesus si Levi

(Mateo 9:9-13; Marcos 2:13-17)

²⁷ Pagatapos ta si, nagpanaw si Jesus. Inita na tang tatang manigtokot ta bois, ang aran na si Levi.[‡] Don tanandia kakarong ong paragtokotan ta bois. Ganing ong nandia si Jesus, “Impisa mandian, tomabida§ ra ong yen.”

²⁸ Ig kimindeng si Levi, bino-wanan na tang tanan ig siminabid ong ni Jesus.

²⁹ Nagsimpan si Levi ta mabael ang kombida ong balay na para ong ni Jesus. Yadi kang aroman

[†] **5:24** “Ana ta Taw” tang goy ni Jesus ong sadili na. Ang titolong na pagpatako tang dibabak ang pagkabetang na tarin ong kalibotan bilang tatang nagimong taw. Pagpatako ka tang alawig ang pagkabetang na bilang pinilik ig sinobol tang Dios ang Tatay agod tanandia tang maggaem ong tanan ang mga taw. Telekan ka ong Bokabolario. [‡] **5:27** Si Levi aggoyan ka ta Mateo. Telekan ong Mateo 9:9. **§ 5:27** Ang maliag yaning, tomabid si Levi ong ni Jesus bilang sinagpan na, ig magosoy ong nandia ong ogali na, mga bitala na, ig ong pagtoldok na ong mga taw.

nirang pamamangan ang mga manigtokot ta bois ig domang mga taw.

³⁰ Pagaita tang mga Pariseo may ang mga karomanan nirang manigtoldok, namagriklamo tanira ig ganing ong mga sinagpan ni Jesus, “Ang gay ga-pen amo ang pamangan ig panginem ong mga manigtokot ta bois ig ong domang mga mapinagtalaken?”*

³¹ Piro si Jesus tang siminabat ong nira, “Ang mga taw ang anday masit nira, anday kaministiran ta doktor. Ang may mga masit lamang tang kaministiran ang bolongon.

³² Pario ka ta si, yo, indio napaning tarin para goyano tang mga taw ang ganing anday talak nira. Napaningo ta para goyano tang mga taw ang aggakon nirang tanira mapinagtalaken agod mamagtogat tanira.”

Ang inaning ni Jesus natetenged ong pagpaletem

(Mateo 9:14-15; Marcos 2:18-20)

³³ May mga taw ang nane-ma ong ni Jesus, “Ang mga sinagpan ni Juan, madagmit ang pamagpaletem[†] ig pamangadi. Maning ka ta si tang mga sinagpan tang mga Pariseo. Piro ang mga sinagpan mo, angay pirmi tanirang pamamangan ig pamanginem?”

* **5:30** “Mapinagtalaken” tang goy tang mga Pariseo ong domang mga kasimanoa nirang indi pamagtoman ta osto tang toromanen nira. Agpabetang ka tang mga Pariseo ang malalain tang mga manigtokot ta bois tenged pamagsirbi ong gobirno Romano ig midio agtraidoron nira tang kasimanoa nirang mga Judio. † **5:33** “Pamagpaletem” obin poidi ka “pamagpoasa.” Telekan ong Bokabolario, ong “Magpaletem.”

³⁴ Ganing ang siminabat si Jesus, “Pabetang ta may kasalan. Onopa? Maimo bato ang indi mamangan tang mga tangay tang laling ba-long kinasal mintras aroman pa nira? Mamangan ka enged tanira!

³⁵ Piro komabot tang kaldaw ang komiten ong nira tang laling kinasal, ig ya ray ang oras ang tanira mamagpaitem.”

*Ang dating toldok tang Katobolan belag ta bagay ong ba-long toldok ni Jesus
(Mateo 9:16-17; Marcos 2:21-22)*

³⁶ Nagtorol si Jesus ong nira ta tata pang palimbawa. “Anday paglasik ta ba-long lambong para itambel na ong lomang lambong. Mga maning ta si tang boaten na, malangga lamang tang ba-long lambong, ig ang itambel ang asing ba-lo belag ka ta bagay ong lomang lambong.

³⁷ Ya ka, anda kay pagbetang ta ba-long bino[‡] ong lomang tereldan ang olit ta ayep ang indi ra maonat. Tenged lompok tang tereldan tenged ong ba-long bino. Oman, mailat tang bino ig indi ra mapakinabangan tang tereldan ang asi.

³⁸ Animan kaministiran ang enged, ang ba-long bino ibetang ong ba-lo kang tereldan.

³⁹ Ig anday galiliag ang manginem ta ba-long bino mga sanay dang manginem tang naboay da, tenged yaning na, ‘Mas masabor tang naboay da.’”

[‡] **5:37** Ang “bino” tatang klasi ta irinemen ang agboaten ong wi tang obas. Ang mga obas, mga ong bitalang English yay ang mga “grapes.” Ang itsora na pario tang borak tang wakay obin lomboy. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Bino.”

6

Ang te-ma natetenged ong Kaldaw ang Igperenay

(Mateo 12:1-8; Marcos 2:23-28)

¹ May tatang Kaldaw ang Igperenay, tata-lib da Jesus ong mga kakoman ang arayegen da lamang. Mintras tata-lib tanira, ang mga sinagpan na pamantlantok ta pirapang koay na oman aggeyeben nira.

² Pagaita tang mga Pariseo, ganing tanira, “Hoy! Mandian Kaldaw ang Igperenay. Kontra ong Katobolan tang agboaten ming asia.”*

³ Ganing si Jesus ang siminabat, “Angay? Indi gabasa mi ong Sagradong Kasolatan tang bindoat ni David asing linetem da tanandia may ang mga karomanan na?

⁴ Siminled tanandia ong balay tang Dios, nangomit tang sagradong tinapay ang nabolontad da ong Dios, ig namangan. Sindolan na pa tang mga karomanan na, maski sigon ong Katobolan, ang mga padi lamang tang poiding mamangan ta si.”

⁵ Ig ganing pa si Jesus ong nira, “Yo, ang Ana ta Taw, yo tang may gaem ang maganing mga onopay poiding boaten mga Kaldaw ang Igperenay.”

Ang taw ang pilay tang tatang kalima na

(Mateo 12:9-14; Marcos 3:1-6)

⁶ May tata sing Kaldaw ang Igperenay napaning si Jesus ong simban tang mga Judio ig nagtoldok. May tatang lali don ang pilay tang kalima nang to.

* **6:2** Para ong mga Judio, bawal ang magobra ong Kaldaw ang Igperenay, maski ge-ley lamang ang bagay.

⁷ Ang mga Pariseo ig ang mga manigtoldok tang Katobolan, pamagdilem ta dailan agod madi-manda nira si Jesus ong mga agboaten na. Animan pamagbantay tanira mga pao-yaen na tang taw ang asi maski Kaldaw ang Igperenay.

⁸ Piro gata-wanan ni Jesus tang aggisipen nira. Animan ganing tanandia ong taw ang asing pilay tang kalima na, “Tania kay! Kendenga tani ong tokawan.” Ig liminenget ka tang lali.

⁹ Oman ganing si Jesus ong nira, “Te-maen amo yen, onopay agpagnan ong Katobolan ang poiding boaten mga Kaldaw ang Igperenay? Ang magboat ta mo-ya obin ang magboat ta malain? Magsalbar ta masig ka taw ta obin mamatay?”

¹⁰ Pina-dekan ni Jesus tanirang tanan ong pali-bot na, oman minaning ong taw ang asing pilay, “Abir, yonat mo tang kalima mo.” Inonat na tang kalima na ig nago-ya ka kaman.

¹¹ Piro pisan ang pinangerepan tang mga Pariseo ig ang mga manigtoldok, animan namagampang-ampang mga onopay dapat ang boaten nira ong ni Jesus.

Namilik si Jesus tang tampolok may doroang apostolis na

(Mateo 10:1-4; Marcos 3:13-19)

¹² Pagatapos ta si, may kaldaw ang siminakat si Jesus ong tatang bokid. Nagdamal tanandia don ang nangadi.

¹³ Pagaramal, ginoyan na tang mga sinagpan na ig namilik tanandia ta tampolok may doroa ong

nira, ang ginoyan nang mga apostolis† na.

14 Narin tang mga aran nira: Si Simon ang pinaranan na ra ta Pedro, ig si Andres ang logod ni Pedro; da Santiago, Juan, Felipe, Bartolome,

15 Mateo, Tomas, ig Santiagong ana ni Alfeo; si Simon ang pagmal ta mo-ya ong banoa nang Israel;‡

16 si Judas ang ana ni Santiago, ig si Judas kang Iscariote ang nagimong traidor.

Nagtoldok si Jesus ig nagpao-ya tang may mga masit nira
(Mateo 4:23-25)

17 Siminoldak si Jesus, aroman na tang mga apostolis na, asta kiminabot ong tatang patag ang logar ang mala-bang. Don ka tang yading mga sinagpan§ na ig ang doro-dorong taw ang namagalin ong bilog ang Judea ig siodad tang Jerusalem, asta ong mga siodad tang Tiro ig Sidon, ang alenget ong baybay.

18 Namansipaning tanira don para mamasi ong ni Jesus, ig agod pao-yaen tang mga masit nira. Maski ang mga taw ang agpaliwagan ta mga malalain ang ispirito napao-ya na ka.

19 Animan ang tanan ang taw don pamagprosi-gir ang mate-lek ong nandia, tenged may gaem ang pagalin ong nandia ig namago-ya tang tanan.

† **6:13** Ang maliag yaning tang bitalang “apostolis” ay “Sinobol.” Telekan ong Bokabulario. ‡ **6:15** Ong bitalang Grigo: Simon ang Makabanoa § **6:17** Ang mga sinagpan ni Jesus belag ta maning ang tampolok lamang may doroa, kondi asta ang domang taw ang pirming pamansitabid ong nandia. Ang bitalang “sinagpan,” mga ong Tagalog yay ang “tagasunod” obin “alagad.”

*Ang mga masoirti ig ang mga kailo ka
(Mateo 5:1-12)*

²⁰ Pina-dekan ni Jesus tang yading mga sinagpan na ig minaning,

“Masoirti among mga malilised,
tenged yamo tang mabilang ong inadian tang Dios.

²¹ Masoirti among mga gangaletem mandian,
tenged paelenen amo.

Masoirti among mga pamagini-yak mandian,
tenged mangalipay amo.

²² “Masoirti amo mga aggakigan ig agpalayasen amo ta mga taw, agginsolton ig agpakalainen natetenged ong yen, ang Ana ta Taw.

²³ Dapat mangalipay amo ig lomo-to ong so-brang kalipay mga narin ay mainabo. Tenged dorog kasinlo tang balet ang marisibi mi don ong langit. Demdemen mi, ang agboaten nirang asia ong nindio, pario ka tang bindoat tang mga kamepet-mepetan nira ong mga propita asing tokaw.

²⁴ Piro yamong mga manggaden mandian, kailo amo ka!

Tenged napasaran mi ra tang kambengan mi.

²⁵ Ig yamong mga pamagpagosto mandian, kailo amo ka!

Tenged komabot tang timpong mangaletem amo.

Ig yamong gangalipay mandian, kailo amo ka!

Komabot tang kaldaw ang mangapongaw amo ig mamagini-yak.

²⁶ “Kailo amo ka mga dayawen amo tang tanan ang taw! Tenged maning ka ta si tang bindoat tang

mga kamepet-mepetan nira ong mga pangambong tanira propita asing tokaw.”

*Gegman mi tang mga kasoay mi
(Mateo 5:38-48; 7:12)*

²⁷ “Piro ganingo ong nindiong mga pamamasi, gegman mi tang mga kasoay mi. Magboat amo ta mo-ya ong mga gangasilag ong nindio.

²⁸ Ipangadi ming pangaloyan tang Dios tang mga pamagsompa ong nindio, ig ipangadi mi ka tang mga pamandegdeg ong nindio.

²⁹ Pabetang ta, mga tampalingena ong emet mo, ipatalonga mo pa tang dobali. Mga kinalaw ong nio tang takol mo, india magriklamo. I-dol mo pa tang lambong mong doma.

³⁰ Oldan mi ka tang mga pama-dol ong nindio, ig mga komiten tang domang taw tang maski onopang gamit mi, indi ra bawien mi.

³¹ Boaten mi ong masig ka taw mi tang onopay galiliagan ming boaten ka nira ong nindio.

³² “Mga pagmal amo lamang ong mga taw ang pagmal ong nindio, onopa pay elaten ming balet? Tened maski ngani ang mga mapinagtalaken pamagmal ka ong mga pamagmal ong nira.

³³ Ig mga pamagboat amo lamang ta mo-ya ong mga pamagboat ta mo-ya ong nindio, onopa kay elaten ming balet? Maski ngani ang mga mapinagtalaken pamagboat ka ta maning ta sia.

³⁴ Ig mga pagpaotang amo lamang ong mga taw ang gangabayad ong nindio, onopa ka tang elaten ming balet? Maski ngani ang mga mapinagtalaken ay pagpaotang ka ong kapario ni-

rang mapinagtalaken, tenged pamanigoro ang mangabayad tanira.

³⁵ Piro maning ta na tang boaten mi. Gegman mi tang mga kasoay mi ig magboat amo ta mo-ya ong nira. Magpaotang amo ig indi amo magelat ta bayad. Ong maning ta sia, dorog kabael tang risibien ming balet, ig mabilang among mga ana tang Kalawig-lawigan ang Dios. Tenged mo-ya tang Dios maski ong mga taw ang anday sasayod ta ogali ig indi gangatakong magdemdem ta otang ang nem ong nandia.

³⁶ Animan, magimong masine-bekenen amo, pario tang Tatay mi ong langit, ang masine-bekenen.”

*Indi amo magosgar ong aroman ming taw
(Mateo 7:1-5)*

³⁷ “Indi amo magosgar ong aroman ming taw, agod indi amo ka osgaran tang Dios. Indi amo maning ang dapat tanira silotan, agod indi amo ka silotan. Magpatawad amo ong kapario mi, agod patawaden amo tang Dios.

³⁸ Magtorol amo ong doma, ig oldan amo ka tang Dios. Ostong sekeb, banet, eyeg-eyegen, ig bobolik pa tang i-dol ong nindio. Tenged ang serekeban ang gamiten mi ong doma, sia ya kay ang gamiten tang Dios ong nindio.”

³⁹ Nagistoria pa si Jesus ong mga palimbawa. Ganing tanandia, “Poiding magantabay tang boray ong kapario nang boray? Indi! Tenged pario tanirang mabo-log ong adalem ang galoang.

⁴⁰ Anday manigadal ang mas matako ong maistro na. Piro mga natoldokan da ngani

tanandia, kapario ra ka tanandia tang maistro na.

⁴¹ “Angay aggitaen mo tang poling tang logod mo, piro indi gitaen mo tang sadiling poling mo ang midio ra troso ong mata mo?”

⁴² Monopa maning mo ong logod mo, ‘Abir, komiten ta tang poling mo.’ Piro atan ngani ong mata mo indi gitaen mo tang troso. Sinoa ra ka engaged? Komiten mo kang lagi tang troso ong mata mo, agod maitā ta mo-ya ig matabangan mo tang logod mong komiten tang poling na.”

*Mailala ta tang taw ong mga bitala na
(Mateo 7:16-20; 12:33-35)*

⁴³ “Anday masinlong papa ta ayong pamorak ta anday sayod, ig anda kay malain ang pamorak ta mo-ya.

⁴⁴ Mailala tang kada papa ta ayo ong borak na. Tened ang mga katenekan indi mamorak ta igos, ig ang papa ta bantol-bantol indi ka mamorak ta obas.

⁴⁵ Ang mga taw pario ra ka ta si. Ang taw ang mo-ya, poros mo-ya tang bibitala na, tened mo-ya tang ga-tang ong popotokon na. Piro ang taw ang anday sasayod ta ogali, poros malain tang agbibitala na, tened anda kay sasayod tang ga-tang ong popotokon na. Tened mga onopa tang ga-tang ong popotokon ta, sia ya kay ang loloa ong anga ta.”

*Doroang klasi ta taw ang nagpa-deng ta balay
(Mateo 7:24-27)*

⁴⁶ Ganing pa si Jesus, “Angay gogoy amo ong yen ang ganing ‘Gino! Gino!’ Piro indi ka agtomanen mi tang agtotobolo ong nindio?”

⁴⁷ Ang taw ang agpalenget ong yen, pamasi ig pagtoman tang agganingo ong nandia, begen amo yen mga onopay kaparioan na.

⁴⁸ Tanandia pario ta tatang taw ang nagpa-deng ta balay ang may masinlong pondasion na. Nagali tanandia ta adalem asta nakabot na tang batong pa-dengan na ta adili. Namā ig dinalanan tang balay na ta mapoirsang wi, piro indi napakedeg tang balay ang asi, tenged mabaked tang pagk-boat na.

⁴⁹ Piro ang taw ang pamasi ong yen ang mga bitala ig pagatapos indi agboaten na, tanandia pario ta tatang taw ang nagpa-deng ta balay ang anday pondasion na. Namā ig dinalanan tang balay na ta mapoirsang wi. Dayon ang siminomba ig lobot ang nangabola-tak.”

7

Pinao-ya ni Jesus tang torobolon tang kapitan (Mateo 8:5-13)

¹ Pagatapos ni Jesus ang nagtoldok ong mga taw tang tanan ang na, napaning tanandia ong lansangan tang Capernaum.

² Don may tatang kapitan tang mga sondalo ang taga Roma, ang may torobolon nang agmalen na ta mo-ya. Pagmasit tang torobolon nang narin ig agpakamo-kamo ra.

³ Asing mabalitan tang kapitan tang natetenged ong ni Jesus, nanobol tanandia ta pirapang mga mepet tang mga Judio para ampangan nira si Jesus ang paningan na kay ig pao-yaen na tang torobolon na.

⁴ Pagakabot tang mga sinobol ong ni Jesus, dorong pakiloy nira ong nandia ig ganing tanira, “Doro kao-ya tang kapitan ang asi. Mga maimo lamang, tabangan mo kay tanandia.

⁵ Tenged itang mga Judio, agmalen ita ka nandia. Pinaboatan ita pa nandia ta tatang simban.”

⁶ Animan siminabid si Jesus ong nira. Ang asing alenget da tanira ong balay tang kapitan, nanobol tang kapitan ong mga tangay na ang bagaten kay nira si Jesus. Sinoyonan na tanira ang ganing, “Aningen mi patigayon ang indi ra magpabedlay tanandia. Belago ta bagay ang magrisibi ong nandia ong balay amen.

⁷ Ig belago ka ta bagay ang tomalonga ong nandia. Piro maski mitala ra lamang tanandia, mago-ya ra tang torobolono.

⁸ Gata-wanano, tenged maski yo, pagpasakepo ong mga alalawig ang pangolokolo. Ig may gasakepano kang mga sondalo. Mga aningeno tang tata, ‘Panawa!’ panaw ka tanandia. Ig ong tata, ‘Tania!’ lelenget ka tanandia. Ig mga ong kirepeno, ‘Boaten mo na!’ maning ka don tang agboaten na.”

⁹ Nabereng si Jesus asing pagabasi na tang sinoyon tang kapitan. Ig siminalonga ong dorodorong taw ang pamansitabid ong nandia ig minaning, “Ong matod, maski ngani ong yaten ang mga Israelita,* indio pa gabagat ta taw ang maning ta na kabael tang pagtalig na.”

¹⁰ Pagaolik tang mga sinobol tang kapitan, inita nirang mo-ya ra tang torobolon.

* **7:9** Ang mga Israelita ya kay ang mga Judio.

Binoi ni Jesus tang ana tang babay ang balo

¹¹ Pagatapos ta si, napaning si Jesus ong tatang banoa ang aggoyan ta Nain. Siminabid ong nandia tang mga sinagpan na ig ang doro-dorong taw.

¹² Asing gingabot da tanira ong lansangan, nabagat nira tang dorong taw ang loloa ang pamaglebeng ta patay. Na bogtong ang anang lali tang tatang babay ang balo.

¹³ Pagaita tang Gino ong nanay tang napatay, dorong katete-beken na ig ganing ong babay, “India ra magini-yak.”

¹⁴ Napalenet si Jesus ig bindiotan na tang bayan-bayan ang agbe-tangan tang patay ig siminareng ka tang mga pamagtakan. Oman ganing si Jesus ong patay, “Mambangona ra.”

¹⁵ Nambangon kaman tang patay ig minitala. Oman ganing si Jesus ong nanay, “Nani ra tang ana mo.”

¹⁶ Pisan ang pinangeldan tanirang tanan ig namagdayaw tanira ong Dios ang ganing, “Indi enged galipatan tang Dios tang banoa na. Pinapaning na ong yaten tang tatang makagagaem ang propita!”

¹⁷ Ig ang balitang narin ang natetenged ong ni Jesus nabantog ong bilog ang Judea asta ong mga logar ang alelenget don.

Ang inaning ni Jesus ong mga sinobol ni Juan ang Manigboniag

(Mateo 11:2-19)

¹⁸ Ang tanan ang nang gainabo, agbebeg ong ni Juan tang mga sinagpan na.

19 Animan ginoyan na tang doroa ong nira ig pinapaning na ong Gino para te-maen nira mga tanandia ra kaman tang aggelaten ang komabot, obin mga may domang komabot ang dapat elaten pa.

20 Pagakabot nira ong ni Jesus, ganing tanira, “Agtobolon ami ni Juan ang Manigboniag para mane-ma ong nio mga yawa ra tang aggelaten, obin magelat ami pa ta doma.”

21 Mandian, naton ong oras ang asi dorong pinao-ya ni Jesus ang mga pamagmasit, ang mga agpanliwagan ong mga masit nira, ig ang mga aggaeman ta malalain ang ispirito. Pinao-ya na ka tang mga boray.

22 Animan ganing si Jesus ong mga sinobol, “Magbalik amo ong ni Juan ig ibalita mi tang tanan ang inita mi ig naba-yan mi. Ibeg mi ong nandia nga ang mga boray gangaita ra, ang mga pilay gangapanaw da, ang mga bengel gangabasi ra, ang mga liproso mo-ya ra, asta ang mga patay nangaboi rang oman. Ig agpatako ra ong mga malilised tang Mo-yang Balita.

23 Masoirti tang taw ang indi pagdoadoa tang nem na ong yen!”

24 Pagapagalin tang mga sinobol ni Juan, minit-tala si Jesus ong mga taw natetenged ong ni Juan ang ganing, “Asing napaning amo don ong logar ang anday gistar ang taw, onopay galiliagan ming itaen don? Tatang kirib ang aggeyepen ta

mageyep?† Belag!

²⁵ Piro onopa engaged tang galiliagan ming itaen don? Tatang taw ang pagtok ta masinlong lambong? Belag ka! Tened ang mga pamagtok ta masisinlong lambong ig pamagpagosto tang tanan ang kaliagan nira, don pamansistar ong mga palasio tang mga adi.

²⁶ Animan onopa engaged tang galiliagan ming itaen? Tatang propita? Ee. Propita ka kaman. Ig begen amo yen, sobra pa ong propita tang inita mi don.

²⁷ Tened si Juan yay ang agsambiten tang Dios ong Sagradong Kasolatan, ang ganing: ‘Tobolono tang yen ang torobolon ang tongkaw ong nio,

para simpanen na tang paranawan mo.’

²⁸ Agganingo ong nindio, anday nataw ong ta-paw tang kalibotan ang gilalaen ang mas alawig pa ong ni Juan ang Manigboniag. Piro ang maski sino-pay gasakepan da tang inadian tang Dios, maski tanandia tang ipabetang ang kadibabakan ong tanan, mas alawig pa ka engaged tang pagkabetang na ong ni Juan.”

²⁹ Dorong mga taw ig maski ngani ang mga manigtokot ta bois namamasi ong mga bitala ni Jesus. Tanirang tanan namagtoman ong tobol tang Dios ang asing namagpaboniag tanira ong ni Juan.

† **7:24** Sigon ong doma, ang taw ang pagpanonot-nonot lamang, ang kalimbawan na pario ong kirib ang aggeyepen ta mageyep. Piro si Juan indi nagpanonot-nonot obin nagpaekel-ekel ong kaliagan ta taw maski sinopa tanira. Nagtoldok lamang tang kaliliagan tang Dios ang boaten ta mga taw.

³⁰ Piro ang mga Pariseo ig ang mga manigtoldok tang Katobolan, indi maliag ang magtoman tang kaliagan tang Dios. Indi tanira magpaboniag ong ni Juan.

³¹ Oman ganing si Jesus, “Yamong mga taw ong timpong na! Onopa tang kaparioan mi?”

³² Ang kaparioan mi mga mamolang pamansikarong ong plasa ig pamansiteg ong mga kakayam nira ang ganing, ‘Sinogtogan amo yamen ta tipano piro indi amo mamagtayaw! Namagkanta ami ta mapongaw piro indi amo ka mamagini-yak!’

³³ “Maning amo enged atan.‡ Tened pagkabot ni Juan ang Manigboniag, inita ming pagpaletem tanandia ig indi panginem ta irinemen, piro ganing amo, ‘Aggaeman tanandia ta malain ang ispirito!’

³⁴ Oman yo, ang Ana ta Taw, kiminabot ang pamangan ig panginem, ig ganing amo ka, ‘Telekan mi tang taw ang na! Takaban ig manigpabaleng! Ang mga tangay na poros manigtokot ta bois ig domang mga mapinagtalaken!’

³⁵ Piro maski maning ta sia tang agganing mi, ang kinata-wanan tang Dios itaen pa ka enged ang matod ong kaboi tang mga taw ang pamagtoman ong nandia.”

Bino-bokan ta pabanglo tang mga kakay ni Jesus

‡ **7:33** Ang mga mola indi mamagkontinto maski onopay ipatogtog. Pario ka ta si, ang mga taw ang narin indi mamagkontinto maski sinopay agtobolon tang Dios ong nira. Indi rinisibi obin pinaret nira si Juan, ig ya ka indi rinisibi obin pinaret nira si Jesus, kondi pinakalain lamang.

³⁶ Mandian may tatang Pariseong nangimbitar ong ni Jesus para mamangan ong balay na. Animan napaning si Jesus don ig liminopa-pak ong silid tang lamisan, sigon ong naogalian nira mga mamangan.

³⁷ Ong lansangan kang asi, may tatang babay ang bantog ang bisiosa. Nabalitan nang si Jesus don mamangan ong balay tang Pariseo. Animan napaning tang babay don ang pagekel ta pabanglo ang agbe-tang ong tatang tereldan ang boat ong batong midio marmol.

³⁸ Liminenget tanandia ong boko-boko ni Jesus ong parting kakayan na. Pagini-yak tang babay ig nalbay tang lok na tang mga kakay ni Jesus. Oman sinrapoan na tang mga kakay ni Jesus tang boa na. Pagatapos, initongan na tang kakay na ig binaniosan na tang pabanglong ekel na.

³⁹ Asing itaen tang Pariseong nangimbitar ong ni Jesus, ganing tanandia ong sadili na, “Mga matod ang propita tang taw ang na, nata-wanan nang lagi mga onopang klasiay ta babay tang pagapros ong nandia. Tatang mapinagtalaken!”

⁴⁰ Piro gata-wanan ni Jesus tang aggisipen tang Pariseo animan ganing ong nandia, “Simon, may istoriao rin ong nio.”

Siminabat si Simon, “Onopa si, Maistro?”

⁴¹ Ganing si Jesus, “May doroang taw ang nangotang ong manigpaotang. Ang tata, 500 koartang dinario tang naotang na, ig ang tata, 50 dinario lamang. §

§ 7:41 Ang kantidad tang tanga koartan ang “dinario” pario ong kinaldaw ta manigpasol ong logar ang asi.

⁴² Asing indi tanira mabayad, pinasinsia ra tanira tang nagpaotang. Mandian, sinopa ong nirang doroa tang mas mabael ang gegma ong nagpaotang?”

⁴³ Siminabat si Simon, “Ong yen lamang, ang pinasinsia na ang mas mabael ta otang.”

Siminabat ka si Jesus, “Tama kaman tang inaning mo.”

⁴⁴ Oman minalied si Jesus ong babay ig ganing ong ni Simon, “Gitaen mo ka tang babay ang na? Siminledo ong balay mi ig indio sindolan mo ta wi para yogato ong kakayo. Piro tanandia limbay na tang lok na tang kakayo, ig sinrapoan na pa tang boa na.

⁴⁵ Indio ka initongan mo bilang pakomosta ong yen, piro impisa asing kiminabot tanandia, indi napenay tang pagitong na ong mga kakayo.

⁴⁶ Indi bino-bokan mo ta langis tang yen ang kolo, piro tanandia bino-bokan na ta pabanglo tang mga kakayo.

⁴⁷ Animan, agganingo ong nio, ang mabael ang paggegma ang pinaita na ong yen pagpamatod ang pinatawad da tanandia tang yading kasalanan na. Piro ang taw ang pinatawad ong mga talak nang ge-ley lamang, ge-ley ka tang paggegma ang ipaita na.”

⁴⁸ Oman ganing si Jesus ong babay, “Pinatawad da tang mga talak mo.”

⁴⁹ Animan ang mga aroman nang pamamangan namane-ma ong sadili nira, “Sinopa enged tang taw ang na, ang pagpatawad ta mga talak!”

⁵⁰ Ig ganing si Jesus ong babay, “Nalibria tenged ong pagtalig mo. Molika ra ig aloyana enged tang

Dios.”

8

Ang mga babay ang namagtabang ong ni Jesus

¹ Pagatapos ta si, naglibot si Jesus ong mga lansangan asta ong mga kababarioan ang pag-patako tang Mo-yang Balita natetenged ong pag-garaemen tang Dios bilang adi. Aroman na tang tampolok may doroang apostolis na,

² asta ang pirapang mga babay ang pinao-ya na ong mga masit nira tanopa sia ig pinalinan na tang malalain ang ispirito. Tata ong nira si Maria ang aggoyan ta Magdalena, ang pinalinan na ta pitong dimonio.

³ Tata ka si Juana, ang katawa ni Cusa, ang ag-taligan ong pamalay-balay tang ading si Herodes. Asta si Susana, ig yadi pa. Ang mga babay ang na, aggamiten nira tang sadiling koarta nira para ong mga kaministiran da Jesus may ang mga sinagpan na.

Ang palimbawa natetenged ong manigta-bol (Mateo 13:1-9; Marcos 4:1-9)

⁴ Masigkabetay tang mga taw ang pamagalin ong kada logar nira ang pamansipaning ong ni Jesus. Asing namagirimbeng-imbeng da tang doro-dorong taw, nagistoria ra si Jesus ong nira tang palimbawang na. Ganing tanandia,

⁵ “May tatang taw ang napanaw ong koma na para magta-bol ta binik. Ong pagtara-bolon na, may mga binik ang nabo-log ong dalan. Galiked-likedan ta taw ig sinompit ta lamlam tang mga binik ang asi.

⁶ May mga binik kang nabo-log ong kaba-toan. Pagalongay na, nangalanet ang lagi tenged marang lagi tang tanek.

⁷ Ang domang binik nala-sik ong kaibabawenan ang tenekan. Pario tanirang nambael ig dineg tang mga ibabawen tang ba-long namansilongay.

⁸ May doma pa enged ang binik ang nabo-log ong matambek ang tanek. Liminongay ig namorak ta tang gatos ang pasi kada koay na.”

Oman pinabael ni Jesus tang bosis na ig minaning, “Mamasi tang may talinga!”

*Ang paggamit ni Jesus ta mga palimbawa
(Mateo 13:10-17; Marcos 4:10-12)*

⁹ Pagatapos ta si, nane-ma ong ni Jesus tang mga sinagpan na mga onopa tang maliag yaning tang palimbawa nang asi.

¹⁰ Ganing si Jesus ang siminabat, “Ang mga sikrito natetenged ong inadian tang Dios, agbe-bego ra ong nindio mandian para maintindian mi. Piro ong doma, ang agtotoldoko poros lamang ong palimbawa,* agod maski mamansipa-dek tanira, indi ka mangaita. Ig maski mamamasi, indi ka mangaintindi.”

*Pinaintindi ni Jesus tang palimbawa natetenged
ong manigta-bol*

(Mateo 13:18-23; Marcos 4:13-20)

¹¹ “Narin tang maliag yaning tang istoria. Ang binik, yay ang bitala tang Dios.

* **8:10** Ang bitalang “palimbawa,” mga ong Tagalog ay “talingaga.” Ang palimbawa istoria piro may adalem ang maliag yaning na ig may adal ang makomit ta.

¹² Mandian, ang mga binik ang nailat ong dalan, yay ang mga taw ang pamamasi tang bitala tang Dios, piro dadaton ang lagi si Satanas ig agkomiten na tang bitala ang naloak da ong popotokon nira agod indi tanira mamagparet ig indi mangalibri.

¹³ Ang mga binik ang nabo-log ong kabatoan, yay ang mga taw ang pamamasi tang bitala ig agrisibien ang lagi nira ang may kalipay. Piro tenged belag ta de-dek ong popotokon nira, indi lamang maboay tang pagto nira. Mga komabot tang kaliwagan ig pagsobok, dayon ang laging bowan nira tang pagto nira.

¹⁴ Ang mga binik ang nangala-sik ong kaibabawenan, pario ka mga may taw ang pamamasi tang bitala tang Dios, piro mintras gaboay, pamagpaborido ong yading irintindien nira ig gaekelan ong manggad nira may bisio. Animan ang bitala tang Dios andang pisan ay borak na ong kaboi nira.

¹⁵ Piro ang binik ang nabo-log ong matambek ang tanek, yay ang mga taw ang pagabasi nira tang bitala tang Dios, agloloak ang lagi nira ong nirang limpiong popotokon. Animan pamagpadayon tanira ong pagto nira asta ang bitala may masinlong borak na ong kaboi nira.”

*Ang palimbawa natetenged ong kingki
(Marcos 4:21-25)*

¹⁶ Ganing pa si Jesus, “Anday pagsindi ta kingki oman dapan na ta gantangan, obin i-tang na ong

adalem tang katri. Kondi don lamang ong boron-
doan na para mga tenled tang mga taw, mayag
ang lagi.

¹⁷ Anday gatalok ang indi ipaita, ig anda kay
sikritong indi mata-wanan ong ori ig maintindian
ka enged.

¹⁸ “Mamasi amo ta mo-ya. Tened ang sino-
pay may gata-wanan na natetenged ong Dios,
dolangan pa. Piro ang sinopay anday gata-wanan
na, maski gisipen nang may gata-wanan na, sia
komiten pa ka enged ong nandia.”

Ang nanay ig mga logod ni Jesus
(Mateo 12:46-50; Marcos 3:31-35)

¹⁹ Maboay-boay ta ge-ley, kiminabot tang nanay
ni Jesus may ang mga logod na. Piro indi tanira
mangalenget tened dorong taw.

²⁰ Oman may minaning ong ni Jesus, “Asia ong
loa tang nanay mo ig mga logod mo. Agdilemena
nira.”

²¹ Piro siminabat si Jesus ang ganing, “Ang sino-
pay pamamasi ig pamagtoman tang bitala tang
Dios, tanira yay ang agbibilango ang nanayo ig
mga logodo.”

Pinapoas ni Jesus tang tampo
(Mateo 8:23-27; Marcos 4:35-41)

²² Tatang kaldaw ganing si Jesus ong mga sinag-
pan na, “Maytara! Paning ita ra ong dobalang
baybay.” Animan namansitay tanira ong bilog
nirang mabael ig namansilarga.

²³ Mintras lalayag da tanira, napoyat si Jesus.
Golpi tanirang kinabotan ta tampo ig ge-ley da

lamang ma-mokan tang bilog ang agtayan nira. Dilikado ra tang pagkabetang nira.

²⁴ Animan pinalengetan si Jesus tang mga sinagpan na ig pinoaw. Ganing tanira, “Magino, magino! Mapatay ita ra!”

Nambangon si Jesus, ig sinambleng na tang mageyep asta ang mababael ang langeb. Ig dayon ang nagpoas tang tampo ig golpi rang naglinaw.

²⁵ Oman ganing si Jesus ong mga sinagpan na, “Ong ayra tang pagtalig mi?”

Piro pisan tanirang pinangeldan ig nangabereng ta mo-ya, animan namagtere-ma te-man ang ganing, “Sinopa enged bato tang taw ang na? Gatobol na tang mageyep asta ang langeb, ig pagtoman ong nandia!”

Pinao-ya ni Jesus tang taw ang aggaeman ta mga malalain ang ispirito

(Mateo 8:28-34; Marcos 5:1-20)

²⁶ Kiminabot da tanira ong logar tang mga Geraseno, ong dobali tang Galilea.

²⁷ Pagataboan ni Jesus, binagat ang lagi tanandia ta tatang taga lansangan ang aggaeman ta malain ang ispirito. Naboay dang indi ra pagtok ta lambong ig indi ra gistar ong balay nira. Don da lamang gistar ong mga pantion ong simintirio.

²⁸ Pagaita na ong ni Jesus, liminod ong talongan na ig miniteg ta mapoirsa ang ganing, “Jesus, Ana tang Kalawig-lawigan ang Dios! Onopay boaten mo ong yen? Mate-beka kay ong yen. Indio ka papagpinitinsiaen mo!”

²⁹ Maning ta si tang bitala tang malain ang ispirito tenged sinobol da ni Jesus ang lomboa ra

ong taw. Ang taw pirming aggawidan tang malain ang ispirito. Maski talikalan tang kalima na may kakay na ig bantayan, gabontok na ka engaged tang mga talikala, ig agge-lan tanandia tang dimonio ong mga logar ang anday tataw na.

³⁰ Mandian, sine-ma ni Jesus tang malain ang ispirito, “Sinopay aran mo?”

Siminabat tang malain ang ispirito, “Ang arano si Rinibo.” Tened rinibo tang mga dimoniong siminled ong taw ang asi.

³¹ Ig sigi lamang tang pakiloy tang mga dimonio ong ni Jesus ang indi tanira tobolon nang paning ong kaidaleman ang anday katapusan.

³² Mandian, don ong takatan tang tatang bokid ang alenget-lenget, dorong mga baboy ang pamanoliad. Animan namagpakiloy tang mga malalain ang ispirito ong ni Jesus ang pa-leden na ra lamang don ong mga baboy ang asi. Ig pinagnan na tanira.

³³ Limindoa ong taw tang mga dimonio ig namansi-led da ong mga baboy. Oman ang mga baboy diritsong namagsinikad ong pangpang ig nangabo-log ong talsi asta nangalmet ang tanan.

³⁴ Pagaita tang mga mamanigsagod tang baboy tang nainabo, namagsinikad tanira ig binalita nira ong lansangan asta ong mga kababarioan.

³⁵ Animan namansipaning tang mga taw don para telekan mga onopa engaged ay nainabo. Pagakabot nira don ong ni Jesus, kinabotan nira tang taw ang dating aggaeman tang mga dimonio. Kakarong tanandia ong may kakayan ni Jesus, paglambong da ig mo-ya ra tang isip na. Animan pinangeldan tanira.

³⁶ Inistoria si ong nira tang mga nangaita mga monopa nago-ya tang taw ang dating aggaeman tang mga dimonio.

³⁷ Oman ang tanan ang mga Geraseno nam-agpakiloy ong ni Jesus ang magalin da tanandia don ong logar nira, tenged pangeldan dang pisan tanira. Animan siminay da si Jesus ong bilog nirang mabael para magalin.

³⁸ Nagpakiloy tang taw ang dating sinled tang mga dimonio ang patabiden na kay, piro pinaolik tanandia ni Jesus ang ganing,

³⁹ “Molika ra ong nindio, ig ibalita mo tang bindoat tang Dios ong nio.”

Animan minolik da tang taw ig binalita na ong tanan ang taw ong lansangan tang bindoat ong nandia ni Jesus.

*Ang ana ni Jairo ig ang babay ang pagdogo-dogo
(Mateo 9:18-26; Marcos 5:21-43)*

⁴⁰ Mandian, nagbalik si Jesus ong Capernaum. Binagat ig rinisibi tanandia ta masinlo ta dorodorong taw ang pamagelat ong nandia.

⁴¹ Kiminabot ka tang tatang lali, ang aran na si Jairo, tatang pangolokolo ong simban tang mga Judio. Diminagpa ong talongan ni Jesus ig nagpakiloy ang paning kay si Jesus don ong balay nira,

⁴² tenged agpakamo-kamo ra tang bogtong ang ana nang babay, ang magdosi anios pa lamang tang idad na.

Mandian, asing agpaning da don si Jesus, agsagesen tanandia tang dorong taw ang paman-sitabid.

⁴³ May tata kang babay don ong mga taw ang pagdogo-dogo ong teled da ta tampolok may dorong takon. Anday nabolong ong nandia.

⁴⁴ Napalenget tang babay ong boko-boko ni Jesus ig sine-lek na tang kapotan tang lambong na. Nagpoas ang lagi tang pagdogo-dogo na.

⁴⁵ Nane-ma si Jesus, “Sinopay simine-lek ong yen?”

Asing anday nagbeg, ganing si Pedro, “Magino, galibotan ita ig agsagesen ita ta dorong taw!”

⁴⁶ Piro ganing si Jesus, “May simine-lek ong yen. Naba-yagano ang may poirsang limindoa ong yen.”

⁴⁷ Asing mata-wanan tang babay ang indi pala matalok tang bindoat na, pangelel ang napalenget ong ni Jesus. Diminagpa ong may kakayan na ig don ong talongan tang tanan ang taw bineg nang angay sine-lek na si Jesus, ig monopa tanandia nago-yang lagi.

⁴⁸ Oman minaning si Jesus ong nandia, “Babay, ang pagtalig mo tang nagpao-ya ong nio. Molika ra ig aloyana enged tang Dios.”

⁴⁹ Asing bibitala pa si Jesus, may kiminabot ang nagalin ong balay tang pangolokolo ang si Jairo, ig ganing ong nandia, “Maski indi ra bedlayen ta tang Maestro. Ang ana mo anda ra.”

⁵⁰ Pagabasi ni Jesus, ganing tanandia ong ni Jairo, “India magsinti. Magtaliga lamang ong yen ig mago-ya tanandia.”

⁵¹ Oman nagdayon da da Jesus ong balay ni Jairo. Pagakabot nira don, anday pina-led ni Jesus kondi si Pedro, si Juan, si Santiago ig ang mga ginikanan tang mola.

⁵² Pamagini-yak tang tanan don ig agdayagan da nira tang mola. Ganing si Jesus, “Indi amo mamagini-yak. Belag tanandia ta patay. Gapoyat lamang.”

⁵³ Piro inimodan lamang nira si Jesus, tenged ang gata-wanan nira, patay da tang mola.

⁵⁴ [Animan pinaloa na tanirang tanan.]† Oman bindiotan na tang kalima tang mola ig ganing, “A-ing, mambangona ra.”

⁵⁵ Nagbalik tang linawa na ig nambangon ang lagi. Oman ganing si Jesus, “Papanen mi ra tang mola.”

⁵⁶ Pisan ang nabereng tang mga ginikanan tang mola, piro sinoyonan tanira ni Jesus ang indi mamalita maski ong ninopa tang nainabo.

9

Sinobol ni Jesus tang tampolok may doroang apostolis na para magtoldok

(Mateo 10:5-15; Marcos 6:7-13)

¹ Tatang kaldaw, sinimet ni Jesus tang tampolok may doroang apostolis na ig sindolan na tanira ta gaem ig podir ang magpalayas tang tanan ang mga dimonio ig magpao-ya ta mga masit.

² Oman sinobol na tanira para magpatako tang natetenged ong paggaraemen tang Dios bilang adi, ig para magpao-ya tang may mga masit nira.

³ Sinoyonan na ka tanira ang ganing, “Ong pagpanaw mi indi amo mamagekel ta maski onopa.

† **8:54** Ang mga bitalang na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

Maski baston, maski binagteng, maski pamangan, maski koarta, ig maski lambong ang irimaran.

⁴ Mga komabot amo ong tatang logar ig mga pa-dayonon amo ong tatang balay, don amo lamang magtinir mintras indi amo pa pagalin ong logar ang asi.

⁵ Piro mga maning amo ong tatang logar ang indi amo risibien tang mga taw don, magalin among lagi ig tapokon mi tang kolapok ong mga kakay mi, para ipaita ming anda ray sarabaten mi ong nira.”

⁶ Oman namansipanaw da tang tampolok may dorolang apostolis. Linibot-libot nira tang mga kababarioan ang pamagpatako tang Mo-yang Balita ig pamagpao-ya tang may mga masit maski ong aypa.

Nagoloan tang pagirisipen ni Herodes natetenged ong ni Jesus

(Mateo 14:1-12; Marcos 6:14-29)

⁷ Mandian si Herodes, ang pangolokolo ong Galilea,* nabalitan na tang tanan ang gainabo, animan nagoloan tang pagirisipen na. Tenged may pamaganing ang naboing oman ono si Juan ang Manigboniag.

⁸ May pamaganing kang napaita si Elias, ig may pamaganing pa kang binoi ono tang tata ong mga propita asing tokaw.

* **9:7** Ang Herodes ang na ay si Herodes Antipas. Tanandia ana tang ading si Herodes ang yay ang nagpapatay ong mga mamolang gege-ley asing tokaw. Si Herodes Antipas tang tetrarka, ang maliag yaning gobirnadador, tang Galilea. Piro teta ang goy ong nandia adi ka.

⁹ Animan ganing si Herodes, “Pinapotolano ta likel si Juan. Oman sinopa bato tang taw ang na? Dorong gaba-yano natetenged ong nandia!” Ig dorong prosigir ni Herodes ang itaen na si Jesus.

Pinapan ni Jesus tang sobra ong limang ribong taw

(Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Juan 6:1-14)

¹⁰ Pagabalik tang mga apostolis ni Jesus, binalita nira ong nandia tang tanan ang mga bindoat nira. Pagatapos, ingkelan tanira ni Jesus [ong tatang logar ang anday gistar ang taw,[†]] sakep tang banoang aggoyan ta Betsaida. Anday domang pinatabid na.

¹¹ Piro asing pagatako tang mga taw, dinaton si nira da Jesus. Ig masinlo tang pagrisibi na ong nira. Sinoldokan na tanira natetenged ong paggaraemen tang Dios bilang adi, ig pinao-ya na tang mga pamagmasit ong nira.

¹² Asing gakorop da tang kaldaw, namampalenget ong nandia tang tampolok may doroang mga apostolis na, ig ganing tanira, “Narin ita ong tatang logar ang anday gistar ang taw. Mo-ya pa sigoro, papaningen mo ra tang mga taw ong mga bario ig mga sitio ang alenget-lenget para mamandilem ta mapangan ig madayonan nira.”

¹³ Piro siminabat si Jesus, “Yamo tang magtorol ta mapangan nira.”

Ganing ka tang mga sinagpan na, “Aroy, monora bato? Lima ka lamang bilog ang tinapay ig doroa ka lamang bilog ang yan tang ekel

[†] **9:10** Ang mga bitalang na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

ta! Poirang mga panaw aming mamakal ta mga pamangan para ong tanan ang taw ang na.”

14 Maning ta na tang inaning nira tenged ang mga lali don limang ribo rang lagi. Oman, ganing si Jesus ong mga sinagpan na, “Pakarongon mi tanira ta gropo-gropo ig taglilimampolok.”

15 Maning ka ta si tang bindoat nira, ig pinakarong nira tang tanan.

16 Kinomit ni Jesus tang limang bilog ang tinapay may ang doroang bilog ang yan. Siminingara tanandia ong langit ig nagpasalamat ong Dios. Oman pinisi-pisi na si ig sindol na ong mga sinagpan na para itagtag ong mga taw.

17 Nangapamangan tang tanan ang taw ig poros nangaen. Pagatapos, sinimet tang mga sinagpan na tang nanga-dang tinapay may yan, ig nanga-mok pa tanira ta tampolok may doroang tiklis.

*Ang bitala ni Pedro natetenged ong ni Jesus
(Mateo 16:13-19; Marcos 8:27-29)*

18 Tatang kaldaw, asing si Jesus pangadi ang tanandia lamang, ang mga sinagpan na don kang alenget. Oman nane-ma ong nira si Jesus ang ganing, “Gonopa tang mga taw natetenged ong yen? Yo, sinōpa ono?”

19 Siminabat tanira, “Ganing tang doma, yawa ono si Juan ang Manigboniag. Ang doma ganing ka, yawa ono si Elias. Ig ganing pa ka tang doma, yawa ono tatang propita asing tokaw ang naboi mandian.”

20 Ig ganing si Jesus ong nira, “Piro mga ong nindio, yo sinōpa?” Ang siminabat si Pedro, “Yawa

tang Cristo,‡ ang pinilik tang Dios para maggaem ong tanan!”

Sinayod ni Jesus tang natetenged ong kamatayen ang mapasaran na

(Mateo 16:20-28; Marcos 8:30–9:1)

²¹ Oman maelet ang sinoyonan ni Jesus tang mga sinagpan na ang indi enged mamagbeg maski ong ninopa ang tanandia tang Cristo.

²² Ig ganing pa tanandia ong nira, “Yo, ang Ana ta Taw,§ kaministiran ang mapasarano tang tanan ang kaliwagan ang boaten ong yen tang mga taw. Indio ilalaen tang mga mepet tang banoa, ang mga pangolokolo ong mga padi,* ig ang mga manigtoldok tang Katobolan. Kaministiran ang patayeno, piro ong ya-long kaldaw maboiong moman.”

²³ Oman ganing tanandia ong nirang tanan, “Ang sinopay galiliag ang tomabid ong yen, kaministiran ang lipatan na tang sadili na ig magosoy ong yen kaldaw-kaldaw, maski kamatayen pa tang talongaen na ong pagtoman na ong yen.†

‡ **9:20** “Cristo.” Mga ong bitalang Hebreo, “Mesiya.” Ang bitalang “Cristo” tatang titulo ni Jesus bilang ang pinilik tang Dios para maglibri ong mga taw ong mga kasalanan nira ig maggaem ong tanan-tanan. Telekan ka ong Bokabolario. § **9:22** “Ana ta Taw” tang goy ni Jesus ong sadili na. Telekan ong Bokabolario. * **9:22** Asing timpong asi, ang mga padi tang mga Judio yadi, ig may atan kang mga padi ang mas alawig ang namangolokolo ong nira. Sia yay ang mga “pangolokolo ong mga padi”. † **9:23** “magosoy ong yen kaldaw-kaldaw, maski kamatayen pa tang talongaen na ong pagtoman na ong yen.” Ong bitalang Grigo: tomabid ong yen kaldaw-kaldaw, ang pagtakan tang sadiling kros na.

²⁴ Tenged ang taw ang agpalabien na tang kaboi na tarin ong ta-paw tang kalibotan, tanandia tang malipatan tang kaboi na. Piro ang sinopay magbolontad tang kaboi na para ong yen, tanandia tang marisibi ta kaboing anday kataposan.

²⁵ Onopa enged ay mapakinabangan ta tatang taw maski magimong nandia ra tang tanan ang bagay tarin ong kalibotan, piro malipat ka ong nandia tang kaboi na? Anda!

²⁶ Animan ang taw mga agkakaeyako nandia ig ang yen ang mga bitala, tanandia ikaeyako ka ong pagbaliko tarin. Tenged yo, ang Ana ta Taw, magbaliko tarin ong kalibotan ong mabael ang kayagano, ig ong kayagan tang yen ang Tatay, asta ang kayagan ka tang mga sagradong anghil.

²⁷ Tandan mi narin: Ang doma tarin ong nindio mandian, kabotan pa nira tang kaldaw ig itaen nira ang paggaem da tang Dios bilang Adi ong tanan.”

*Nagoman tang itsora ni Jesus
(Mateo 17:1-8; Marcos 9:2-8)*

²⁸ Mga walong kaldaw da pagatapos ang inaning ni Jesus tang mga bagay ang na, kiminyat tanandia ong tatang bokid para mangadi. Pinatabid na da Pedro, Juan ig Santiago.

²⁹ Mintras pangadi tanandia, nagoman tang itsora na ig naningolit tang lambong na ang pisan ang sisingsat.

³⁰ Oman golping may napaita ang doroang taw ang pamagigampang ong ni Jesus. Asi pala, si Moises ig si Elias.

³¹ Pisan ka tanirang sisinggat. Pinagampangan nira tang galenget dang kamatayen ni Jesus ang mainabo ong Jerusalem.

³² Ang oras ang asi, manek tang poyat ni Pedro may ang mga karomanan na. Piro pagapoaw nira, inita nira tang kayagan ni Jesus ig ang doroang taw ang ke-deng ong tepad na.

³³ Asing magalin da ong ni Jesus tang doroang taw, ganing si Pedro ong nandia, “Magino, masinlong narin ami! Magboat ami ta tolo nga payagpayagan. Tata para ong nio, tata ong ni Moises ig tata ong ni Elias.” Ong matod, indi gata-wanan ni Pedro tang agbibitala na.

³⁴ Asing bibitala pa si Pedro, may tatang onom ang golping napababak ig binongot tanira tang onom ang asi. Animan ang mga sinagpan pisan ang pinangeldan.

³⁵ Oman may tatang bosis ang naba-yan nirang nagalin don ong onom ang ganing, “Na tang yen ang Ana, ang yen ang pinilik. Mamasi amo ong nandia!”

³⁶ Asing napenay da tang bosis, anda ray inita nirang domang taw, si Jesus da lamang. Ig mintras aroman pa nira si Jesus, indi kang lagi bineg nira ong maski ninopa tang inita nira don ong bokid.

Pinao-ya ni Jesus tang molang aggaeman ta malain ang ispirito

(Mateo 17:14-18; Marcos 9:14-27)

³⁷ Pagaramal, pagatoldak da Jesus, binagat tanira ta doro-dorong taw.

³⁸ May tatang lali don ong kayadian ang miniteg ta maning ta na, “Maistro, mate-beka

kay! Telekan mo kay tang anao ang lali. Ya ka lamang paman ay anao!

³⁹ Aggaeman tanandia ta malain ang ispirito, ig kada kaboton, golpi ra lamang giteg. Agpapeleg-pelegen tanandia asta bomokal da tang anga na. Agpaliwagan da ta mo-ya tang malain ang ispirito ig alos indi ra bo-wanan na.

⁴⁰ Nagpakiloyo ra ong mga sinagpan mong palayasen kay nira tang dimonio, piro indi mapalayas nira.”

⁴¹ Siminabat si Jesus, “Ay, yamong mga taw amo! Andang pisan ay pagtalig mi ig matetegat tang kolo mi! Asta tanopa tang agoantao ig tiniro ong nindio? Abir, ekelan mo tani tang ana mo.”

⁴² Asing agpalenget tang mola, pinabegtak tanandia ong tanek ig pinapeleg-peleg tang malain ang ispirito. Oman dayon ang sinambleng ni Jesus tang ispirito. Pinao-ya na tang mola ig inintriga na ong tatay na.

⁴³ Ig nangabereng tang tanan ang taw ong gaem tang Dios.

Moman sing sinambit ni Jesus tang natetenged ong kamatayen na

(Mateo 17:22-23; Marcos 9:30-32)

Asing gangabereng pa tang mga taw ong tanan ang bindoat ni Jesus, ganing tanandia ong mga sinagpan na,

⁴⁴ “Tandan mi enged tang mga bitalao ang na. Yo, ang Ana ta Taw, traidorono ig yintrigao ong gaem tang mga taw.”

⁴⁵ Piro indi naintindian tang mga sinagpan na tang mga bitala nang na. Tenged midio may

pagdapa pa ong mga kinaisipan nira agod indi mangaintindi. Ig pangelba ka tanirang mane-ma ong ni Jesus tang maliag nang yaning.

*Sinopa tang kaimportantian
(Mateo 18:1-5; Marcos 9:33-37)*

⁴⁶ Pamagdiskosionan tang mga sinagpan ni Jesus mga sinopa ong nira tang kaimportantian.

⁴⁷ Gata-wanan ni Jesus tang aggisipen nira, an-iman ginoyan na tang tatang mola don ig pina-deng na ong silid na.

⁴⁸ Oman ganing tanandia ong mga sinagpan na, “Ang magrisibi ong molang na tenged ong yen, pagrisibi ka ong yen. Ig ang pagrisibi ong yen, sia pagrisibi ka ong nanobol ong yen. Ang kadibabakan ong nindiong tanan, tanandia tang kaimportantian.”

*Kakampi ta tang belag ta kakontra ta
(Marcos 9:38-40)*

⁴⁹ Pagatapos, ganing si Juan ong ni Jesus, “Mag-ino, may inita amen ang tatang taw ang pag-palayas ta mga malalain ang ispirito ig aggamiten na tang aran mo. Binawalan amen tenged belag ta karomanan ta.”

⁵⁰ Piro ganing si Jesus, “Indi bawalen mi. Tenged ang taw ang indi kokontra ong yaten, maliag yan-ing tanandia kakampi ta.”

Indi rinisibi si Jesus ong tatang bario ong Samaria

⁵¹ Asing galenget da tang timpong ekelan da si Jesus ong langit, nagdisision tanandiang paning ong Jerusalem.

⁵² Ta-liban na pa tang Samaria, animan nanobol tanandia ta pirapang taw ang tongkaw da don ong tatang bario tang Samaria para magsimpan ta madayonan na.

⁵³ Piro indi tanandia rinisibi tang mga taga Samaria, tenged gata-wanan nira ang distino na Jerusalem, ang siodad tang mga Judio.‡

⁵⁴ Asing itaen da Santiago may ni Juan, ganing tanira ong ni Jesus, “Magino, galiliagang mamedol ami ta apoy magalin ong langit para pogdawen tanira?”

⁵⁵ Piro minalied si Jesus ig sinambleng na tanira. [“Indi amo gatako tang onopang klasiay ta ispirito tang atan ong nindio,” ganing tanandia. “Tenged yo, ang Ana ta Taw, indio napaning tarin para distrosan tang mga taw, kondi para ilibri.”§]

⁵⁶ Ig nagdayon da lamang tanira ong domang bario.

Belag ta madali tang tomabid ong ni Jesus

(Mateo 8:19-22)

⁵⁷ Asing pamansipanaw si tanira, may tatang taw ang naganing ong ni Jesus, “Tomabido ong nio,* maski ong ariapa paning.”

⁵⁸ Piro ganing si Jesus ong nandia, “Ang mga kironng lōg, may galoang ang agbalayan nira. Ig ang mga lamlam, may poyad ka nira. Piro yo, ang Ana ta Taw, andang pisan ay mapenayano.”

‡ **9:53** Ang mga Judio ig ang mga Samaritano indi pamagsapetan. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Samaria.” § **9:55** Ang mga bitalang na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo. * **9:57** Ang agganingen “Tomabido ong nio,” maliag yaning tomabid tanandia ong ni Jesus bilang sinagpan na.

59 Ig ganing pa si Jesus ong tata, “Tomabida ong yen.”

Piro ganing tang taw, “Magino, pagnano kang lagi niong molik, para ipalbengo tang tatayo.”†

60 Piro siminabat si Jesus, “Pabayan mo lamang ang mga patay‡ tang maglebeng ong mga patay nira. Piro yawa, panawa ra ig ipatako mo tang natetenged ong inadian tang Dios.”

61 Ganing pa ka tang tata, “Magino, tomabido ong nio, piro ba-lo kay, maglisinsiao kang lagi ong pamiliao.”

62 Ganing si Jesus ong nandia, “Ang pagarado ang pirming babalied, belag ta bagay ong inadian tang Dios.”

10

Sinobol ni Jesus tang pitompolok may doroang sinagpan na para magtoldok

1 Pagatapos ta si, namilik pa tang Gino ta pitompolok may doroang sinagpan na. Pina-kaw na tanira ta tag talodoa ong kada lansangan ig kada logar ang paningan na.

2-3 Ganing si Jesus ong nira, “Agtobolon amo yen ang midio mamanigayeg among agpaning

† 9:59 Para ong mga Judio, dorog kaimportanti ang ipalbeng nira tang mga parinti nirang napatay sigon ong kaogalian nira, ig magasikaso tanira tang toroblien nira. Piro ganing si Jesus, mas importanti ang tomabid ong nandia. ‡ 9:60 Ang agsambiten ang “patay” tarin belag ta maning ang mga taw ang matod ang patay, kondi ang mga taw ang midio patay ong pama-dek tang Dios tenged indi pangilala ong ni Jesus ig anda ong nira tang kaboing ispiritoal.

ong koma. Dorong arayegen,* piro korang tang mga manigayeg. Animan mama-dol amo ong may nandia tang arayegen ang magpekel pa enged tanandia ta mga manigayeg. Panaw amo ra! Piro magandam amo. Ang kalimbawan mi pario ong mga karnirong agpaning ong mga ayep ang pamangkeb.

⁴ Indi amo magekel ta poyo-poyo, binagteng asta rapak. Indi amo magtareng ong dalan para magigampang ong maski ninopa.

⁵ Paga-led mi ong maski ninopang balay, maning amo kang lagi, 'Balampa magkatinir tang kao-yan† tang Dios ong teled tang pamalay-balay ang narin.'

⁶ Mandian, mga kao-yan kaman tang agdilemen ta tatang taw ang gistar don, magkatinir ka enged tanandia ta kao-yan ang magalin ong Dios. Piro mga belag, indi ka marisibi ta sia.

⁷ Mga padayonon amo ong tatang balay, don amo lamang magtinir. Indi amo magla-ted la-ted ong domang mga balay. Indi amo maeyak ang mamangan ig manginem ta maski onopay agsisirbi ong nindio, tenged ang mga taw ang pamangabedlay, dapat ang solan ka kaman.

⁸ Animan maski ong aypang logaray tang kaboton mi, mga risibien amo don, panganen mi tang maski onopa lamang ay sisirbi nira ong nindio.

⁹ Pao-yaen mi tang mga pamagmasit nira ig

* **10:2-3** Ang maliag yaning tang “dorong arayegen,” yay ang mga taw ang listo rang magrisibi tang bitala tang Dios piro korang tang manigpatako. † **10:5** “kao-yan”. Mga ong Tagalog, “kapayapaan”.

angingen mi tang mga taw ang pamansistar don, ‘Galenget da ong nindio tang paggaraemen tang Dios bilang adi!’

¹⁰ Piro mga maning amo ong tatang logar ang indi amo risibien nira, paning amo ong karsada ig aningen ming, ‘Tapokon amen tang kolapok ang pandepet ong mga kakay amen ang nagalin ong logar mi! Tanda ang anda ray sarabaten amen ong nindio!’

¹¹ Ig tandan mi ka na, galenget da tang paggaraemen tang Dios bilang adi!’

¹² Asia tang yaning mi ong nira. Tened ong kamatodan, ong kaldaw ang osgaran tang Dios tang tanan, ang silot ang i-dol ong mga taw ong logar ang asi sobra pa ong silot ang i-dol ong mga taga Sodoma.”‡

Ang mabetangan tang mga banoang indi namagtogat

(Mateo 11:20-24)

¹³ Oman ganing pa si Jesus, “Kailo amo ka, yamong mga taga Corazin ig taga Betsaida! Dorong milagrong bindoato atan ong nindio, piro indi amo enged namagtogat ong mga talak mi! Piro mga bindoato lamang tang mga bagay ang asi don ong Tiro ig ong Sidon, ang mga taw don, naboay da ka rin ang namaglambong ta sako ig naman-sikarong ong kabo para ipaitang pamagtogat da tanira.

‡ **10:12** Asing tokaw ang mga taga Sodoma ig taga Gomorra anday sayod tang pagrisibi nira ong mga anghil tang Dios ang pinapaning na don ong nira. Animan pinogdaw tang Dios tang banoa nira. Ig ong oring kaldaw silotan pa enged tanira. Ang nainabo ong Sodoma ig Gomorra mabasa ta ong Genesis 18:25-19:29.

14 Animan ong Kaldaw tang Pagosgar, mas malakan tang silot ang i-dol ong mga taga Tiro may Sidon kaysa ong nindio.

15 Ig yamong mga taga Capernaum, galiliag among manlawig tegka ong langit. Piro mabolog amo lamang ong impirno, tenged indi amo ka enged namagtogat!”

16 Oman ganing si Jesus ong mga agtobolon na, “Ang mamasi ong nindio, pamasi ka ong yen. Ang indi magrisibi ong nindio, indi ka magrisibi ong yen. Ig ang indi magrisibi ong yen, sia indi ka pagrisibi ong Dios, tenged tanandia tang nanobol ong yen.”

Namansibalik tang pitompolok may doroang sinagpan

17 Asing pagbalik tang pitompolok may doroang sinobol ni Jesus, dorong kalipay nira ig ganing tanira, “Magino, maski ngani mga dimonio, pagmagparet ka mga agtobolon amen ong paggamit amen tang aran mo!”

18 Siminabat ka si Jesus, “Initao ka kaman si Satanas, ang asing golpi tanandiang nabo-log ong langit, ang midio koldap.

19 Telekan mi, sindolan amo yen ta gaem para likedan tang mga ma-kal ig mga anono-siok, ig agod degen mi tang gaem tang kasoay ta ang si Satanas. Indi amo maonopa.

20 Animan mangalipay amo, belag ta tenged gadeg mi tang mga malalain ang ispirito, kondi tenged nasolat da tang aran mi don ong langit.”

*Nagpasalamat si Jesus ong Dios
(Mateo 11:25-27; 13:16-17)*

²¹ Asing oras ang asi, pinalipay si Jesus ta mo-ya tang Ispirito Santo, ig ganing, “Tatayo, yawa tang paggaem tang langit may ang tanek. Pag-pasalamatong nio tenged sinalok mo tang mga kamatodan ang na ong mga matatakong taw ig alalawig tang inadalan nira. Piro pinatako mo ong mga taw ang dibabak ta nem ig anday adal nira. Salamat, Tatay, tenged maning ta sia tang kaliliagan mo.”

²² Oman ganing si Jesus ong mga taw don, “Ang tanan ang bagay, inintriga ong yen tang Tatayo. Ang Tatay lamang engaged tang gailala ong Ana na, ig ang Ana lamang tang gailala ong Tatay na, asta ang mga taw ang galiliagan tang Ana ang mailala ong Tatay na.”

²³ Oman siminalonga si Jesus ong mga sinagpan na ig minitala ong nira lamang ang ganing, “Ma-soirti amo tenged inita mi tang mga bagay ang gitaen mi mandian.

²⁴ Ganingo ong nindio, dorong propita ig mga adi asing tokaw ang gangaliliag din ang mangaita tang gitaen mi, piro indi inita nira. Ig gangaliliag din ang mangabasi tang gaba-yan mi, piro indi ka naba-yan nira.”

Ang mo-yang taw ang taga Samaria

²⁵ Tatang kaldaw may tatang manigtoldok tang Katobolan tang mga Judio ang napalenget para sobokan na si Jesus. Ganing tanandia, “Maistro, onopa tang masinlong boateno para marisibio tang kaboing anday kataposan?”

26 Ganing si Jesus ang siminabat, “Onopa tang gasolat ong Katobolan? Onopa tang gabasa mo don?”

27 Siminabat tang manigtoldok, “ ‘Gegman mo tang Ampoan mong Dios ang de-dek ong popotokon mo, bogos ong nem mo, bogos ong poirsa mo ig bogos ong kinaisipan mo,’ § ig ‘Gegman mo tang masig ka taw mo pario tang paggegma mo ong sadili mo.’ ”*

28 “Tama tang sabat mo,” ganing si Jesus. “Boaten mo sia ig yawa marisibia ta kaboing anday kataposan.”

29 Piro ang kaliagan tang manigtoldok, masigoro nang tama tang boaten na agod indi tanandia mapaeyak, animan nane-ma si ong ni Jesus, “Piro Gino, sinopa tang yen ang masig ka taw?”

30 Siminabat si Jesus ong nandia ong tatang istoria. “May tatang taw ang napanaw nagalin ong Jerusalem paning don ong Jerico. Mintras papanaw, ina-lawan tanandia ta mga tolisan. Kinomit nira tang ekel na asta ang aglambongon na. Sinalalabangan nira tang sontok oman binowanang nirang lipeng.

31 Nāton ang nata-lib don ong dalan ang asi tang tatang padi. Pagaita na ong taw ang asing binogbog ig gibok ong binit tang dalan, don tanandia nagpanaw ong dobalang binit.

32 Oman may tatang manigtabang ong Timplo, †

§ 10:27 Deuteronomio 6:5 * 10:27 “masig ka taw.” Mga ong bitalang Grigo: kamalay. Levitico 19:18 † 10:32 Ang “manigtabang” ong Timplo, yay ang aggoyan ta mga “Levita.” Tanira mga inampo ni Levi, tata ong mga ana ni Israel.

ang simina-lib ka don. Asing itaen na tang taw ang asi, indi ka inintindi na kondi nagpadayon lamang ong pagpanaw na ong dobaling binit.

³³ “Ong ori, may tatang taga Samaria‡ ang belag ta kasimanoa nira ang pagbiahi ig nata-lib ka don. Pagaita na ong taw ang asing binogbog, nate-bek ang lagi tanandia.

³⁴ Pinalengetan na ig binolong na ta langis may bino§ tang mga igad na ba-lo bine-ketan na. Oman, kinarga na don ong ayep ang agtayan na. Ingkelan na ong balay ang agpabayadan ig don inasikaso na.

³⁵ Pagaramal, nagtorol tang Samaritano ta koarta* ong may nandia tang balay ang ganing, ‘Patigayon mo kang asikason tang taw ang na. Mga pirapa tang korang, sia dolangano ra lamang ong pagbaliko.’”

³⁶ Oman ganing si Jesus ong manigtoldok, “Mandian, ong nio lamang, sinopa ong nirang tolo tang nagpaita ang tanandia masig ka taw ta sing taw ang binogbog tang mga tolisan?”

³⁷ Siminabat tang manigtoldok, “Ang nate-bek ong nandia.” Ig ganing si Jesus, “Panawa ra ig maning ka don tang boaten mo.”

‡ **10:33** Ang mga Judio ig ang mga Samaritano indi pamagsapetan. Masiadong dibabak tang pama-dek tang mga Judio ong mga taga Samaria tenged indi pamagtoman ong mga kaogalian tang rilihion tang mga Judio. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Samaria.”

§ **10:34** Ang bino don ong logar nira teta aggamiten ong pagbanios, pario ong paggamit ta ta alcohol ang pambanios mandian.

* **10:35** Ong bitalang Grigo: “doroang dinario,” bali sol ta tatang manigpasol ong doroang kaldaw.

Namisita si Jesus ong da Marta may ni Maria

³⁸ Nagpadayon da si Jesus may ang mga sinagpan na ong pagpanaw nira asta kiminabot tanira ong tatang bario. May tatang babay don, ang aran na si Marta, ig mo-ya tang pagrisibi na ong da Jesus ong balay na.

³⁹ Mandian ang babay ang na, may logod na ka, ang aran na si Maria. Si Maria, kiminarong lamang ong may kakayan tang Gino ig pamasi tang agtotoldok na.

⁴⁰ Piro gaborido si Marta tenged dorong aggasikason na. Animan napalenget si Marta ong ni Jesus ig ganing, “Gino, anday kaso ong nio ang agpabayano ra lamang tang logodo? Tambilogo ka lamang ang pagsimpan. Aningen mo kay patigayon ang tabangano ka nandia.”

⁴¹ Piro siminabat si Jesus, “Yawa, Marta, pisana lamang gaborido ong yading irintindien mo.

⁴² Piro tata ka enged lamang tang importanti. Sia yay ang pinilik ni Maria. Indi bawalen ta tanandia.”

11

Ang toldok natetenged ong tamang pagparangadien

(Mateo 6:9-13; 7:7-11)

¹ Tatang kaldaw pangadi si Jesus ong tatang logar. Pagatapos na, ganing tang tatang sinagpan na ong nandia, “Magino, toldokay ami ka niong mangadi, pario tang bindoat ni Juan ang Manigboniag ong mga sinagpan na.”

² Ganing si Jesus ong nira, “Mga mangadi amo, maning ta na tang pangadien mi:

‘Tatay amen, dayawen ig galangen tang aran mo. Balampa yawa ra tang maggaem ong tanan-tanan.

³ Olday ami ka nio ta yamen ang pamangan ong kaldaw-kaldaw.

⁴ Patawaden ami nio ong mga talak amen, tenged agpatawaden amen ka tang mga pam-agkatalak ong yamen.

Ig tabangan ami kay nio agod indi ami degen tang tokso.’ ”

⁵ Ganing pa ka si Jesus ong nira, “Pabetang ta, may tata ong nindio ang napaning ong balay tang tangay na, maski tenganan da, ig ganing, ‘Tangay! Oldayo kang lagi nio ta mapangan!

⁶ Ba-long kiminabot tang tatang tangayong nag-biahi, ig anday mapapano ong nandia.’

⁷ Piro maning ta na tang sabat tang tangay na: ‘India magdistorbo ong yen! Way, telekan mo! Sirado ra tang portan amen ig lolbog ami ra tang pamiliao! Tamadano rang mambangon para magtorol tang kaministiran mo.’

⁸ Piro ganingo ong nindio, ang taw ang asi mambangon ka engaged para magtorol tang agpa-dolon tang tangay na. Belag tang maning tenged ong pagtangayan nira, kondi tenged sigi tang reges nang pama-dol.

⁹ Animan agganingo ong nindio, pirmi among mama-dol ong Dios ig oldan amo. Magprosigir among magdilem tang agdilemen mi, sia itaen mi ka. Sigi lamang tang panagbalay mi ig padayonon amo.

¹⁰ Tenged garisibi tang kada pama-dol. Gaita tang pagdilem. Ig agpadayonon tang panagbalay.

¹¹ Yamong mga tatay, mga pama-dol tang mga ana mi ta yan, oldan mi bato ta ma-kal?

¹² Obin, mga pama-dol tanira ta ki-yoy, oldan mi bato ta anono-siok?

¹³ Mga yamong mapinagtalaken gatakong magtorol ta mo-yang bagay ong mga ana mi, ang Tatay mi pa bato ong langit? Indi bato magtorol tanandia tang Ispirito Santo ong mga taw ang pama-dol ong nandia?”

Si Jesus ig si Satanas

(Mateo 12:22-30; Marcos 3:20-27)

¹⁴ Tatang kaldaw nagpalayas si Jesus ta dimoniong boyon ong tatang taw. Tenged ong dimonio, naboyon da ka tang taw, piro asing pagaloa tang dimonio, nabitala ra tang taw ang dating boyon. Nangabereng tang mga taw don,

¹⁵ piro ganing tang doma, “Si Satanas,* ang pangolokolo ong mga dimonio, yay ang pagtorol ong nandia ta gaem ang magpalayas ta mga malain ang ispirito.”

¹⁶ May doma kang galiliag ang sobokan nira si Jesus, animan ganing tanira ong nandia, “Abir, magpaitā kay ong yamen ta milagro bilang tanda ang yawa matod ang nagalin ong Dios.”

¹⁷ Piro gata-wanan ni Jesus tang aggisipen nira. Animan ganing tanandia, “Pabetang ta, mga ang mga taw ong tatang inadian, tanira mismo tang pamagkorontran, mamagbereblag ang engaged tang inadian ang asi. Ig maski ong tanga

* **11:15** “Satanas.” Ong bitalang Grigo: Beelzebul. Ang Beelzebul tata kang aran ni Satanas. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Satanas.”

balayan, mga tanira mismo tang pamagsoroayan, indi maboay mamagbereblag ang enged.

18 Mandian, mga si Satanas mismo tang mangontra ong mga sinakepan[†] na, monopa madayon tang inadian na? Ganing amo, yo pagpalayaso ta mga dimonio, tenged sindolano ni Satanas tang gaem ang na.

19 Piro mga matod ang si Satanas tang nagtorol ta gaem ong yen para magpalayas ta mga dimonio, sinopa ka tang pagtorol ta gaem ong mga tawan mi para magpalayas ta mga dimonio? Tanira ka mismo tang magpamatod ang nagkamali amo!

20 Tenged ong kamatodan, ang Dios tang pagtorol ong yen ta gaem ang magpalayas ta mga diminio. Animan maliag yaning, ang Dios ya ray paggaem mandian tarin ong nindio.”

21 “Si Satanas, ang kalimbawan na pario ong tatang taw ang mapoirsa ig may armas na. Ig mintras pagbantay tanandia tang balay na, anday ma-led para manakaw tang mga kagamitan na.

22 Piro mga toloson tanandia ig pirdien ta tatang taw ang mas mapoirsa ong nandia,[‡] komiten tang mga armas nang agtaligan na. Pagatapos, ang mga kagamitan na parti-partien da tang taw ang nanolos may ang mga karomanan na.”

23 Ig ganing pa si Jesus, “Ang indi kakampi ong yen, kokontra ong yen. Ig ang indi pagtabang ong yen ang pagsimet ta mga taw, pagwasag lamang.”

[†] 11:18 Ang mga sinakepan ni Satanas yay and mga dimoniong pamagboat tang kaliliagan na. [‡] 11:22 Ong palimbawang na, ang mapoirsang taw yay si Satanas, ig ang taw ang mas mapoirsa ong nandia, yay si Jesus.

*Mga magbalik tang malain ang ispirito
(Mateo 12:43-45)*

²⁴ Ganing pa si Jesus, “Pabetang ta, mga may malain ang ispirito ang lomboa ong taw ang sin-ledan na, ang boaten na magalig-alig ong logar ang anday wi na ig magdilem ta logar ang mape-nayan na. Mga anday itaen nang mapenayan na, maning ong sadili na, ‘Magbaliko ra lamang ong taw ang inistarano tanopa sia.’

²⁵ Ig ong pagbalik na, kabotan na tang taw ang midio tatang balay ang limpio ra ig ariglado pa.

²⁶ Animan magpanaw si tanandia ig mangim-bitar pa enged ta pitong ispiritong mas malalain pa ong nandia. Oman tenled ang lagi tanira ig mistar si don. Animan ang taw ang asing lindoan tanopa sia ta malain ang ispirito, mas maliwag tang pagkabetang ang kaboton na mandian.”

Ang kambengan ang matod

²⁷ Asing bibitala pa si Jesus, may tatang babay don ong kayadian ang miniteg ang ganing, “Masoiri tang babay ang nangana ong nio ig nag-patiti!”

²⁸ Piro ganing si Jesus ang siminabat, “Mas masoiri pa tang pamamasi ig pamagtoman tang bitala tang Dios!”

*Agdileman nira si Jesus ta milagro
(Mateo 12:38-42)*

²⁹ Asing pangyadi ra tang mga taw, ganing si Jesus, “Ang mga taw ong timpong na, dorog kalalain! Pamagdilem ta milagro bilang tanda ba-lo tanira magparet. Piro anday ipaita ong nira, poira lamang ong tatang makabebereng ang

bagay ang pario tang nainabo ong propitang si Jonas asing tokaw.

³⁰ Mga monopa si Jonas nagimong tanda para ong mga taga Ninive asing tokaw, maning ka ta si magimong tanda tang Ana ta Taw ong mga taw mandian.

³¹ Pag kabot tang kaldaw ang magosgar da tang Dios, tomalonga don tang Rayna tang Abagat§ ig maning nga yamong mga taw ong timpong na dapat ang enged ang silotan. Tenged asing tokaw nagalin pa tanandia ong logar ang dorog kalawid para lamang mamasi ong kinata-wanan tang ading si Solomon. Piro telekan mi, may nakabot da tarin ang sobra pa ong ni Solomon!

³² Ong kaldaw kang asi, asta ang mga laling taga Ninive tomalonga ka don ig magpamatod ang yamo dapat kaman ang silotan. Tenged asing si Jonas nagtoldok ong nira, namagtogat tanira tang mga kasalanan nira. Piro yamo, maski may tarin da mandian ang sobra pa ong ni Jonas, indi amo pa enged mamagparet ong toldok na.”

Ang pa-kal tang sinangoni ta

(Mateo 5:15; 6:22-23)

³³ Ganing si Jesus, “Anday pagsindi ta kingki oman italok obin dapan na ta gantangan. Kondi don lamang i-tang ong borondoan na para mga tenled tang mga taw, mayag ang lagi.

³⁴ Ang kalimbawan tang mata ta, midio pa-kal tang sinangoni ta. Animan mga mayag tang mata

§ **11:31** Ang “Rayna tang Abagat” yay ang rayna ong Seba, tatang banoa ong parting abagat tang Arabia asing tokaw. Mabasa ta na ong 1 Hari 10:1-13.

ta, gayagan ka tang bilog ang kaboi ta. Piro mga maki-lep tang mata ta, gaki-lepan ka tang bilog ang kaboi ta.

³⁵ Animan sigoron ming mayag tang mata mi, ang belag ta maki-lep.

³⁶ Tenged mga mayag tang mata ta ang andang pisan ay maki-lep don, mayag ka kaman tang bilog ang kaboi ta, ig midio gasinagan ita ta tatang kayag-ayagan ang pa-kal.”

Binitalan ni Jesus tang mga Pariseo asta ang mga manigtoldok tang Katobolan

(Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40)

³⁷ Pagatapos ang nagbitala si Jesus, inimbitar tanandia ta tatang Pariseo para mamangan ong balay na. Animan napaning si Jesus ong balay tang Pariseo ig namangan.

³⁸ Nabereng tang Pariseo asing pagaita nang si Jesus pamangan ang indi namanaw sigon ong kaogalian nira.*

³⁹ Animan ganing tang Gino ong nandia, “Yamong mga Pariseo! Aglimpion mi ta mo-ya tang loa tang mga baso ig mga platon mi, piro ang teled ay maboling pario ka ong mga popotokon mi tenged ponok ta katakab ig kalainan.

⁴⁰ Anday isip mi! Ang Dios tang nagboat tang mga bagay ong loa ang aggitaen. Bato belag ka ta tanandia tang nagboat tang ga-tang ong teled, ang indi gitaen ta taw?

* **11:38** Dorong mga riglaminto tang mga Judio ang agboaten nira para magimong limpio ong pama-dek tang Dios. Ang pagpamanaw ba-lo mamangan ig ang pagpangogat tang mga platon, asia doroa ong mga toromanen ang agtoldan nira ta importansia.

41 Ang boaten mi, oldan mi kang lagi tang mga malilised maski onopa atan ong platon may ong tasa mi. Asia magimong limpio tang tanan para ong nindio.†

42 “Kailo amo kang mga Pariseo! Maderep amo ong pagtorol ong Dios ta tampolok ang porsinto tang pa-bat mi asta ang mga daon ang pagpasabor ong pamangan. Piro ong dobali ta sia, indi amo enged pamagintindi ang magboat ta mato-lid ig maggegma ong Dios. Dapat magtorol amo ka kaman tang tampolok ang porsinto, piro indi lipatan mi tang mas importanting mga tobol.

43 “Kailo amo ka kaman, yamong mga Pariseo! Mga don amo ong mga simban mi, ang kaliliagan mi enged, mga kalarongan ang masisinlo. Ig mga don amo ong plasa, ang kaliliagan mi, ang salodoan amo tang mga taw.

44 Kailo amo ka! Ang kalimbawan mi pario amo ong mga lebengan ang anda ray tanda na, ig gapanaw-panawan ta mga taw ang indi gan-gatakong poros anday sasayod tang ga-tang ong adalem.”

45 Ganing ong ni Jesus tang tatang manigtoldok tang Katobolan, “Maistro, ong inaning mong asia, agpaeyaken ami ka nio.”

46 Siminabat si Jesus ang ganing, “Kailo amo ka, yamong mga manigtoldok tang Katobolan! Tened agpabelatan mi tang mga taw ong dorong

† **11:41** Para ong mga Pariseo, yading mga bagay tang agpabetang nirang maboling, pario tang mga pamangan ang agbawalen tang Katobolan ni Moises, ang mga garamiten ang indi pa gaogatan sigon ong tamang pagrilimpion, asta ang mga taw mismo ang indi pamagtoman ta osto tang domang mga toromanen nira.

mga toromanen mi, piro indi enged agboinan mi tang tarakanen ang asi agod makayan nira tang kabelaatan.‡

⁴⁷ Kailo amo ka! Agpaobra mi tang mga pantion tang mga propitang pinatay tang mga kamepet-mepetan mi asing tokaw.

⁴⁸ Ong agboaten ming asia, maliag yaning agpaoyon amo ong bindoat tang mga kamepet-mepetan mi. Tenged tanira tang namamatay tang mga propita, ig yamo ka tang pamagpaobra tang mga pantion nira!

⁴⁹ Animan ganing tang kinata-wanan tang Dios, ‘Manobolo ong nira ta mga propita ig mga apostolis. Patayen nira tang doma, ig ang doma paliwagan ka nira.’

⁵⁰ Animan yamong mga taw mandian, yamo tang manabat ong kamatayen tang tanan ang mga propita, mimpisa pa asing boaten tang kalibotan,

⁵¹ mimpisa pa ong pagpatay ong ni Abel,§ sad ong pagpatay ka ong ni Zacarias don ong teled tang solar tang Timplo.* Pinatay mismo tanandia don ong pagtetengan tang altar ig ang sagradong logar. Ong matod, yamong mga taw ong timpong na, yamo tang silotan tenged ong tanan ang bindoat nirang asi.

⁵² “Kailo amo kang mga manigtoldok tang Ka-

‡ **11:46** Asing tokaw, poira ong Katobolan ni Moises, namagdolang pa tang mga Pariseo ta doma pang mga tobol ang dorog kaigpit ang agpareges nirang tomanen, asta ra ka ang dorong mga bagay ang agbawalen nirang boaten. Tenged tarin, liniwagan ta mo-ya tang mga taw ong pagtoman nira ong rilihion nira bilang mga Judio.

§ **11:51** Genesis 4:8 * **11:51** 2 Cronica 24:20-21

tobolan! Sinalok mi ra tang pagtorol ta kinatawanan. Indi amo ngani gangaintindi tang kama-todan, ig agsagangen mi pa tang doma ang gan-galiliag ang mangaintindi.”

⁵³ Pagatapos ang nagbitala si Jesus, nagalin da tanandia. Impisa don, pirmi rang agkontraen tanandia tang mga manigtoldok tang Katobolan ig ang mga Pariseo. Dorong bagay tang agte-maen nira ong ni Jesus,

⁵⁴ ig agbantayan nira ta mo-ya para madep nira ong mga sabat na.

12

Pandam ong mga boat nira (Mateo 10:26-27)

¹ Asing pamansikabot pa tang ribo-ribong mga taw, asta pamagtalapayan da tang doma, mi-naning kang lagi si Jesus ong mga sinagpan na, “Magandam amo. Itaben matalidan amo tang mga Pariseo ong mga boat nirang poros paita-ita lamang. Asia, ang ogali nira midio pario ong pampalsa ta tinapay ang madaling magwasag ong agmasaen.

² Anday gatalok ang indi ipaita, ig anda kay sikritong indi mata-wanan.

³ Maski onopay inampang ming labi, ba-yen ka enged mga kaldaw da. Ig maski onopay lalalat mi don ong koartong sirado, narin ipatako ka enged don ong loa.”

Ang dapat eldan ta (Mateo 10:28-31)

⁴ Ganing pa si Jesus, “Agganingo ong nindio mga tangay, indi amo meled ong mga pamamatay ta taw, sia sa-sad lamang don tang gaem nira.

⁵ Begen amo yen mga sinopa tang dapat eldan mi: Ang Dios lamang tang dapat eldan mi, tenged pagatapos nang komiten tang kaboi mi, may gaem na pang magsilot ang i-lek ong impirno. Agganingo si, tanandia tang dapat eldan mi.

⁶ “Piro demdemen mi ka narin: Ang mga aloma-wit, gata-wanan ta ang gabakal ta doroang sintabos lamang kada limang bilog. Asia, maski dorog kabarato, piro indi ka agpabayan tang Dios.

⁷ Ig yamo, maski ngani ang mga naet tang boa mi, gata-wanan na ang pirapang tanan. Animan indi amo mamansieled, tenged mas agmalen amo tang Dios kaysa ong kadoro-doroan ang mga aloma-wit.”

*Ang mangilala ong ni Cristo ig ang indi
(Mateo 10:32-33; 12:32; 10:19-20)*

⁸ Ganing pa si Jesus, “Agganingo ong nindio, ang sinopay mangilala ong yen, ang Ana ta Taw, ong talongan tang mga taw, ilalaeno ka tanandia ong talongan tang mga anghil tang Dios.

⁹ Piro ang ganing indi ono gailala ong yen, indi ka tanandia ilalaeno ong talongan tang mga anghil tang Dios.

¹⁰ “Mapatawad tang maski sinopay magbitala ta malain kontra ong yen, ang Ana ta Taw. Piro mga ang Ispirito Santo tang pakalainen na, inding pisan tanandia patawaden.

¹¹ “Mga ekelan amo ong mga simban tang mga Judio, obin ong talongan tang mga opisialis ig ong

mga may aotoridad para imbistigaren natetenged ong pagto mi ong yen, indi amo magpalibeg tang mga kolo mi mga onopa tang isabat mi obin mga onopay ibitala mi.

¹² Tenged ong oras ang asi, toldokan amo tang Ispirito Santo tang dapat isabat mi.”

Ang taw ang panalig ong manggad na

¹³ Ganing ong ni Jesus tang tatang taw don, “Maistro, aningen mo kay patigayon tang logodo ang partiano kay nandia tang toroblien amen.”

¹⁴ Siminabat si Jesus, “Tangay, sinopa tang nagbetang ong yen para magosgar ong nindio, obin magtenga tang mga toroblien mi?”

¹⁵ Ig ganing pa tanandia ong nirang tanan, “Magdan amo ong tanan ang klasi ta katakab. Tenged ang kaboi ta taw indi na-tang ong kabael tang manggad na.”

¹⁶ Pagatapos, inistoria ni Jesus tang palimbawang na: “May tatang manggaden ang napagpa-bat ta mabael.

¹⁷ Animan ganing tanandia ong sadili na, ‘Onopa tang masinlong boateno? Anda ray mabetangano tang napa-bato.

¹⁸ A, gata-wanano ra tang boateno. Ipalaglago ra lamang tang mga bodigao ig magpa-dengo si ta mas mababael. Ig don i-tango tang mga napa-bato ig ang doma pang mga kagamitano.

¹⁹ Tapos, yanging ong sadilio, Asia! Bastanti ra tang mga pagkabetango! Indio ra korangen ong teled ta dorong takon ang komabot! Penayo ra lamang. Mamangan, manginem, ig mangalipay.’

²⁰ “Piro maning tang Dios ong nandia, ‘Anday isip mo! Mandian mismong labing na, mapataya ra. Oman, sinopay magpakinabang tang mga agtatalok mo?’ ”

²¹ Ig ganing pa si Jesus, “Maning ta sia tang mainabo ong taw ang pagsimet ta manggad para ong sadili na lamang, piro ong pama-dek tang Dios malised* pa ka enged tanandia.”

Magtalig lamang ong Dios

(Mateo 6:25-34)

²² Ganing pa si Jesus ong mga sinagpan na, “Animan agganingo ong nindio: Indi amo magpaborido tang kolo mi natetenged ong pamangan ang kaministiran mi para maboi, asta ong mga pangabel tang sinangoni mi.

²³ Tened ang kaboi ta mas importanti pa enged ong pamangan ta, ig ang sinangoni ta mas importanti pa ong lambong ta!

²⁴ Telekan mi ra lamang tang mga ogak. Indi tanira pagloak ig indi ka pangayeg. Anday bodiga nira ig maski payag anda. Piro agtoldan tanira tang Dios ta pamangan nira. Yamo pa bato? Mas importanti amo pa ong mga lamlam!

²⁵ Sinopa ong nindio tang poiding pāboaten na tang kaboi na, maski tang oras lamang, tened ong pagpaborido na? Anda!

²⁶ Animan mga anday maimo mi para mapāboat tang kaboi mi maski ge-ley lamang, angay pangpaborido amo pa natetenged ong domang mga bagay?

* **12:21** Maliag yaning, malised tanandia ong mga bagay ang ispiritoal.

27 “Isipen mi ra lamang tang mga rosas ong kabokidan. Pamansibabael tanirang indi pagobra ig indi pagboat ta lambong. Piro ong matod, ang adi mismong si Solomon, maski monopag kamanggad, indi ngani napaglambong ta pario kasinlo tang maski tata ong mga rosas ang asi.

28 Ang mga ibabawen ong kabokidan, mandian asia pa ig ong damal sirokon da. Piro maski maning ta si, agpalambongan tang Dios ta dorong kasinlo. Yamo pa bato? Indi amo ka palambongan na? Korang pa tang pagtalig mi!

29 “Animan indi amo magpaborido mga ong ari amo pa mangomit ta panganen mi ig inemen

30 Tenged ang mga bagay lamang ang narin tang pirming agdemdemen tang mga taw ang anday talig nira ong Dios. Gata-wanan tang Tatay mi don ong langit ang kaministiran mi kaman tang tanan ang asia.

31 Ang boaten mi, tokawen mi kang lagi ong tanan ang maggaem tang Dios ong kaboi mi. Sia, i-dol na tang tanan ang kaministiran mi.”

*Ang manggad ong langit
(Mateo 6:19-21)*

32 “Indi amo mamansieled, mga agmaleno, maski pira amo pa lamang bilog. Galiliag tang Dios ang pa-penen amo nandia ong inadian na.

33 Ipabakal mi tang mga pagkabetang mi, oman ang bayad na i-dol mi ong mga malilised. Ong maning ta sia, midio magboat amo ta mga poyopoyong indi malagi ig magsimet amo ta manggad ong langit. Ang manggad ang asi indi malangga ig

indi engaged makorangan, tenged anday anay don ig anda kay malenget ang mga takawan.

³⁴ Tenged mga ong aypa tang manggad mi, don ka tang nem mi.”

Ang mga torobolon ang pirling simpan

³⁵⁻³⁶ “Magimong simpan amo. Patoladan mi tang mga torobolon ang pamagelat ong agalen nirang molik da magalin ong kasalan. Indi tanira mapoyat ig indi agpabayan nirang mapatay tang mga tolok agod pag kabot ig tomo-tok tang agalen nira, mabrian ang lagi nira tang portan.

³⁷ Masoirti tang mga torobolon mga ong pag-balik tang agalen nira, kabotan tanirang pamagbantay. Agganingo ong nindio, manimara tang agalen tang lambong na, pakarongon na tang mga torobolon na don ong nandiang lamisan ig tanandia mismo tang magsirbi ong nira.

³⁸ Masoirti ka kaman tang mga torobolon mga kabotan tanira tang agalen nirang pamagelat pa. Maski molik ang tenganan obin garamal da.

³⁹ Isipen mi narin: Mga gata-wanan lamang tang may nandia tang balay mga onopang orasay komabot tang takawan, indi engaged pabayan nang telden tang balay na.

⁴⁰ Animan yamo, kaministiran ang magbantay amo ig pirling simpan. Tenged yo, ang Ana ta Taw, komaboto ong oras ang indi gelaten mi.”

*Ang torobolon ang mataligan ig ang belag
(Mateo 24:45-51)*

⁴¹ Nane-ma si Pedro, “Magino, ang inistoria mong asia, para ong yamen lamang obin para ka ong tanan?”

⁴² Siminabat si Jesus ang ganing, “Ang mataligan ig matakong torobolon, yay ang boaten tang may nandia tang balay ang ingkargado ong domang mga torobolon na, ig ya kay ang magtorol ong nira ta pamangan ong tamang oras.

⁴³ Masoirti tang torobolon ang asi mga kabotan tanandiang pagboat tang katengdanan na ong pagbalik tang agalen na.

⁴⁴ Sigoradong boaten da engaged tanandiang ingkargado ong tanan ang pagkabetang tang agalen na.

⁴⁵ Piro pabetang ta, mga maning tang torobolon ang asi ong sadili na, ‘Maboay-boay pa ba-lo magbalik tang agaleno.’ Ig impisan na rang bogbogon tang aroman nang mga torobolon ang lali asta ang mga babay. Ig pagatapos mamangan, manginem ig magpabaleng da.

⁴⁶ Oman komabot tang agalen na ong kaldaw ang indi engaged gelaten na, ig ong oras ang indi gata-wanan na. Dayon da tanandiang kastigon tang agalen na ta dorog kaliwag, ba-lo ibanggil ong logar ang para ong mga taw ang indi pamagto ig pamagparet ong Dios.

⁴⁷ “Ang torobolon ang gatako tang galiliagan tang agalen na, piro indi kakaliek ig indi pagboat ta si, palon ang engaged tanandia ta osto.

⁴⁸ Piro ang torobolon ang indi gatako tang galiliagan tang agalen na, kondi pagboat ta bagay ang tanandia mapalo, palon ka kaman piro geley lamang. Ang sinaligan ta dorong mga bagay, dileman ka tanandia ta dorong mga bagay. Ig ang sinaligan ta mas dorong mga bagay, mas doro pa engaged tang dilemen ong nandia.”

*Ang mamagana mamagkorontran natetenged
ong ni Jesus*

(Mateo 10:34-36)

⁴⁹ Ganing pa si Jesus, “Napaningo tarin para magekel ta apoy ong kalibotan, ig galiliaganong naparetan da.

⁵⁰ Piro may kaliwagan pang dapat risibieno,[†] ig indi matareng tang isipo asta indi mainabo.

⁵¹ Kalaom mi sigoro, napaningo tarin para magekel ta kaosayan ong kalibotan. Piro ong matod, belag ta kaosayan tang aggekelano kondi soroayen.

⁵² “Impisa mandian, mamagkarampi-kampian tang mamagana natetenged ong yen. Pabetang ta, mga lima tanira, ang tolo kontra ong doroa, ig ang doroa komontra ong tolo.

⁵³ Mamagkorontran ka tang tatay ig mga ana nang lali, asta ang nanay ig mga ana nang babay. Maning ka ta si tang panogangan ang babay ig minagad nang babay.”

Panaidan mi tang mga gangainabo

(Mateo 16:2-3)

⁵⁴ Ganing ka si Jesus ong mga taw, “Mga gitaen ming pangi-lep da ong gako-pan, ganing amo, ‘Komoran da!’ Ig komoran ka kaman.

⁵⁵ Ig mga geyep tang mageyep ong abagat, ganing amo ka, ‘Maringet si!’ Ig magringet ka kaman.

⁵⁶ Yamong mga taw! Pagpaita-ita amo lamang ang may kinata-wanan mi! Gatako among man-aid mga onopa tang maliag yaning tang mga

[†] **12:50** “Piro may kaliwagan pang dapat risibieno.” Ong bitalang Grigo: May tata pang pagboniag ang dapat mapasarano.

pasinial ang gitaen mi ong langit may ong tanek. Piro angay indi gata-wanan mi tang maliag yaning tang gangainabo mandian ang timpo?”

*Magigayosa ong kasoay mo
(Mateo 5:25-26)*

⁵⁷ Ganing pa si Jesus, “Angay midio indi amo mapagisip para ong sadili mi mga onopa tang tamang boaten mi?”

⁵⁸ Pabetang ta, mga yawa dinimanda ta tatang taw, prosigiran mong magigayosa ang lagi ong nandia mintras indi amo pa gakabot ong korti. Tened mga don amo ra ong osgado, itaben yin-trigā tang osgado ong goardia ig dayona rang prison.

⁵⁹ Ong matod, india enged maloa don asta indi malobot mong mabayadan tang molta mo.”

13

Magtogat obin mapatay

¹ May mga taw ang kiminabot don ig binalita nira ong ni Jesus tang nainabo. Pinapatay ni Pilato tang pirapang mga taga Galilea mintras pamagbolontad tanira ong Dios.

² Ganing si Jesus ong namamalita, “Onopa tang isip mi natetetened ong kinabot nirang asi? Maliag yaning bato mas mapinagtalaken tanira kaysa ong domang taga Galilea?”

³ Belag! Piro agganingo ong nindio, mga indi amo magtogat ig magbo-wan tang mga talak mi, mangapatay amo kang tanan ang pario nira.

⁴ Isipen ta ka tang tampolok may walong taw ang napatay asing nabegtakan tanira tang alawig

ang tori don ong Siloe. Onopa ong nindio? Maliag yaning bato tanira mas mapinagtalaken kaysa ong domang pamansistar ong Jerusalem?

⁵ Belag! Piro agganingo ong nindio, mga indi amo magtogat ig magbo-wan tang mga talak mi, mangapatay amo kang tanan.”

Ang papa ta ayong igos ang indi pamorak

⁶ Oman inistoria ong nira ni Jesus tang palimbawang na. “May tatang taw ang may papa ta ayong igos ong kodal na. Pinaningan na ig sinelekan na mga may borak na ra, piro andang pisan ay inita na.

⁷ Animan ganing tang taw ong manigasikaso na, ‘Tolong takono rang pagbalik-balik ang agtelekano mga pamorak da tang ayong asia. Piro asta mandian andang pisan. Pe-peten mo ra lamang. Paglinget lamang atan.’

⁸ Piro siminabat tang manigasikaso na, ‘Indi kang lagi pe-peten ta mandian ang takon ang na. Aliano kang lagi tang binit na ig betangan ta abono.

⁹ Mga mamorak ong moman ang takon, mo-ya. Piro mga indi pa, pe-peten ta ra ka enged.’ ”

Pinao-ya ni Jesus tang babay ang bogtot

¹⁰ Tatang Kaldaw ang Igperenay pagtoldok si Jesus ong simban tang mga Judio.

¹¹ May tatang babay don ang bogtot dang pisan. Narin boat tang malain ang ispirito ong nandia, ig tampolok may walong takon da ang maning ta na ig indi ra maonat tang sinangoni na.

¹² Asing itaen ni Jesus tang babay ang na, ginoyan na ig minaning ong nandia, “Babay, nago-yā ra ong masit mo.”

¹³ Oman binondo ni Jesus ong babay tang kalima na. Kimindeng ta mato-lid ig nagdayaw ong Dios.

¹⁴ Piro nasilag tang pangolokolo tang simban nira tenged nagpao-ya si Jesus ong Kaldaw ang Igperenay. Ganing tang pangolokolo ong mga taw don, “Enem tang mga kaldaw ang sindol ong yaten para magobra. Paning amo tarin ong mga kaldaw ang asia para magpabolong, ig belag ta ong Kaldaw ang Igperenay.”

¹⁵ Piro sinabat tanandia tang Gino ang ganing, “Yamong pamangambong madinioson! Maski Kaldaw ka ang Igperenay, aggobaden mi tang mga baka may ang kabayo mi ig agpalpatan para manginem ta wi.

¹⁶ Piro telekan mi tang babay ang na. Tanandia nagalin ka ong dogo ni Abraham ang pario mi. Piro tenged ong kabogtot na, midio linapot tanandia ni Satanas ong teled da ta tampolok may walong takon. Indi bato dapat obadan da tanandia ig pao-yaen, maski Kaldaw ang Igperenay?”

¹⁷ Napaeyak tang mga pamangontra ong ni Jesus ong sinabat na. Piro nangalipay tang mga taw tenged ong tanan ang mga makabebereng ang mga bagay ang agboaten na.

Ang palimbawa natetenged ong alibotod tang mostasa

(Mateo 13:31-32; Marcos 4:30-32)

¹⁸ Ganing si Jesus, “Onopay kapario tang inadian tang Dios? Ong aypa ikompara ta?

19 Kapario na tang tatang alibotod ta mostasang* lindoak ta tatang taw ong tanek na. Nambael narin asta nagimong papa ta ayo, ig nagboat ta poyad tang mga lamlam ong mga tanga na.”

Ang palimbawa natetenged ong pampalsa ta tinapay

(Mateo 13:33)

20 Ganing pa si Jesus, “Ong aypa pa ikompara ta tang inadian tang Dios?

21 Kapario na tang pampalsa ta tinapay ang sinampora ta tatang babay ong tolong gantang ang arina. Maski ge-ley tang pampalsa, minalsa tang bilog ang minasa.”

Ang mapiet ang portan ang paning ong kaboing anday kataposan

(Mateo 7:13-14, 21-23)

22 Nagpadayon da Jesus ong pagparanawen nira. Pagtoldok tanandia ong kada lansangan ig bariong gata-liban nira paning ong Jerusalem.

23 Mandian, may tatang taw ang nane-ma ong nandia, “Magino, ge-ley lamang tang mangal-ibri?”

Siminabat si Jesus ang ganing,

24 “Prosigiran ming tenled ong portan ang mapiet. Agganingo ong nindio, yadi rin ang galil-iag ang tenled, piro indi manga-led.

* **13:19** Ang mostasa don ong banoang Israel parting klasi ta mostasa ang agloloak ong Pilipinas. Dorog kage-ley tang alibotod na, piro mga mabael da, ang kalawig na pario ong papa ta kalamonggay.

²⁵ “Mga siniradoan da tang may nandia tang balay tang portan na, mabo-wan amo ong loa. Maski mano-tok amo ig maning, ‘Magino, paleden ami kay nio!’ piro sabaten amo nandia, ‘Indio gailala ong nindio mga taga ariamo pa!’

²⁶ Oman maning amo, ‘Yami, namangan ami ig nanginem ang ka-pen mo. Nagtoldoka pa ngani ong logar amen!’

²⁷ Piro sabaten amo ka nandia, ‘Indiong pisan gailala ong nindio! Palawid amo tarin, yamong tanan ang pamagboat ta malain!’

²⁸ Ig mamagini-yak amo ig mamansikayeget tang isi mi mga itaen ming don da ong inadian tang Dios da Abraham, Isaac, ig Jacob, ig ang tanan ang mga propita, piro yamo don amo ong loa ang agtaboyon.

²⁹ Ig may doma pa enged ang mga taw ang mamansikabot ang mamagalin ong tere-lan, ong gako-pan, ong kambian asta ong abagat ig mamangombida ka don ong inadian tang Dios.

³⁰ Pama-yan mi, may mga taw ang gangaori mandian, piro manga-kaw tanira ong kaldaw ang asi. Ig may atan kang ganga-kaw mandian, piro mangaori tanira.”

*Ang paggegma ni Jesus ong mga taga Jerusalem
(Mateo 23:37-39)*

³¹ Asing oras ang asi, kiminabot tang pirapang mga Pariseo ig ganing ong ni Jesus, “Magalina ra tarin tenged galiliag si Herodes ang ipapataya nandia.”

³² Piro siminabat si Jesus, “Aningen mi tang makal ang asing si Herodes, ang magpalayaso pa ta

mga malalain ang ispirito ig magpao-yao pa ta mga taw mandian asta ong damal, ig ong ya-long kaldaw ba-lo taposono tang agboateno.

³³ Piro kaministiran ang magpadayono ong pagpanawo mandian, ong damal, asta ong tatang kaldaw. Tened indi maimong mapatay tang tatang propita ong loa tang Jerusalem.

³⁴ “Ay yamong mga taga Jerusalem! Angay agpatayen mi tang mga propita ig agbanggilen mi tang mga agtobolon tang Dios ong nindio? Kaboay da tang andemong imesen amo ig sagodon, pario ong manong lo-lokan ang pagimes tang mga boto na ong adalem tang kalipapa na, piro indi amo maliag.

³⁵ Animan pabayan amo ra lamang atan. Tandan mi narin: Indio ra enged itaen mi asta indi komabot tang kaldaw ig mamaganing amo, ‘Dayawen tang kakabot ang sinobol tang Dios!’ ”

14

Pinao-ya ni Jesus tang taw ang panimpeng tang sinangoni na

¹ Tatang Kaldaw ang Igperenay inimbatar si Jesus tang tatang pangolokolo ong mga Pariseo para mamangan don ong balay nira. Ig agbantayan nira ta mo-ya tang onopay boaten ni Jesus.

² Mandian, napalenet ong ni Jesus tang tatang taw ang panimpeng tang sinangoni na.

³ Animan sine-ma ni Jesus tang mga Pariseo ig ang mga manigtoldok tang Katobolan, “Bato, ga-tang ong Katobolan ang poiding magpao-ya ta

may masit na mga Kaldaw ang Igperenay obin anda?”

⁴ Piro indi tanira minibek-ibek. Animan bindiotan ni Jesus tang taw ang asing panimpeng tang sinangoni na. Pinao-ya na ig pagatapos dayon dang pinaolik na.

⁵ Oman ganing si Jesus ong nira, “Pabetang ta, may ana mi obin bakang nabo-log ong wi ig naton ang Kaldaw ang Igperenay. Onopa bato, pabayan mi ra lamang tenged Kaldaw ang Igperenay?”

⁶ Piro anday nasabat nira ong te-ma nang na.

Ang taw ang pagpalawig ig ang pagpalepe

⁷ Napanaidan ni Jesus tang mga bisita don, ang mga agpiliken nira ay ang mga kalarongan ang para ong mga taw ang importanti. Animan ganing si Jesus ong mga bisita,

⁸ “Pabetang ta, mga inimbitara tang maski sinopa ong tatang kasalan ig dona ra ong kom-bida, india mamilik ta kalarongan ang para ong mga taw ang importanti. Itaben may inimbitar nirang mas gilalaen kaysa ong nio.

⁹ Oman ang mainabo, palenget tang nangim-bitar ong nindiong doroa, ig aningena nandia, ‘Ipalobot ta kang lagi tang kalarongan mo ong taw ang na.’ Ong maning don, mapaeyaka ig ma-tanga don ong kalarongan ong binit.

¹⁰ Mo-ya pa, mga aggimbitarena, dona kang lagi komarong ong kalarongan ang belag ta masinlo. Tenged mga malenget tang nangimbitar ong nio, maning tanandia, ‘Tangay, tania ra lamang komarong ong tokawan!’ Ong maning ta na, mabael

tang dengeg mo ong talongan tang domang mga bisita.

¹¹ Tened ang pagpalawig tang sadili na, ipababak. Ig ang pagpababak, tanandia tang ipalawig.”

¹² Ganing ka si Jesus ong nangimbitar ong nan-dia, “Mga magsimpana ta kombida ig mangim-bitara ta taw, belag tang mga tangay mo, mga logod mo, mga parinti mo, obin mga kamalay mong manggaden tang imbitaren mo. Tened baltena ka nirang imbitaren ig ong maning don, narisibi mo ra tang balet mo.

¹³ Animan mga magsimpana ta kombida, ang mga pobri, mga pingkaw, mga pilay ig mga boray tang imbitaren mo.

¹⁴ Tened tanira indi mabalet ong nio, ig sia aloyana tang Dios. Tened ang Dios mismo tang magbalet ong nio pag kabot tang kaldaw ang mo-man ang boien tang mga taw ang namagboat ta mato-lid.”

Ang palimbawa natetenged ong mabael ang kombida

(Mateo 22:1-10)

¹⁵ Pagabasi ta si tang tatang inimbitar, ganing tanandia ong ni Jesus, “Masoiri tang mga taw ang ma-pen ong kombida don ong inadian tang Dios.”

¹⁶ Siminabat si Jesus ong tatang palimbawa. Ganing tanandia, “May tatang taw ang nagsimpan ta mabael ang kombida ig dorong pinangimbitar na.

¹⁷ Asing kiminabot tang oras tang kombida, nanobol tanandia ong torobolon na ang paningan

tang mga pinangimbitar ig aningen, ‘Maytara! Simpan da tang tanan!’

¹⁸ Piro namagbalibad tanirang tanan ang indi ono mangapaning. Ang primiro naganing, ‘Nabakalo ta koromaen, ig dapat paningano kang lagi ig telekan. Yamo ra lamang tang balang magpasinsia ong yen.’

¹⁹ Ig ganing ka tang yadoa, ‘Nabakalo ta tam-polok ang nga bakan para yarado. Dapat be-tangano kang lagi ta singkaw para masobokano. Yamo ra lamang tang balang magpasinsia ong yen.’

²⁰ Ganing pa ka tang ya-lo, ‘Ba-lo ami lamang kinasal tang katawao. Animan indio mapangom-bida.’

²¹ “Nagbalik tang torobolon ig bineg na ong agalen na. Nasilag tang agalen na ig ganing, ‘Dalien mo, paninga ong mababael asta ong gegeley ang mga karsada. E-lan mo tarin tang mga pobri, mga pingkaw, mga boray ig mga pilay.’

²² Pagabalik tang torobolon, ganing tanandia ong agalen na, ‘Magino, naboato ra tang ordin mo, piro marogal pa tang kombidan!’

²³ Animan ganing si tang agalen, ‘Panawa ong mga karsada ig ong mga dalan ang paning ong bokid. Regesen mong paning tarin tang mga taw agod ma-mok tang balayo ta mga bisita.

²⁴ Agganingo ong nindio, anday maski tambilog ong mga nanga-kaw ang inimbitaro ang ma-bo tang sinimpano.’ ”

Dapat isipen ta kang lagi ta mo-ya ba-lo ita

tomabid ong ni Jesus
(Mateo 10:37-38)

²⁵ Dorong taw tang pamansitabid ong ni Jesus ong pagpanaw na ong Jerusalem. Animan siminareng tanandia ig siminalonga ong nira ig minaning,

²⁶ “Indi poiding magimong sinagpano* tang pagmal ong tatay na obin ong nanay na, katawa na, mga ana na, mga logod na, obin ong sadiling kaboi na ang sobra pa ong paggegma na ong yen.

²⁷ Ig ang maski sinopa, mga belag ka lamang ta disidido ang magosoy ong yen ang tomalonga ong kaliwagan ig kamatayen, ang taw ang asi indi poiding magimong sinagpano.†

²⁸ “Pabetang ta, mga ang tata ong nindio pagplanong magpa-deng ta tori, bato indi kang lagi tanandia komarong ig somadaen na mga pirapa tang magastos na ig mga bastanti tang koarta nang para matapos?

²⁹ Itaben na-deng da tang adili piro indi ka matapos. Oman libaken tanandia tang tanan ang mangaita ta si.

³⁰ Maning tanira, ‘Ang taw ang na! Nagimpisang nagpa-deng, oman indi ka natapos na!’

³¹ “Obin pabetang ta, may tatang adi. Mga may plano nang magiggira ong kapario nang adi, bato indi kang lagi tanandia komarong ig pagadalan na ta mo-ya mga tanandia may ang tampolok ang

* **14:26** Ang maliag yaning tang “sinagpan” ni Jesus, belag ta maning ang tampolok lamang may doroa, kondi ang maski sinopay magto ig magosoy ong nandia. Telekan ka ong Bokabolario.

† **14:27** “tomalonga ong kaliwagan ig kamatayen.” Ong bitalang Grigo: magtakan tang sadiling kros na

ribong sondalo na masarangan nira tang doroampolok ang ribong kabatok nira?

³² Piro mga indi masarangan nira, magtobol da lamang tanandia ta tawan na para magigayos mintras alawid pa tang kabatok nira.

³³ “Animan, maning ka ta si, isipen mi kang lagi ta mo-ya. Tenged ang maski sinopay indi magbowan tang tanan ang agpalabien na ong kaboi na, indi poiding magimong sinagpano.”

*Ang kalimbawan mi pario ong kasin
(Mateo 5:13; Marcos 9:50)*

³⁴ Ganing pa si Jesus, “Mabael tang pakinabang tang kasin. Piro mga manlasay da, indi ra poiding mapakasin pang moman.

³⁵ Anda ray pakinabang na, maski ong tanek obin maski gamiten pa ong abono. Narin i-lek da lamang. Animan mamasi tang may talinga!”

15

*Palimbawa natetenged ong nalipat ang karniro
(Mateo 18:12-14)*

¹ Pamansilenget tang mga manigtokot ta bois may ang mga mapinagtalaken para mamasi ong ni Jesus.

² Animan pamagmoro-moro tang mga Pariseo ig mga manigtoldok tang Katobolan ang ganing, “Telekan mi tang taw ang na! Pagiga-pen ong

mga mapinagtalaken* ig ga-pen ka ong nira ang pamangan.”

³ Animan nagistoria ong nira si Jesus tang palimbawang na.

⁴ Ganing si Jesus, “Pabetang ta, tata ong nindio may tang gatos ang karniro na, ig galipat tang tambilog. Onopa bato tang boaten na? Sigorado engaged ang bo-wanan na tang siam ang polok may siam don ong kamayagan ig dilemen na tang galipat asta indi matoman na.

⁵ Mga matoman na ra ngani, mambeng tanandi-ang agtakanen nang golik.

⁶ Pag kabot ong balay nira, imbitaren na tang mga tangay na ig ang mga kamalay na ig maning tanandia, ‘Mangalipay ita! Initao ra tang karnirong nalipat.’

⁷ Animan maning ka ta si ong langit. Mas mabael tang kalipay nira tenged ong tatang mapinagtalaken ang pagtogat tang mga kasalanan na kaysa ong siam ang polok may siam ang mato-lid ang anday kaministiran ang magtogat.”

Palimbawa natetenged ong nalipat ang koarta

⁸ Ganing pa si Jesus, “Pabetang ta, may tatang babay ang may tampolok ang pidasong koarta nang silber,† ig nalipat tang tambilog. Onopa bato tang boaten na? Sindian na engaged tang kingki ig

* **15:2** Ong pama-dek tang dorong mga Judio, malalain tang mga manigtokot ta bois tenged ang mga narin pamagsirbi ong gobirno Romano ig midio agraidoron nira tang kasimanoa nirang mga Judio. Ig ong pama-dek tang mga Pariseo, mapinagtalaken tang mga taw ang indi pamagtoman ta osto tang dorong mga riglaminto nira. † **15:8** Ang tambilog ang koartang silber, bali sol da ta tatang taw ong tang kaldaw.

siligan na tang balay nira. Dilemen na ta mo-ya asta indi matoman na.

⁹ Mga matoman na ra ngani, imbitaren na tang mga tangay na ig mga kamalay na, ig maning tanandia, ‘Mangalipay ita! Initao ra tang koartao ang nalipat!’

¹⁰ Agganingo ong nindio, maning ka ta si tang kalipay tang mga anghil tang Dios mga may tatang mapinagtalaken ang magtogat tang mga kasalanan na.”

Palimbawa natetenged ong naglayas ang ana

¹¹ Ganing pa si Jesus, “May tatang taw ang doroo tang ana nang lali.

¹² Mandian ganing tang karian, ‘Tatay, i-dol mo ra ong yen mandian tang mga toroblieno.’ Ig inelay tang tatay ong nirang doroo tang mga pagkabetang na.

¹³ Pagata-lib tang pirapang kaldaw, pinabakal tang ana nang karian tang parti na, oman nagbiahi ong alawid ang logar. Don ginasta na tang tanan ang koarta na ong anday sayod ang pagparangaboien.

¹⁴ “Asing lobot na ra tang tanan, nāton ang nagkatinir ta mabael ang tagletem ong banoang asi. Ig liniwagan tanandia ta mo-ya.

¹⁵ Animan nagpatorobolon da lamang tanandia ong tatang taw ang taga don. Pinapaning tanandia ong bokid para magsagod tang mga baboy.

¹⁶ Ong sobrang letem na, galiliag ka rin ang mangan maski ang mga borak da lamang ta ayong agpapan ong mga baboy, piro anday magtorol ong nandia.

¹⁷ Asing naisip na ra tang bindoat na, ganing ong sadili na, ‘Mo-ya pa don ong yamen, ang tanan ang agsolan ni Tatay bastanti tang pamangan nira. Ang yen tarin, mapatayo ra ong letem!

¹⁸ Magbaliko ra lamang ong ni Tatay, ig anin- geno, “Tatay, nagkatalako ong Dios asta ong nio.

¹⁹ Belago ra ta bagay ang ilalaen mong ana mo. Ibilango ra lamang nio ang tatang torobolon mo.”

²⁰ Oman dayon da tanandiang napanaw ig minolik ong logar nira.

“Alawid pa lamang, natorongan da tanandia tang tatay na. Dorong katete-beken tang tatay na ong nandia. Animan nanikad ang minagat ong ana na. Kineget na ig initongan na.

²¹ Piro ganing tang ana na, ‘Tatay! Nagkatalako ra ong Dios ig ong nio. Belago ra ta bagay ang ilalaen mong ana mo.’

²² Piro ganing tang tatay na ong mga torobolon, ‘Dalien mi! E-lan mi tarin tang kasinloan ang lambongo ig ipatok mi ong nandia. Patokan mi ka ta sising ig rapak.

²³ Komiten mi tang katambekan ang tirnidang baka ig patayen. Mamangan ita ig mangalipay!

²⁴ Tenged midio napatay da tang anao ang na, piro mandian naboing moman. Nalipat, piro natoman si.’ Ig namagimpisa ra tanirang naman- galipay.

²⁵ “Piro ang ana nang kakan don pa ong koma. Asing golik da tanandia ig gingabot da ong balay nira, nabasi tanandia ta mga togtogan ig tayawan.

²⁶ Animan ginoyan na tang tata ong mga torobolon nira ig sine-ma na, ‘Angay? Onopa

don ong yaten?’

²⁷ Siminabat tang torobolon, ‘Minolik da tang logod mo. Pinapatay tang tatay mo tang katambekan ang tirnidang baka, tenged nagbalik ono tanandiang boi ig indi naonopa.’

²⁸ Piro nasilag tang kakan ong logod na ig indi siminled ong balay nira. Animan limindoa tang tatay na ig inalam-alam na.

²⁹ Piro ganing ong tatay na, ‘Sinirbiana yen ong teled ta yading takon, ig maski minta lamang indiong pisan minatok ong nio. Piro ni maski minta, indio sindolan mo maski tanga kambingan para mangalipay ami tang mga tangayo.

³⁰ Piro mandian minolik tang ana mong asia. Nagporawas tang manggad mo ong mga babay ang bisiosa. Oman pinapatayan mo pa tanandia tang katambekan ang baka?’

³¹ Siminabat tang tatay, ‘Anao, pirmiang ka-penta. Ang tanan ang pagkabetango ong nio ka.

³² Dapat ang mangalipay ita, tenged ong isip ta patay da tang logod mo, animan pario ra ka ang tanandia naboing moman. Nalipat, piro natoman si.’ ”

16

Ang palimbawa natetenged ong taw ang nagdaya ong agalen na

¹ Pagatapos, nagistoria si si Jesus ong mga sinagpan na. Ganing tanandia, “May tatang manggaden ang may agtaligan na. May nagbeg ong nandia ang aggastaen tang agtaligan ang asi tang mga manggad na.

² Animan pinagoy na ig sine-ma na, ‘Onopa tang gaba-yano natetenged ong nio? I-dol mo ong yen tang komplitong listan tang pagarawiden mo tang manggado. Ig impisa mandian belag da ta yawa tang taligano.’

³ Ganing tang agtaligan ong sadili na, ‘Tang-galeno ra tang agaleno ong obrao. Onopa bato tang masinlong boateno? Indi kayao ang magornal. Gaeyako kang magpalimos.’

⁴ A, gata-wanano ra tang boateno agod mga palineno ra tang agaleno ong obrao, risibieno ka tang mga taw ong pamalay-balay nira.’

⁵ Animan, ang bindoat na, talele-tang pinagoy na tang mga may otang nira ong agalen na. Sine-ma na tang primiro, ‘Pirapa tang otang mo ong agaleno?’

⁶ Ganing tanandiang siminabat, ‘Tang gatos ang bangang mantika.’ Ig ganing tang agtaligan, ‘Nani tang listan tang mga otang mo. Dali! Komaronga. Boaten ta ang limampolok da lamang.’

⁷ Ig sine-ma na ka tang yadoa, ‘Yawa, pirapa ka tang otang mo?’ Siminabat ka tang yadoa, ‘Tang gatos ang pasong ang trigo.’ Ig ganing ka tang agtaligan, ‘Nani tang listan tang mga otang mo.’ ‘Isolat ta walampolok da lamang.’

⁸ Mandian, asing pagatako tang agalen tang pagpandaya tang agtaligan na, dinayaw na pa tenged ong kaosayan ang pinaita na ong pagboat na ta midios agod maski komiten da ong obra na, maboi pa tanandia. Tenged ong matod, ang mga taw ang indi gailala ong Dios, mas morosay ang mamagboat ta midios kaysa ong mga taw ang

gailala ong nandia.”*

⁹ Ganing pa si Jesus, “Animan, agganingo ong nindio, gamiten mi tang manggad tarin ong kalibotan para magigtangay ong doma, agod pag kabot tang oras ang indi ra magamit mi, risibien amo ka don ong balay ang anday kataposan.

¹⁰ Ang mapiaran ong ge-ley ang bagay, mapiaran ka ong mabael. Ig ang mandaya ong ge-ley ang bagay, mandaya ka ong mabael.

¹¹ Mga indi amo mapiaran ong mga manggad tarin ong kalibotan ang na, mono amo pa bato intrigan tang manggad ang matod?

¹² Ig mga indi amo mapiaran ong mga kagamitan ta doma, sinopay magtorol ong nindio ta para ong sadili mi?”

¹³ Ganing pa si Jesus, “Ang tatang taw, indi poiding doroa tang agalen na. Tenged asilagan na tang tambilog ig gegman na tang yadoa. Obin, bogos ang sirbian na tang tata, ig ang tambilog baliwalaen na. Pario ka ta si, indi amo mapagsirbi ta dengan ong manggad ig ong Dios.”

May doma pang mga bagay ang sinoldok ni Jesus

(Mateo 11:12-13; 5:31-32; Marcos 10:11-12)

¹⁴ Asing pagabasi tang mga Pariseo tang inaning ni Jesus, linibak nira tanandia tenged mga ingganioso tanira ta koarta.

¹⁵ Animan ganing si Jesus ong nira, “Yamo tang pamagpaita-itung mato-lid ong talongan tang mga taw, piro gata-wanan tang Dios tang ga-tang ong popotokon mi. Animan bantayan mi tang mga

* **16:8** “mga taw ang gailala ong nandia.” Ong bitalang Grigo: mga ana tang kayagan

sadili mi, tenged ang importanti ong pama-dek tang mga taw, makaerep ong pama-dek tang Dios.

¹⁶ “Ang Katobolan ni Moises ig ang mga sinolat tang mga propita, yay ang agtomanen tang mga taw tegka ong pagkabot ni Juan ang Manigboniag. Impisa don, gatoldok da tang Mo-yang Balitang natetenged ong inadian tang Dios. Ig ang tanan ang mga taw dorong reges nirang tenled.†

¹⁷ Piro belag ta maning ang linipat da tang Katobolan. Maski malipat tang langit may ang tanek, inding pisan malipat tang kage-leyan ang parti tang Katobolan.”

¹⁸ Ganing pa si Jesus, “Mga belagan tang lali tang katawa na, oman mangatawa si tanandia ta doma, loloang pangombabay tanandia. Ig ang mangatawa ong babay ang binelagan, pangombabay ka.”

Ang manggaden ig si Lazaro

¹⁹ Nagpadayon si Jesus ong pagbitala na, “May tatang manggaden ang paglambong ta maralen ang lambong, ig yading masabor ang pamangan na kaldaw-kaldaw.

²⁰ May tata kang malised ang aran na si Lazaro, ig romog ta igad tang sinangoni na. Si Lazaro, lolopa-pak lamang ong may portan tang balay tang manggaden

²¹ para mapamangan maski ang inogat da lamang ang agpe-lek nira. Belag lamang ta maning don, agpalengetan pa tanandia ta mga kiro, ig agsilakan nira tang mga igad na.

† **16:16** Poidi kang maliag yaning: Ig ang maraiteg ang taw yay ang ganga-led don.

²² Mandian, napatay si Lazaro. Kinomit tanandia tang mga anghil ig ingkelan ang pinatepad ong ni Abraham, don ong langit. Oman, napatay ka tang manggaden ig limbeng ka.

²³ “Don ong logar ang paragsilotan tang mga patay, pagpinitinsia ta mo-ya tang taw ang asing manggaden. Siminingara tanandia ig don ong alawid natorongan na si Abraham ig si Lazaro ang pagtepadan.

²⁴ Oman miniteg tang manggaden ang ganing, ‘Tatay ang Abraham! Mate-beka ong yen! Tobolon mo kay si Lazaro ang ite-me na kay ong wi tang toldok na, pabawen na kay tang dilako. Agliwaganong pisan ong apoy ang na!’

²⁵ Piro ganing ong nandia si Abraham, ‘Anao, demdemen mong nagpagostoa ra ong kaboi mo ong ta-paw tang kalibotan, ig si Lazaro poros kaliwagan tang nata-liban na. Piro mandian, tanandia pangalipay tani, ig yawa atan pagpinitinsia.

²⁶ Belag lamang ta sia, may bintang ang dorog kadalem ang galoang tarin ong pagtetengan ta, agod ang tani indi ra mapaning atan ong nio, ig ang atan indi ra ka mapaning tani ong yamen.’

²⁷ “Animan ganing tang manggaden, ‘Mga maning ta si, Tatay ang Abraham, pagpakiloyo ong nio, papaningen mo kay si Lazaro ong balay tang tatayo.

²⁸ Tenged may lima pang mga logodong poros lali. Tobolon mo kay patigayon si Lazaro para pamanan na kay tanira. Itaben mapaning ka tanira tani ong logar ang nang poros kaliwagan.’

²⁹ Piro ganing ong nandia si Abraham, ‘Ong nira ra tang mga sinolat ni Moises ig mga sinolat tang

mga propita. Don da lamang tanira mamasi.’

³⁰ Ganing tang manggaden, ‘Tatay ang Abraham, indi tanira mamasi don. Piro mga may patay ang mambangon ig paning don ong nira, asia mamagtogat tanira tang mga talak nira.’

³¹ Piro ganing si Abraham, ‘Mga indi tanira magparet ong mga sinolat ni Moises ig ong sinolat tang mga propita, indi ka tanira magparet maski ong tatang patay ang naboing moman.’ ”

17

Ang agpagalinan tang pagkatalak (Mateo 18:6-7, 21-22; Marcos 9:42)

¹ Ganing si Jesus ong mga sinagpan na, “Indi maimong indi komabot tang mga bagay ang pagtokso ong mga taw ang magkatalak. Piro kailo ka tang taw ang agpagalinan ta na.

² Mga may taw ang magtokso agod magkatalak tang maski tata ong mga gege-ley ang narin,* moya pa ta-ketan da lamang tang likel na ta mabael ang bato, oman bontogan ong laod.

³ Animan bantayan mi tang sadili mi!

“Mga magkatalak tang logod mo, samblengen mo. Ig mga magtogat tanandia, patawaden mo.

⁴ Mga ong teled ta tang kaldaw pitong bisis tanandiang magkatalak ong nio, ig pitong bisis kang magbalik ig mama-dol ta patawad, patawaden mo ka tanandia.”

Ang pagtalig ong Dios

* **17:2** “maski tata ong mga gege-ley ang narin.” Maliag yaning mga mola, obin poidi kang maliag yaning, mga taw ang dibabak ta nem obin dibabak ong pama-dek ta doma.

⁵ Ganing tang mga apostolis ong Gino, “Papoiraen mo kay tang pagtalig amen ong Dios.”

⁶ Ig siminabat tang Gino, “Mga may pagtalig mi ang maski pario ra lamang ong alibotod tang mostasa[†] tang kabael na, poidi amo rang maning ong mabael ang papa ta ayong na, ‘Bonlokon mo tang sadili mo ig loma-teda ong talsi,’ ig sia magtoman ong nindio.”

Ang obigasion tang torobolon

⁷ Ganing pa si Jesus, “Pabetang ta, tata ong nindio may torobolon nang pagarado ong bokid, obin pagsagod tang mga karniro. Mandian, pag olik tang torobolon mo magalin ong bokid, aningen mo bato, ‘Tania ra! Mamangana kang lagi!’

⁸ Simpri, aningen mo, ‘Simpanen mo tang yapono! Oman, mapanimarā, sirbiano nio tani mintras pamangano. Ba-loa ra mamangan mga mataposo.’

⁹ Bato, pasalamatan mo pa tang torobolon mo tenged nagparet tanandia ong nio? Indi!

¹⁰ Maning ka ta si ong nindio, matoman mi ngani tang tanan ang sinobol ong nindio, maning amo, ‘Yami, mga torobolon ami lamang. Bindoat amen lamang tang mga obligasion amen.’ ”

Pinao-ya ni Jesus tang tampolok ang liproso

¹¹ Ong pagpanaw da Jesus paning ong Jerusalem, don tanira simina-lib ong lindiroan tang Samaria ig Galilea.

[†] **17:6** Ang alibotod tang mostasa, kage-ley ge-leyan ong tanan ang mga alibotod ang poiding iloak.

12 Asing te-led da tanira ong tatang bario, bina-gat si Jesus ta tampolok ang taw ang may masit ni-rang liproso. Ig tenged ong masit nira, siminareng tanira ong alawid.

13 Namansiteg tanirang ganing, “Maginong Je-sus! Mate-beka ong yamen!”

14 Asing itaen tanira ni Jesus, ganing tanandia, “Panaw amo ra ig ipaita mi tang sinangoni mi ong mga padi.”‡

Ig mintras papanaw pa tanira, namago-ya ra ig nanlimpio ra tang olit nira.

15 Pagaita tang tata ang nago-ya ra tanandia, nagbalik tanandiang giteg ang pagdayaw ong Dios.

16 Diminagpa ong may kakayan ni Jesus ig nagpasalamat. Mandian, ang taw ang na taga Samaria.§

17 Oman ganing si Jesus ong mga aroman na, “Tampolok tang pinao-yao. Ang siam ong ayra ta?

18 Angay anday domang nagbalik ig nagdayaw ong Dios, poira lamang ong taw ang nang belag ta Judio?”

19 Oman ganing si Jesus ong nandia, “Kendenga ig panawa ra. Ang pagtalig mo tang nagpao-ya ong nio.”

*Mga maggaem da tang Dios bilang adi
(Mateo 24:23-28, 37-41)*

‡ **17:14** Ang masit ang “liproso” tatang masit ong olit ang panalid. Asing tokaw ang mga liproso agbawalen ang malenget ong do-mang mga taw. Animan ang mga padi tang magpamatod ang nago-ya ra tanira ig poidi rang magiga-pen ong mga taw. § **17:16** Ang mga Judio ig ang mga Samaritano indi pamagsapetan. Telekan ka ong Bokabulario, ong “Samaria.”

²⁰ Tatang kaldaw sine-ma si Jesus tang mga Pariseo mga tanopa magimpisang maggaem tang Dios ong kalibotan bilang adi. Siminabat si Jesus ang ganing, “Mga magimpisa rang maggaem tang Dios ong kalibotan, anday pasinial ang itaen tang mga mata ta.

²¹ Anda kay maganing, ‘Telekan mi! Asia ra!’ obin ‘Asi ka!’ Tenged ong kamatodan, nagimpisa rang paggaem tang Dios ong mga popotokon tang mga taw ang pamagtalig ong nandia.”

²² Oman ganing tanandia ong mga sinagpan na, “Komabot tang timpo ang maildaw among maita maski tata ong mga kaldaw ang yo, ang Ana ta Taw, paggaem da bilang adi. Piro indi itaen mi sia.

²³ Animan mga may maganing ong nindio, ‘Telekan mi! Asia ra tanandia!’ obin ‘Way! asi ka!’ indi amo paning don. Indi amo tomabid.

²⁴ Tenged mga yo, ang Ana ta Taw, magbalik da, ang itaen mi don midio koldap ang golpi ra lamang mangayag magalin ong tatang dojali tang langit tegka ka ong dojali.

²⁵ Piro ba-lo mainabo narin, kaministiran ang magpinitinsiao kang lagi ta dorog kaliwag ig pangindiano tang mga taw ong timpong na.

²⁶ Ang agboaten tang mga taw ong timpong magbaliko, magkapario tang asing timpo pa ni Noe.

²⁷ Ong timpong asi, anday domang aggintindien tang mga taw kondi pamamangan ig pamanginem, pamangatawa ig agpakatawa, asta ra lamang ong kaldaw ang siminay da Noe ong mabael ang barko ang aggoyan ta arka. Pagatay nira don, namā ig nangapatay tang tanan ang

nangabo-wan.

²⁸ Maning ka ta si asing timpo pa ni Lot. Pamamangan tang mga taw, pamanginem, pama-makal, pamagpabakal, pamagloak ig pamagpa-deng ta balay.

²⁹ Piro asing kaldaw ang da Lot nagalin da ong Sodoma, kiminoran ta apoy ig mga batong makinit, ig lobot ang nangasirok tang tanan ang nangabo-wan.*

³⁰ Maning ka ta si ong timpong magbaliko. Ang mga taw, anda enged ay kalaom nira ang komaboto ra.

³¹ “Ong oras ang asi, mga may taw don ong loa tang balay na, dapat indi ra tenled ong balay na para komiten tang mga kagamitan na. Ya ka mga may taw don ong bokid, dapat indi ra ka molik para mangomit ta maski onopa.

³² Demdemen mi tang makaeled ang nainabo ong katawa ni Lot asing minalied tanandia.

³³ Ang taw ang agpalabien na tang kaboi na tarin ong ta-paw tang kalibotan, tanandia tang malipatan tang kaboi na. Piro ang taw ang simpan dang malipat tang kaboi na, tanandia tang maris-ibi ta kaboing anday kataposan.

³⁴ Agganingo ong nindio, mga māton ang labi tang pagbaliko, ig mga may doroang taw ang lolbog ong tanga katrian, ang tambilog e-lan ong langit ig ang tambilog bo-wanan.

³⁵ Obin mga may doroa nga babayan ang pagka-todan ang panlebek, e-lan ong langit tang tambilog ig ang tambilog bo-wanan ka.

* **17:29** Ang nainabo ong Sodoma ig Gomorra mabasa ta ong Genesis 18:25-19:29.

³⁶ [Obin mga may doroang laling pamagobra ong bokid, ang tambilog e-lan ong langit, ig ang tambilog bo-wanan ka.]†”

³⁷ Piro ganing tang mga sinagpan ni Jesus, ang nane-ma ong nandia, “Ong aypa mainabo, Gino?” Siminabat si Jesus ong tatang sarabien. Ganing tanandia, “Mga aripa tang mga ogak pamagolag, don toga tang ayep ang patay.”

18

Ang palimbawa natetenged ong babay ang balo ig ang osgado

¹ Oman inistoria ni Jesus tang palimbawang na ong mga sinagpan na para magtoldok ong nira ang dapat pirming mangadi ig indi manlobay tang nem nira.

² Ganing si Jesus, “Ong tatang lansangan may osgado ang anday eled na ong Dios ig anday taw ang aggalangen na.

³ Ong lansangan kang asi may tatang babay ang balo ang pirming balik-balik ong osgadong asi ang pama-dol ta tabang tenged pandegdeg ono ong nandia tang kakontra na.

⁴ Primiro, indi galiliag ang tomabang tang osgado, piro ong kaboayan, ganing tanandia ong sadili na, ‘Maski indio geldan ong Dios ig indio paggalang ong mga taw,

⁵ mo-ya pa tabangano ra lamang tang babay ang na ong kaso na. Magamo! Pirming pagbalik-balik ta! Madalio rang mabeyeg.’ ”

† **17:36** Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

⁶ Ig ganing tang Gino, “Ta, naba-yan mi ra tang inaning tang malain ang osgado, ang tabangan na tang balo.

⁷ Mandian, ang Dios pa bato tang indi tomabang ong mga pinilik na? Mga gogoy tanira ong nandia kaldaw may labi, pabaya-bayan na bato tanira?

⁸ Ganingo ong nindio, tabangan nang lagi tanira ong problima nira. Piro pag baliko tarin ong kalibotan, may itaeno batong mga taw ang pamagtalig pa ong yen, ang Ana ta Taw?”

Ang palimbawa natetenged ong Pariseo ig ang manigtokot ta bois

⁹ Mandian, may mga taw don ang pabetang nira ong sadili nira tanira ono mato-lid, ig ang pama-dek nira ong doma dorog kadibabak. Animan inistoria ong nira ni Jesus tang palimbawang na.

¹⁰ “May doroang taw ang napaning ong Timplo para mangadi. Ang tata Pariseo ig ang tata manigtokot ta bois.

¹¹ Ke-deng tang Pariseo ig memene-mene ang pangadi ang ganing, ‘Dios, pagpasalamatong nio ang yo belago ta pario ta domang taw ang takawan, dayador ig pangombabay, ig belago ta pario tang manigtokot ta bois ang asi.*

¹² Pagpaletemo† ta madoa ong teled ta tang dominggo, ig pagbolontado ta tampolok ang porsinto ong tanan ang gitaeno.’

* **18:11** Ong pama-dek tang mga Pariseo, malalain tang mga manigtokot ta bois tenged ang mga narin pamagsirbi ong gobirno Romano ig midio agraidoron nira tang kasimanoa nirang mga Judio. † **18:12** “Pagpaletem.” Mga ong Tagalog, “nag-aayuno.”

13 Piro ang manigtokot ta bois, ke-deng lamang ong alawid-lawid. Inding pisan sisingara ong dibabaw, kondi agdēnan na lamang tang deb-deb na ig pangadi ang ganing, ‘Ampoanong Dios, mate-beka ong yen ang tatang mapinagtalaken.’ ”

14 Ig ganing pa si Jesus, “Agganingo ong nindio, ang manigtokot ta bois ang asi, yay ang minolik ang binilang dang mato-lid ong pama-dek tang Dios, ig belag tang Pariseo. Tened ang pag-palawig tang sadili na, ipababak. Ig ang pag-pababak, tanandia tang ipalawig.”

*Binindisionan ni Jesus tang mamola
(Mateo 19:13-15; Marcos 10:13-16)*

15 Tatang kaldaw may mga taw ang pamagekel tang mga ana nirang gege-ley ong ni Jesus para pabindisionan nira. Asing itaen narin tang mga sinagpan na, sinambleng nira tang mga taw.

16 Piro pinalenget ni Jesus ong nandia tang mga sinagpan na ig ganing, “Pabayan mi lamang ang palenget ong yen tang mga mola. Indi bawalen mi. Tened ang mga taw ang pario ong mamolang narin, yay ang mabilang ong inadian tang Dios.

17 Tandan mi narin: Ang maski sinopa, mga indi tanandia magpasakep ong gaem tang Dios pario ta tatang mola, asia indi enged tanandia mabilang ong inadian na.”

*Ang laling manggaden
(Mateo 19:16-30; Marcos 10:17-31)*

18 May tatang pangolokolong Judio ang nane-ma ong ni Jesus ang ganing, “Maistro, yawa mo-yang taw. Onopay masinlong boateno para marisibio tang kaboing anday kataposan?”

19 Ganing si Jesus ang siminabat, “Angay aggyo-ano nio ta mo-ya? Ang Dios lamang tang mo-ya.

20 Gata-wanan mo ra tang ga-tang ong Kato-bolan: ‘India mangombabay, india mamatay ta taw, india manakaw, india magtistigo ta bo-li, ig galangen mo tang tatay may ang nanay mo.’ ”

21 Ganing ka tang lali, “Ang tanan ang asia ag-tomaneno ra ka mimpisang ge-leyo pa.”

22 Pagabasi ta si ni Jesus, ganing tanandia, “Tanga bagayan da lamang tang korang ong nio. Ipabakal mo tang tanan ang pagkabetang mo, oman ang bayad na i-dol mo ong mga malilised. Mga boaten mo sia, magkatinira ta manggad ang tinagana tang Dios don ong langit. Pagatapos, magbalika ig tomabida ong yen.”

23 Piro pagabasi ta si tang lali, pinongawan tanandia ta mo-ya tenged dorong manggad na.

24 Asing itaen ni Jesus ang dorog kapongaw tang taw ang asing manggaden, ganing tanandia, “Kaliwag ang ma-led ong inadian tang Dios tang taw ang manggaden!

25 Mas madali pa nganing tenled tang tatang kamilio ong boloat tang singgoay kaysa tatang taw ang manggaden ang tenled ong inadian tang Dios.”

26 Nane-ma tang mga nangabasi tang binitala ni Jesus, “Mga maning don, sinopa enged tang malibri?”

27 Siminabat si Jesus, “Na indi maboat ta taw, piro belag ta maliwag ong Dios. Tenged anday imposibli ong Dios.”

²⁸ Minitala si Pedro, “Yami, bino-wanan amen tang mga pamalay-balay amen para tomabid ong nio.”

²⁹ “Ee, kaman,” ganing si Jesus, “ig narin tang matod: Ang sinopay nagbo-wan tang balay na, ang katawa na, mga logod na, mga ginikanan na obin mga ana na para mapagsirbi ong Dios ong inadian na,

³⁰ ang taw ang asi indi maimong indi oldan ta doro-dorong balet mandian ong kaboi na tarin, ig ong dobaling kaboi oldan pa ta kaboing anday kataposan.”

Ya-long bisis dang sinambit ni Jesus tang natetenged ong kamatayen na

(Mateo 20:17-19; Marcos 10:32-34)

³¹ Oman pinabelag ta ge-ley ni Jesus tang tam-polok may doroang apostolis na ong mga taw tenged may ibeg na si ong nira. Ganing si Jesus, “Tandan mi. Mandian agpaning ita ra ong Jerusalem, ig mainabo ra don tang mga bagay ang sinolat tang mga propita asing tokaw natetenged ong yen, ang Ana ta Taw.

³² Yintrigao ong gaem tang mga belag ta Judio. Insoltono nira, paeyakeno ig olakan.

³³ Latigono pa nira ba-lō patayen. Piro ong ya-long kaldaw maboiong moman.”

³⁴ Piro indi naintindian tang mga sinagpan na. Andang pisan ay kalibotan nira tang maliag nang yaning, tenged midio may pagdapa pa ong mga kinaisipan nira.

Pinao-ya ni Jesus tang taw ang boray

(Mateo 20:29-34; Marcos 10:46-52)

³⁵ Asing gingabot da si Jesus ong siodad tang Jerico, may tatang taw ang boray ang lolopa-pak don ong binit tang dalan ang pagpalimos.

³⁶ Asing ba-yen nang pamansita-lib tang dorong taw, nane-ma tanandia mga onopa tang gainabo.

³⁷ “Tata-lib si Jesus ang taga Nazaret,” ganing tanira.

³⁸ Ig dayon ang miniteg tang boray, “Jesus, Inampo ni David!‡ Mate-beka ong yen!”

³⁹ Sinambleng tanandia tang mga taw ang don ong tokawan, piro mas sinodoan na pa enged tang iteg na ang ganing, “Inampo ni David! Mate-beka ong yen!”

⁴⁰ Siminareng si Jesus ig nanobol ang e-lan tang boray ong nandia. Pagalenget tang boray, sine-ma tanandia ni Jesus,

⁴¹ “Onopa tang galiliagan mong boateno ong nio?” Siminabat tanandia, “Magino, galiliago rin ang maita!”

⁴² Ig ganing si Jesus ong nandia, “Yawa, maitā ra! Ang pagtalig mo tang nagpao-ya ong nio.”

⁴³ Lagi-lagi naita ra tang boray. Oman siminabid tanandia ong ni Jesus ang dorong pasalamat na ig pagdayaw ong Dios. Asing itaen narin tang mga taw, namagdayaw da ka tanirang tanan ong Dios.

19

Si Jesus ig si Zaqueo

‡ **18:38** “Inampo ni David” tang titulo tang Cristo. Sigon ong sinolat tang mga propita tang mga Judio asing tokaw, ang Cristo magalin ong dogo tang Ading si David. Telekan ka ong Bokabolario.

¹ Na-led da si Jesus ong lansangan tang Jerico ig nagpadayon tang panaw na.

² Don may tatang manggaden ang pangolokolo ong mga manigtokot ta bois, ang aran na si Zaqueo.

³ Si Zaqueo, dorong kaliag nang itaen si Jesus mga sinopa tanandia. Piro indi itaen na tenged ong kadodoron ta taw, ig tanandia dibabak ang taw.

⁴ Animan ang bindoat na, nanikad tanandiang napatokawan ig kimina-yat ong tatang mabael ang ayong aggoyan ta sikomoro para itaen na si Jesus mga toma-lib don.

⁵ Pagakabot ni Jesus ong toga tang ayong asi, siminingara tanandia ig ganing, “Zaqueo, tomaboana kang lagi. Kaministiran dono domayon ong balay mo mandian.”

⁶ Nagaporang siminaboan si Zaqueo ig dorong kalipay nang nagrisibi ong ni Jesus ong balay na.

⁷ Piro namagmoro-moro tang tanan ang nangaita. Ganing tanira, “Angay don tanandia dayayon ong balay ta tatang mapinagtalaken?”*

⁸ Mandian, asing don tanira ong balay, kimindeng si Zaqueo ig ganing ong Gino, “Magino, maning ta na tang boateno. Ang katengan tang manggado i-dolo ong mga malilised. Ig mga may atan ang nadayano, doblieno ta epat tang ibaliko ong nira.”

⁹ Ig ganing ong nandia si Jesus, “Nalibri ra mandian tang mga taw tarin ong pamalay-balay ang

* **19:7** Ong pama-dek tang dorong mga Judio, malalain tang mga manigtokot ta bois tenged ang mga narin pamagsirbi ong gobirno Romano ig midio agraidoron nira tang kasimanoa nirang mga Judio.

na. Teneded ang taw ang na, tata ka ong mga inampo ni Abraham ang midio ganga-ngi ta dalan.

¹⁰ Ig yo, ang Ana ta Taw, napaningo tarin ong kalibotan para dilemeno ig ilibri tang mga taw ang ganga-ngi ta dalan.”

Ang palimbawa natetened ong koartang bolawan

(Mateo 25:14-30)

¹¹ Nagpadayon si Jesus ong pagbitala na, ig inistoria na tang tata pang palimbawa ong mga nangabasi ong na-kaw ang mga binitala na. Sinayod na narin teneded alenget da tanira ong Jerusalem, ig ang kalaom tang mga taw magimpisa ra tang paggaem tang Dios bilang adi.

¹² Ganing si Jesus, “May tatang prinsipipi ang nagbiahi ong alawid ang banoa para boaten tanandiang adi tang pinagalinan na. Oman dayon ang molik ong banoa na.

¹³ Piro ba-lo tanandia nagalin, ginoyan na tang tampolok ong mga torobolon na, ig inintrigan na ta tag talele-ta nirang koartang bolawan.† Ganing tang prinsipipi ong mga torobolon na, ‘Ipapanaw mi sia ong nigosio mintras andao tarin.’

¹⁴ Mandian, ang prinsipiping asi inding pisan maliliagan tang mga kasimanoa na. Animan papaning kang lagi nira tang domang mga kasimanoa nira don ong paningan tang prinsipipi para aningen nira tang kalawigan ang adi don ang indi tanira maliag ang magimong adi nira tang prinsipiping asi.

† **19:13** Ong bitalang Grigo “mina,” bali sol da ta tatang trabahador ong teled ta tolong bolan.

15 “Piro bindoat ka enged tanandiang adi nira, oman minolik da tanandia. Pagakabot na, pinampagoy na tang mga torobolon ang inintrigan na tang mga koartang bolawan para mata-wanan na mga pirapa tang naganansia tang kada tata.

16 Napalenget tang primirong sindolan na ig ganing, ‘Magino, ang koartang inintriga mo ong yen, nagimo rang tampolok.’

17 “ ‘Mo-ya!’ ganing tang ba-long adi. ‘Mo-yāng torobolon! Yawa, nataligana ong ge-ley ang bagay. Mandian boatena ra yen ang gobirnadador ong tampolok ang siodad.’

18 “Napalenget ka tang yadoang torobolon ig ganing, ‘Magino, ang koartang inintriga mo ong yen, nagimo rang lima.’

19 “Ganing tang adi, ‘Mo-ya! Yawa, boatena ka yen ang gobirnadador ong lima nga siodad.’

20 “Oman napalenget tang tata pang torobolon ig ganing, ‘Magino, nani tang koarta mong bolawan. Binongoto ta ta-leng ig sinaloko ta mo-ya.

21 Geldano ong nio tenged yawa maigpit ang taw. Agkomiten mo tang ganansia tang binedlayan ta doma, ig maski belag ta yawa tang nagloak, aggayegen mo.’

22 “Ganing tang adi ong nandia, ‘Anday kointa mong torobolon! Ang inaning mong asia, yay ang magosgar ong nio! Gata-wanan mo palang maigpito, ig ganinga agkomiteno tang ganansia ig ang pa-bat maski belag ta yo tang nagbedlay.

23 Angay indi bino-log mo ong bangko tang koartao, agod mga mabaliko, makomito asta ang tobona?’

²⁴ Oman ganing tang adi ong mga pamansideng don, ‘Komiten mi ong nandia tang koartang bolawan ig i-dol mi ong torobolon ang naganansia ta tampolok.’

²⁵ [‘Magino,’ ganing tanira. ‘Tanandia may tampolok na rang koartang bolawan!’]

²⁶ Siminabat tang adi, ‘Agganingo ong nindio, ang kada tata ang mataligan, oldan pa. Piro ang indi mataligan, maski ang ge-ley lamang ang intriga ong nandia, sia komiten pa ka enged ong nandia.

²⁷ Ig natetenged pa ka ong mga taw ang indi nangaliliag ang yo tang magimong adi nira, e-lan mi tarin ig pamatayen mi ong talongano.’ ”

Ang pagteled ni Jesus ong Jerusalem

(Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Juan 12:12-19)

²⁸ Asing pagatapos ni Jesus ang nagistoria tang palimbawang asi, napatokawan tanandia ong pagpanaw nira tomakat ong Jerusalem.

²⁹ Asing gingabot pa lamang tanira ong mga bario tang Betfage may Betania, ong bokid ang aggoyan ta Bokid tang Kaoliboan,‡ pina-kaw ni Jesus tang doroang mga sinagpan na.

³⁰ Ganing tanandia ong nira, “Paning amo don ong dadaton ang bario. Ong pagteled mi, asia itaen ming lagi don tang tatang asnong agkeked. Ang asnong asi mola pa, indi pa gatayan ta taw. Obaden mi ig e-lan mi tarin ong yen

³¹ Mga may mane-ma ong nindio ang angay aggobaden mi, aningen mi lamang, ‘Na kaministiran tang Gino.’ ”

‡ 19:29 Ang borak tang ayong “olibo” magang borak ta sirgoilas.

³² Animan namampanaw da tang doroang sinagpan na ig kinabotan ka kaman nira tang asnong asi, pario ong inaning ong nira ni Jesus.

³³ Asing aggobaden da nira, sine-ma tanira tang may nandia, “Hoy! Angay aggobaden mi sia?”

³⁴ Siminabat tang doroa, “Kaministiran tang Gino.”

³⁵ Ingkelan nira ong ni Jesus tang asno ig matapos ang dinamdaman nira tang boko-boko na tang mga lambong nirang panta-paw, siminay da si Jesus.

³⁶ Mintras tata-lib si Jesus ang tatay ong asno, pamaglatag ka tang mga taw tang mga lambong nirang panta-paw ong dalan para panawan na, bilang padengeg ong nandia pario ta tatang adi.

³⁷ Asing alenget da si Jesus ong Jerusalem, ong dalan ang pababak ong Bokid tang Kaolibonan, kadoro-doroan da tang mga sinagpan[§] na. Dorong pisan ang kalipay nira ig pamansiteg tanirang tanan ang pamagdayaw ong Dios tenged ong mga makabebereng ang mga bagay ang inita ra nira.

³⁸ Ganing tanira, “Dayawen tang ading kininabot mandian ang sinobol tang Dios!* Kao-yan ong langit! Dayawen tang Dios!”

³⁹ Ganing ong ni Jesus tang pirapang Pariseong don ong kayadian, “Maistro, samblengen mo tang mga sinagpan mo!”

[§] **19:37** Ang mga “sinagpan” ni Jesus belag ta maning ang tampolok lamang may doroa, kondi asta ang domang taw ang pirling pamansitabid ong nandia. * **19:38** Salmo 118:26

40 Piro siminabat si Jesus, “Agganingo ong nin-dio, mga magipes tanira, maski ang mga bato ya ray mamansiteg ang mamagdayaw ong yen.”

Ini-yakan ni Jesus tang Jerusalem

41 Asing alenget da si Jesus ong siodad ig gatorongan na ra, ini-yakan na tang Jerusalem.

42 Ig ganing tanandia, “Ay yamong mga taga Jerusalem! Mga nata-wanan mi ka rin lamang ong kaldaw ang na mga onopa tang mapagtorol ta kao-yan ong banoa mi! Piro impisa mandian midio may pagdapa ong mga kinaisipan mi agod indi amo ra mangaintindi.

43 Komabot tang kaldaw nga ang logar mi pal-ibotan tang mga kasoay mi, ig a-lawan amo nira ong dojali may dojali agod anda rang pisan ay malapotan mi.

44 Yamong tanan atan ong teled, patayen amo nira ig lobot nirang gebaen tang siodad mi may ang alalawig ang mga padir na. Anda enged ay mabo-wan ong mga batong pamagtara-paw ta-pawan ang asia. Tened indi inintindi mi tang pagkabot tang Dios para ilibri amo.”

Pinalayas ni Jesus tang mga pamagpabakal don ong Timplo

(Mateo 21:12-17; Marcos 11:15-19; Juan 2:13-22)

45 Pagakabot nira ong Jerusalem, siminled si Jesus ong Timplo ig pinalayas na tang tanan ang

pamagpabakal ta mga ayep ang igsaragda don.†

46 Ganing tanandia ong nira, “Ga-tang ong Sagradong Kasolatan, ang balay tang Dios logar ang parangadian.‡ Piro yamo, bindoat mi rang paragsirimetan ta mga takawan!”§

47 Kaldaw-kaldaw, pagtoldok si Jesus ong Timplo. Ang mga pangolokolo ong mga padi, ang mga manigtoldok tang Katobolan, asta ang mga pangolokolo ong banoa, pamagdilem ta midios agod mapapatay nira si Jesus.

48 Piro anday naboat nira tenged pisan ang gangawili tang tanan ang taw ang mamasi ong nandia.

20

Ang te-ma mga ong aypa nagalin tang podir ni Jesus

(Mateo 21:23-27; Marcos 11:27-33)

1 Tatang kaldaw, mintras pagtoldok si Jesus ong mga taw don ong Timplo ig pagpatako tang Mo-yang Balitang nagalin ong Dios, pinalengetan tanandia tang mga pangolokolong padi may ang mga manigtoldok tang Katobolan, aroman ka nira tang mga mepet tang banoa.

2 Ganing tanira ong ni Jesus, “Yaning mo ong yamen onopay podir mong magboat tang mga bagay

† **19:45** Asing tokaw, ang mga Judio pamagbolontad ong Dios ta mga ayep sigon ong Katobolan para ong mga kasalanan nira. Animan don ong Timplo may mga taw ang pamagpabakal ta mga ayep ang igsaragda, piro ang doma ong nira pamagdaya ong mga taw, tenged agpamalen nira tang mga agpabakal nirang asi. ‡ **19:46**

§ **19:46** Jeremias 7:11

ang na tarin ong Timplo. Sinopa tang nagtorol ong nio tang podir ang asia?”

³ Ganing si Jesus ang siminabat, “Te-maen amo ka yen. Sabateno nindio.

⁴ Ong aypa nagalin tang podir ni Juan para magboniag? Ong Dios bato obin ong taw?”

⁵ Ig namagampang-ampang tanira mga onopay isabat nira. Ganing tanira, “Mga maning ita ‘nagalin ong Dios,’ maning ka tanandia ong yaten ‘Oman, angay indi amo namagparet ong ni Juan?’

⁶ Piro mga maning ita ‘nagalin ong taw,’ banggilen ita tang tanan ang taw. Tenged pamagparet tanirang si Juan propita tang Dios.”

⁷ Animan siminabat lamang tanira ang ganing, “Indi ami gatako.”

⁸ Ig ganing si Jesus ong nira, “Mga maning don, indio ka magbeg ong nindio mga ong aripa pagalin tang yen ang podir ang magboat tang mga bagay ang na.”

Ang palimbawa natetenged ong kaobasan may ang mga agsador

(Mateo 21:33-46; Marcos 12:1-12)

⁹ Oman inistoria ni Jesus ong mga taw tang palimbawang na. “May tatang taw ang nagloak ta mga obas* ong tanek na. Pagatapos, inintriga na tang kaobasan ong mga agsador, ba-lo tanandia nagbiahi ong alawid ang logar ig nagboay don.

¹⁰ Asing timpo rang igparangalap, sinobol na tang tatang torobolon na para mangomit tang

* **20:9** Ang mga “obas,” mga ong bitalang English yay ang mga “grapes.” Ang itsora na pario tang borak tang wakay obin lomboy.

parti na. Piro pagkabot don, binogbog tang mga agsador tang torobolon ang asi ig pinaolik nirang anday ekel na.

¹¹ Oman nanobol si tang may nandia ong tata pang torobolon na. Piro binogbog si ka nira tang torobolon ang na, pinaeyak ig pinaolik kang anday ekel na.

¹² Mandian, nanobol pa ka engaged tang may nandia ong ya-long torobolon na. Narin sinibatan nira, tapos sinolmon ong loa tang kaobasan.

¹³ Oman ganing tang may nandia ong sadili na, ‘Onopa bato tang boateno? Mo-ya pa sigoro, ang palanggao ang anao ra lamang mismo tang tobolono don. Balampa galangen nira tanandia.’

¹⁴ Piro asing itaen tang mga agsador tang ana nang gingabot da, ganing tanirang namagampang-ampang, ‘Asia ra tang manonobli! Patayen ta tanandia agod magimong yaten da tang kaobasan ang na.’

¹⁵ Animan dinep ang lagi nira tanandia, ginoyodan ong loa tang kaobasan ig don pinatay.

“Mandian,” ganing si Jesus, “onopa bato tang boaten tang may nandia tang kaobasan ong mga agsador ang asi?”

¹⁶ Ang boaten na, molik tanandia ig pamatayen na ka tanira! Oman yintriga na si ong doma tang kaobasan na.”

Pagabasi tang mga taw, ganing tanira, “Balampa ra lamang anda kay mainabong maning ta si!”

¹⁷ Pina-dekan tanira ni Jesus ig ganing, “Mga maning don tang agganing mi, onopa bato

tang maliag yaning tang ga-tang ang narin ong Sagradong Kasolatan:

‘Ang batong pinlek tang mga manigpa-deng tang balay,

yay ang ginamit tang Dios ig nagimong kaimportantian ong tanan ang batong pagpabaked tang balay.’†

¹⁸ Ang mabegtak ong batong narin, malapik-lapik. Ig ang mabegtakan ta sia, maremek-remek ang enged!”‡

*Ang te-ma natetenged ong pagbayad ta bois
(Mateo 22:15-22; Marcos 12:13-17)*

¹⁹ Ang kaliliagan tang mga manigtoldok tang Katobolan ig ang mga pangolokolo ong mga padi, don ang lagi depen da nira si Jesus, tenged naintindian nirang tanira tang agpataman tang palimbawang asi. Piro gengeldan tanira ong mga taw.

²⁰ Animan namagelat kang lagi tanira ta timpo. Nanol tanira ta pirapang taw ang magpaita-itan pamagdilem ta kamatodan, agod depdepen nira si Jesus ong mga pamitala na, oman dayon dang idimanda nira ong gobirnadon.

²¹ Ganing tang mga sinolan ang asi ong ni Jesus, “Maistro, gata-wanan amen ang poros matod tang agbibitala mo ig agtotoldok mo. Pario tang pagpama-dek mo ong tanan, ig agtotoldok mo lamang tang kamatodan natetenged ong kaliagan tang Dios ang boaten tang mga taw.

† **20:17** Salmo 118:22 ‡ **20:18** Isaias 8:14-15

22 Animan, mga ong nio, sigon ong Katobolan ta, tama ka bato ang itang mga Judio magbayad ta bois ong Adi tang Roma § obin indi?”

23 Piro gata-wanan ni Jesus tang aggisipen ni-rang malain. Animan ganing ong nira,

24 “Ipaita mi ong yen tang tanga koartan. Ninopang itsora ig aran tang nasolat atan?”

“Ang Adi tang Roma,” tang sabat nira.

25 Ig ganing si Jesus, “Mga maning don, i-dol mi ong adi tang para ong adi, ig i-dol mi ong Dios tang para ong Dios.”

26 Animan indi nadep nira si Jesus ong mga pamitala na ong talongan tang mga taw. Ig ong kabereang nira ong sabat ni Jesus, nagipes da lamang tanira.

Ang te-ma natetenged ong moman ang pagaboi tang mga patay

(Mateo 22:23-33; Marcos 12:18-27)

27 Oman, may atan kang mga Saduseo ang namampaning ong ni Jesus para mane-ma. Tanira tatang sikta tang mga Judio ang indi pamagparet ang maboing moman tang mga patay.

28 Ganing tanira ong ni Jesus, “Maistro, may tobol ang sinolat ni Moises para ong yaten ang ganing, mga mapatay tang lali ang anday ana nira tang katawa na, ang logod tang lali dapat katawaen na tang babay ang asing nabalo, agod magkatinir tanira ta ana para ong laling napatay.*

§ 20:22 Ang Adi tang Roma aggoyan ta “Emperador” ong Tagalog. Mga ong bitalang Grigo, “Cesar”. * 20:28 Ang tobol ang na mabasa ta ong Deuteronomio 25:5-6.

²⁹ Mandian, may pitong mamaglogod ang poros lali. Nangatawa tang kakan ig napatay ang anday ana nira.

³⁰ Oman ang yadoang logod nangatawa ong babay ang nabalo, piro napatay si kang anday ana nira.

³¹ Maning ka ta si tang nainabo ong ya-lo, sadad ong yapito. Ang pitong mamaglogod, napan-gatawa ong babay ig poros nangapatay ang anday ana nira.

³² Asing ori ra, ang babay napatay ka.

³³ Mandian, ong oring kaldaw, mga boien ang moman tang mga patay, sinopa ong nirang pito tang magimo sing katawa tang babay? Tened tanirang tanan nagimong katawa na.”

³⁴ Ganing si Jesus ang siminabat, “Tarin ong kalibotan ang na, pangatawa ig agkatawaen tang mga taw.

³⁵ Piro ang mga lali ig mga babay ang magapil ong mga dapat ang boien ang moman agod e-lan ong dobaling kaboi, indi ra tanira mamagkaratawan.

³⁶ Indi ra ka tanira mangapatay tened pario ra tanira ong mga anghil. Tanira mga ana tang Dios, tened binoi tanirang moman.

³⁷ Si Moises mismo nagpamatod nga ang mga patay agboien ang oman. Tened ong istoria nang natetened ong dibabak ang papa ta ayo, ginoyan na tang Gino ta ‘Dios ni Abraham, Dios ni Isaac, ig Dios ni Jacob.’†

† **20:37** Na tang inaning ni Moises asing naboy dang napatay da Abraham, Isaac, ig Jacob. Animan narin pagpamatod nga ang mga patay agboien ang oman. Mabasa ta narin ong Exodo 3:6.

³⁸ Piro ang Dios, belag ta Dios tang mga patay. Tanandia Dios tang mga boi. Ig ong pama-dek tang Dios boi tang tanan ang taw.”

³⁹ Ganing tang domang mga manigtoldok tang Katobolan don, “Maistro, kasinlo tang sabat mong asia!”

⁴⁰ Ig anda ray mangas ang mane-mang moman ong nandia.

Ang maliag yaning tang titolong “Inampo ni David”

(Mateo 22:41-46; Marcos 12:35-37)

⁴¹ Ganing ong nira si Jesus, “Monopa maning tang mga taw nga ang Cristo‡ Inampo ni Ading David?

⁴² Si David mismo tang naganing ong libro tang mga Salmo,

‘Ganing tang Ginong Dios ong yen ang Gino:

Komaronga ong yen ang to,

⁴³ asta ra lamang pasokono ong nio tang tanan ang kasoay mo.’§

⁴⁴ Mandian, mga ‘Gino’ tang ginoy ni David ong Cristo, monopa maning tang mga taw ang tanandia inampo ni David?”*

Magandam ong mga manigtoldok tang Katobolan ni Moises

(Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40)

‡ **20:41** “Cristo.” Ya kay ang “Mesiya.” Telekan ong Bokabolario.

§ **20:43** Salmo 110:1 * **20:44** Sigon ong sinolat tang mga propita asta ang nasolat ka ong Mateo 1:6-16, ang Cristo nagalin ong dogo ni David, animan tanandia inampo ka kaman ni David. Piro belag lamang tanandia ta taw kondi tanandia Dios mismo. Animan tama tang goy ni David ong nandia ang ganing “yen ang Gino.”

⁴⁵ Mintras pamamasi pa tang dorong taw ong ni Jesus, ganing tanandia ong mga sinagpan na,

⁴⁶ “Magandam amo ong mga manigtoldok tang Katobolan ni Moises. Dorong kalipay nirang magpanaw-panaw ang paglambong ta marimaboa. Ig doro kang kaliliag nirang salodoan tang mga taw ong plasa. Mga ong simban ig ong mga kombida, ang kaliliagan nira, komarong ong masisinlong kalarongan ang para ong mga importanting taw.

⁴⁷ Agkalawen nira tang mga pagkabetang tang mga babay ang balo, asta ang balay nira. Oman pamagpaita-ita ang tanira moro-ya ong pagpan-gadi nira ta dorog kaboat ong talongan tang mga taw. Animan magimong mas mabelat pa tang silot ong nira!”

21

Ang bolontad tang babay ang balo

(Marcos 12:41-44)

¹ Don pa ka si Jesus ong Timplo. Pagpa-dek na, inita na tang mga manggaden ang pamagbo-log tang mga bolontad nira ong beretangan ta koarta.

² May inita na kang tatang babay ang balo ang dorog kalised ang nagbolontad ta doroang sin-silio.

³ Ganing si Jesus, “Ong kamatodan, ang babay ang asia tang nagbolontad ta mas mabael pa ong nirang tanan.

⁴ Tened tanira, ang sindol nira ang gasobra ra lamang ong kaministiran nira. Piro ang ba-long na, maski malised lamang, sindol na pa tang tanan ang para ong pangaboian na.”

*Natetenged ong pagdistroso tang Timplo
(Mateo 24:1-2; Marcos 13:1-2)*

⁵ Agpagampangang tang doma ong mga sinagpan ni Jesus tang Timplo. Kasisinlo ono tang mga mababael ang batong ginamit don, asta ang mga dikorasion na ang sindol tang mga taw. Animan ganing si Jesus,

⁶ “Ang mga gitaen ming asia, komabot tang timpong anda engaged ay mabo-wan ong mga batong pamagtara-paw ta-pawan ang asia. Mangapegnak ang tanan!”*

*Ang kaliwagan ang komabot
(Mateo 24:3-14; Marcos 13:3-13)*

⁷ Nane-ma tanira ong ni Jesus, “Maistro, tanopa mainabo tang inaning mong mapegnak tang Timplo? Ig onopay mga pasinial mga alenget dang mainabo tang mga bagay ang asia?”

⁸ Siminabat si Jesus ang ganing, “Magandam amo agod indi amo maloko ta maski sinopa. Tened yading mamansikabot ang magekel tang arano, ig kada tata magpailala ang maning, ‘Yo tang Cristo!’ ig ‘Kiminabot da tang oras!’ Indi amo engaged mamagparet ong nira.

⁹ Indi amo mangelba mga mabalita amo ta mga gira ig mga golo. Ang mga bagay ang na kaministiran ang mainabo, piro belag pa ta sia tang kataposan tang kalibotan.”

* **21:6** Narin pinatako rang lagi ni Jesus nga ang Timplo tang mga Judio pegnaken ono ong parakaboton. Ig ya ray asi tang nainabo asing takon ang 70 A.D. Tened sinled tang mga taga Roma tang siodad tang Jerusalem asing namaggiran tanira tang mga taga Israel, ig dinistroso kaman nira tang Timplo.

¹⁰ Ig ganing pa tanandia, “Mamaggiran tang mga nasion ig mamagkorontran tang mga inadian.

¹¹ Manlinog ta dorog kapoirsa, ig mangapatay tang mga taw ong kada logar tenged ong letem ig ong mga masit. May makaeled ang mga bagay ig makabebereng ang mga pasinial ang itaen ong langit.

¹² “Piro ba-lo mainabo tang tanan ang asi, depen amo ig papagpinitinsiaen tenged lamang ong pagto mi ong yen. E-lan amo ong mga osgado ig prison amo nira. Ig natetenged ka ong pagto mi ong yen, patalongaen amo ka nira ong mga adi ig ong mga gobirnadador.

¹³ Ig don ya ray ang oras ang mapagpamatod amo ong nira tang natetenged ong yen.

¹⁴ Piro i-tang ming lagi ong isip mi ang indi amo magpalibeg tang kolo mi mga monopa tang pagdipinsa mi ong sadili mi.

¹⁵ Tenged yo tang magtorol ong nindio ta kinatawanan ig kaosayan ang somabat ong nira, agod indi amo kontraen obin soplaken ta maski sinopa ong mga kasoay mi.

¹⁶ Ang mga ginikanan mi, mga logod, mga kaparintian ig mga tangay mi, yay ang magtraidor ong nindio ig magintriga ong osgado. Ig ang doma ong nindio ipapatay ang enged.

¹⁷ Asilagan amo tang tanan tenged ong pagto mi ong yen.

¹⁸ Piro maski maning don, ta-lingan amo pa enged tang Dios agod maski ang tang naet ong boa mi indi ma-lek.

¹⁹ Animan agoantaen mi lamang tang tanan

ang asia agod marisibi mi tang kaboing anday kataposan.”

*Natetenged ong pagdistroso tang Jerusalem
(Mateo 24:15-21; Marcos 13:14-19)*

²⁰ Ganing pa si Jesus, “Mga itaen mi ra nganing agpalibotan da ta mga sondalo tang siodad tang Jerusalem, mata-wanan mi rang alenget dang distrosan.

²¹ Ong kaldaw ang asi, ang mga taw ang paman-sistar tarin ong Judea kaministiran mamanikad dang lagi ong kabobokidan. Ig ang asi ong teled tang Jerusalem, dapat mamansiloa rang lagi, ig ang mga asi ong mga koma, indi ra mamansi-led ong siodad.

²² Tened asi ya ray ang mga kaldaw tang pagsir-iloton, para mainabo tang tanan ang ga-tang ong Sagradong Kasolatan.

²³ Ong mga kaldaw ang asi, kailo ka tang mga pamagabdet asta ang mga pamagpatiti! Tened komabot tang sobrang kaliwagan ong logar ang na. Ig matalapoan da tang mga inampo ni Israel tang kasisilagen tang Dios.

²⁴ Mangapatay tang doma ong gira, ig ang doma biagen, oman e-lan ong sari-saring mga banoa. Ig ang Jerusalem ma-mok ta mga taw ang belag ta Judio ang mandegdeg ig maggaem ong mga gangabo-wan don, asta matapos tang timpong tinirmino tang Dios.”

*Ang pagbalik ni Jesus ong kalibotan
(Mateo 24:29-31; Marcos 13:24-27)*

²⁵ Ganing pa si Jesus, “May mga pasinial ang itaen mi ong kaldaw, ong bolan, asta ong mga

bitokon. Ig tarin ong tanek, mamansieled ig mangataranta tang mga taw ong kada logar tenged ong lampak tang mababael ang langeb.

²⁶ Kentang tang mga taw ong sobrang eled nira ang onoray mainabo tarin ong kalibotan. Tenged pakedegen tang tanan ang bagay ang aggitaen ong langit.

²⁷ Ig yo, ang Ana ta Taw, itaeno ang tatabid ong tatang onom ang pabalik ong kalibotan, ang pagekelo tang makabebereng ang gaem ig kadengegan.

²⁸ Mga magimpisa rang mainabo tang mga bagay ang na, mangalipay amo ra ig magelat-elat,[†] tenged alenget da tang pagrilibrien tang Dios ong nindio.”

*Ang adal ang nagalin ong papa tang igos
(Mateo 24:32-35; Marcos 13:28-31)*

²⁹ Inistoria pa ni Jesus tang palimbawang na. “Telekan mi tang papa tang igos, ig ang domang papa ta ayo.

³⁰ Mga itaen mi ra ngani narin ang pangolbot da, gata-wanan ming alenget da tang koarisma.

³¹ Pario ka ta si, mga itaen mi ra nganing gain-abo ra tang mga bagay ang inaningo ong nindio, mata-wanan ming alenget dang maggaem tang Dios bilang adi.

³² Tandan mi: May doma ong mga taw ang gangaboi mandian ang kabotan pa nira tang tanan ang mga bagay ang nang mainabo.

[†] **21:28** “mangalipay amo ra ig magelat-elat.” Ong bitalang Grigo: kendeng amo ig simingara

³³ Malipat tang langit may ang tanek, piro ang yen ang mga bitala magpadayon ang anday kataposan.”

Magbantay amo ong pagbalik ni Jesus

³⁴ Ganing si Jesus ong nira, “Bantayan mi tang mga sadili mi, itaben ya ra lamang ay maboat mi ang magpagosto amo tang malain ang kalipay, magpabaleng ig magpaborido natetenged ong mga irintindien mi ong kaboi mi tarin ong kalibotan. Oman golpi among kabotan tang kaldaw ang asi ang indi amo nabantay.

³⁵ Tenged ang tanan ang taw ong ta-paw tang kalibotan, kabotan ang enged tang kaldaw ang asi.

³⁶ Animan magbantay amo ong tanan ang oras. Mangadi among pirmi para oldan amo ta mapoir-sang nem ong pagtaralongaen mi tang tanan ang kaliwagan ang komabot. Ig mga mata-liban mi si, indi amo maeyak ang tomalonga ong yen, ang Ana ta Taw.”

³⁷ Kaldaw-kaldaw pagtoldok si Jesus ong Timplo. Mga apon da, pagalin tanandia ong siodad ig don gapoyat ong Bokid tang Kaoliboan.

³⁸ Māga pa ong damal-damal, pamansipaning da tang mga taw don ong Timplo para mamamasi ong nandia.

22

Plano para patayen si Jesus

(Mateo 26:1-5; Marcos 14:1-2; Juan 11:45-53)

¹ Galenget da tang bispiras tang Pista tang Tina-pay ang Anday Pampalsa na. Ang bispiras ang na yay ang aggoyan Pista tang Pagta-lib tang Anghil.

² Ang mga pangolokolo ong mga padi may ang mga manigtoldok tang Katobolan, pirlinging pam-agdilem ta midios para mapapatay nira si Jesus ang indi magkagolo, tenged gengeldan tanira ong mga taw.

*Napaoyon si Judas ang traidoron na si Jesus
(Mateo 26:14-16; Marcos 14:10-11)*

³ Oman, ginaeman da ni Satanas si Judas ang aggoyan ta Iscariote, tata ong tampolok may doroang apostolis.

⁴ Nagpanaw si Judas ig nagigampang ong mga pangolokolo ong mga padi may ong mga kapitan tang mga goardia tang Timplo mga monopa yin-triga na si Jesus ong nira.

⁵ Nangalipay tanira ta mo-ya ig naganing tani-rang oldan nira ono si Judas ta koarta.

⁶ Napaoyon tanandia, ig nagimpisa rang nagelat ta tamang timpo para maintriga na si Jesus ang anday matako.

*Nagsimpan da Jesus ta panapon para ong pista
(Mateo 26:17-25; Marcos 14:12-21)*

⁷ Kiminabot da tang bispiras tang Pista tang Tinapay ang Anday Pampalsa na, kaldaw ang pag-patay ta mga karniro para ong Pista tang Pagta-lib

tang Anghil.*

⁸ Sinobol ni Jesus si Pedro may si Juan ig ganing ong nira, “Panaw amo ig magsimpan amo ta yapon ta para ong pista.”

⁹ “Ong ari ami pa magsimpan tang yapon ta?” tang te-ma nira ong nandia.

¹⁰ Siminabat si Jesus, “Paning amo ong lansangan. Don may mabagat ming tatang laling pagtakan ta tang bangang wi. Datonon mi tanandia, ig don ong balay ang teldan na,

¹¹ aningen mi tang may nandia tang balay, ‘Pagpate-ma tang Maistro mga aripa tang koarotong panaponan na mandian ang pista, aroman na tang mga sinagpan na.’

¹² Asia itoldok na ong nindio tang tatang marogal ang koarto ong dibabaw ang may mga garamiten dang lagi don. Don amo magsimpan.”

¹³ Animan napanaw da tanira ig ang onopay inaning ni Jesus ya kay ang kinabotan nira. Ig nagsimpan tanira tang panapon nira para ong pista.

Ang Sagradong Panapon

(Mateo 26:26-30; Marcos 14:22-26; 1 Corinto 11:23-25)

* **22:7** Kada takon, ang “Pista tang Tinapay ang Anday Pampalsa na” agsilibraen tang mga Judio ong teled ta pitong kaldaw. Ang bispiras tang kapistan, yay ang labing pamagsimpan tang kada pamilia ta ispisial ang panapon ong pagsilibra nira tang “Pista tang Pagta-lib tang Anghil.” Ang pistang narin para demdemen nira tang paglibri tang Dios ong mga kamepet-mepetan nira ong mga taga Ehipto, asing timpo ni Moises. Mabasa ta tang natetenged ong mga pistang narin ong Bokabolario, asta ong Exodo 12:18-20 ig Deuteronomio 16:5-8.

14 Asing kiminabot tang oras, kiminarong da si Jesus para manapon aroman na tang mga apostolis na.

15 Ganing si Jesus ong nira, “Naboayo rang gaildaw ang maka-pen amo yen mandian ong panapon tang Pista tang Pagta-lib tang Anghil, balō magpinitinsia.

16 Agganingo ong nindio, indio ra moman ang mamangan ta na asta indi mainabo don ong inadian tang Dios tang matod ang maliag yaning tang pistang na.”

17 Oman bindiotan na tang tatang kopang bino ig pagatapos ang nagpasalamat ong Dios, sindol na ong mga sinagpan na. Ganing tanandia, “Risibien mi narin, ig pagparti-partian mi.

18 Agganingo ong nindio, mimpisa mandian, indio ra moman ang manginem ta binong maning ta na ang pagalin ong obas,[†] asta indi komabot tang kaldaw ang maggaem da tang Dios bilang adi.”

19 Oman, namisik tanandia ta tinapay ig nagpasalamat si. Pinisi-pisi na ig sindol na si ong nira ang ganing, “Na tang yen ang sinangoni ang agbololontad para ong nindio. Boaten mi narin bilang pagdemdem ong yen.”

20 Pagatapos nirang nanapon, maning si ka don tang bindoat na ong bino. Bindiotan na si tang kopa ig minaning, “Na tang ba-long inigoan tang Dios ang agpabakeden tang yen ang dogo, ang

[†] 22:18 Ang “bino” tatang klasi ta irinemen ang agboaten ong wi tang obas. Telekan ka ong Bokabolario.

mailat para ong nindio.‡

²¹ “Piro tandan mi. Ka-pen ta tarin ang paman-gan tang magtraidor ong yen.

²² Yo, ang Ana ta Taw, mapatay sigon ong plano tang Dios. Piro kailo ka tang taw ang magtraidor ong yen!”

²³ Ig namagtere-ma te-man tanira mga sinopa ong nira tang magboat ta maning ta si.

Ang pinagdiskosionan mga sinopa tang kaim-portantian

²⁴ Pagatapos ta si, namagdiskosionan tang mga sinagpan na mga sinopa ong nira tang kaimpor-tantian.

²⁵ Ganing si Jesus ong nira, “Ang mga adi tarin ong kalibotan mareges ang manobol ong mga sinakepan nira. Ig ang mga pamaggaem, galiliag pa tanirang goyan ‘tangay tang banoa.’

²⁶ Piro indi amo magogali ta maning ta sia. Ang ga-tang ong alawig, dapat tanandia tang mag-pababak, ang midio ogali ta tatang karian. Ig ang pangolokolo, dapat tanandia tang magsirbi ong mga aroman na.

²⁷ Sinopa bato tang taw ang mas alawig tang dengeg na? Ang kakarong ong lamisan obin ang pagsirbi ong nandia? Belag bato ta asing kakarong? Piro ang yen ang ogali tarin ong nin-dio, ogali ta tatang torobolon.

²⁸ “Yamo, pirmi among aromano ong tanan ang mga pagsobok ong yen, ig indio bino-wanan mi.

‡ **22:20** Sigon ong “ba-long inigoan,” mapatawad ita ong mga kasalanan ta tenged ong dogo ni Jesus ang siminorok, mga mag-paret ig magto ita ang si Jesus yay ang Ana tang Dios ig ang maglibri ong yaten.

²⁹ Ig tenged sindolano tang yen ang Tatay ta podir ang maggaem, oldan amo ka yen ta podir ang maggaem.

³⁰ Mamangan amo ig manginem ang ka-peno ong yen ang Inadian, ig komarong amo ong mga trono para magekel ig magosgar ong tampolok may doroang tribo ang nagalin ong dogo ni Israel.”

Minaning dang lagi si Jesus ang si Pedro magbo-li
(Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Juan 13:36-38)

³¹ Oman minaning si Jesus ong ni Simon, “Yawa, Simon, mamasia! Pina-dol ni Satanas ig pinagnan tanandia ang sobokan amo nandiang tanan. §

³² Piro pinangadiong indi malipat tang pagtalig mo ong yen. Ig mga nagbalik da tang nem mo ong yen, papoirsaen mo ka tang nem tang mga logod mo.”

³³ Siminabat si Pedro, “Magino, simpano rang mapriso ig mapatay ang aroman mo.”

³⁴ Ganing si Jesus, “Tandan mo na, Pedro. Balo manolōk tang mano mandian ang garamal, malong bisisang magbo-li ang maning india gailala ong yen.”

Magsimpan amo

³⁵ Pagatapos, sine-ma tanira ni Jesus, “Asing sinobol amo yen ang anday ekel ming binagteng,

§ 22:31 “sobokan amo nandiang tanan.” Ong bitalang Grigo: “sirien amo ang midio trigo.” Maliag yaning, agod itaen mga may atan ong nira ang palbag ong ni Jesus.

poyo-poyo ig rapak, kinorang amo ta maski onopa?”

“Anda, Magino,” tang sabat nira.

³⁶ Ganing ka si Jesus, “Piro mandian, mga may binagteng obin poyo-poyo, e-lan mi. Ang anday ispada, dapat ipabakal na tang lambong na ig mamakal.

³⁷ Tenged agganingo ong nindio, kaministiran mainabo ong yen tang nasolat ong Kasolatan, ang ganing, ‘Binilang tanandia ong mga kriminal.’* Tenged gainabo ra tang tanan ang nasolat natetenged ong yen!”

³⁸ Oman ganing tang mga sinagpan na, “Gino, nani ra tang doroa nga ispadan!”

Ig ganing si Jesus, “Sigi! Tama ra sia!”

*Asing nangadi si Jesus ong Getsemani
(Mateo 26:36-46; Marcos 14:32-42)*

³⁹ Pagatapos ta si, nagalin si Jesus ig napaning ong Bokid tang Kaolibon, pario tang agboaten nang pirmi. Siminabid ka tang mga sinagpan na.

⁴⁰ Pagakabot don, ganing si Jesus ong nira, “Mangadi amo ang indi amo madeg ta tokso.”

⁴¹ Oman napaning tanandia ong tokawan don ong alawid-lawid.

⁴² Dayon ang liminod ig nagampo ong Dios ang ganing, “Tatay, mga maimo lamang, indio ra papasaren mo ong kaliwagan ang na.† Piro belag tang yen ang kaliagan tang dapat ang matoman, kondi ang kaliagan mo.”

* **22:37** Isaias 53:12 † **22:42** Ong bitalang Grigo: “Tatay, mga maimo lamang, ipalawid mo ong yen tang kopang na.”

⁴³ [Napaita ong nandia tang tatang anghil ang nagalin ong langit, ig pinapoirsa tang nem na.

⁴⁴ Agliwagan tanandia ta mo-ya, animan nangadi pa enged bogos ong nem na. Totorok ong tanek tang inang na, ang midio mababael ang patak ta dogo.]

⁴⁵ Kimindeng tanandia pagatapos nang nangadi ig nagbalik ong mga sinagpan na. Kinabotan na tanirang gangapoyat tenged ong sobrang pagsinti nira.

⁴⁶ Ganing si Jesus, “Angay gangapoyat amo? Mambangon amo ig mangadi agod indi amo madeg ta tokso.”

Dinep si Jesus

(Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-50; Juan 18:3-11)

⁴⁷ Asing bibitala pa si Jesus, kiminabot da tang dorong taw. Ang panokaw-tokawan si Judas, ang tata ong tampolok may doroang apostolis na. Napalenget si Judas para itongan na si Jesus.

⁴⁸ Piro ganing ong nandia si Jesus, “Traidorono pala nio, yo, ang Ana ta Taw, ong tatang itong?”

⁴⁹ Asing itaen tang mga sinagpan na ang aroman na mga onopa tang mainabo, ganing tanira, “Magino, bomatok ami ra ong ispada?”

⁵⁰ Ig dayon ang laging tinagpas tang tata ong mga aroman na tang kirepen tang kalawigan ang padi, ig nalampong tang talinga nang to.

⁵¹ Piro ganing si Jesus, “Tama ra sia!” Tapos inapap ni Jesus tang talinga tang kirepen ig nago-ya.

⁵² Oman minitala si Jesus ong mga pangolokolo ong mga padi ig ong mga kapitan tang mga goardia tang Timplo, asta ong mga mepet tang banoa. Tened tanirang tanan namansipaning don para depen tanandia. Ganing si Jesus ong nira, “Angay? Yo, kriminalo ang pamagekel amo ta mga ispada may pamalo?”

⁵³ Kaldaw-kaldaw pagtoldoko ong Timplo, ig don amo ka, piro angay indiong lagi dinep mi? Piro timpo mi ra mandian, ig paggaem da tang kalainan.”

Nagbo-li si Pedro ang ganing indi ono gailala na si Jesus

(Mateo 26:57-58, 69-75; Marcos 14:53-54, 66-72; Juan 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Oman dayon dang dinep nira si Jesus ig ingkelan nira ong palasio tang kalawigan ang padi tang mga Judio. Si Pedro pala dadaton ong nira, piro don lamang ong alawid-lawid, asta na-led ong kodal.

⁵⁵ Asing napadet da tang apoy ong ka-ngan tang ge-ley ang plasa, kiminarong tang mga taw ong binit na, ig minimbeng da ka si Pedro ong nira.

⁵⁶ Inita tanandia ta tatang torobolon ang babay don. Pinanengnengan na si Pedro ta mo-ya ig minaning ong mga taw don, “Ang taw ang na aroman ka ni Jesus!”

⁵⁷ Piro nagbo-li si Pedro. Ganing tanandia, “Abaw, indio ngani gailala ong taw ang asing agganingen mo!”

⁵⁸ Indi naboyay, inita si ka tanandia tang tatang lali ig ganing, “Yawa tata ka ong mga aroman na!”

Piro siminabat si Pedro, “Yawang tawa! Belago baya ta aroman tang taw ang asi!”

⁵⁹ Pagata-lib ta mga tang oras, rineges pa ka enged tang tatang taw, “Ang taw ang na, aroman ang enged ni Jesus! Tata kang taga Galilea!”

⁶⁰ Piro siminabat si Pedro, “Way inayo! Anday kalibotano tang onopay agbibitala mo!”

Indi pa gatapos tang bibitala na, golping timinolak tang mano.

⁶¹ Minalied tang Gino ig pina-dekan na si Pedro, ig nademdeman da ni Pedro tang inaning tang Gino ang ganing, “Ba-lo manolok tang mano mandian ang garamal, ma-long bisisang maning ang india gailala ong yen.”

⁶² Ig nagalin si Pedro ang dorong i-yak na.

*Ininsolto si Jesus ig pinatakan tang palo
(Mateo 26:67-68; Marcos 14:65)*

⁶³ Mandian, asing oras kang asi, si Jesus aggin-solton ig agpatakan tang palo tang mga pamagbantay ong nandia.

⁶⁴ Pinedengan nira ig ganing ong nandia, “Abir, pinton mo mga sinopay pamalo ong nio!”

⁶⁵ Ig yadi pang mga malalain ang bitala tang agganing nira ong nandia.

*Pinatalonga si Jesus ong tanan ang mga opisialis tang banoa
(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Juan 18:19-24)*

⁶⁶ Pagaramal, namagbaragat-bagat tang mga mepet tang mga Judio ig ang tanan ang mga

opisialis tang banoa, aroman nira tang mga pangolokolong padi ig ang mga manigtoldok tang Kabobolan. Oman pinatalonga si Jesus ong nirang tanan ig sine-ma nira ang ganing,

⁶⁷ “Magbega ra ong yamen! Yawa ra tang Cristo?”

Siminabat si Jesus, “Begen amo man yen, indi amo ka magparet.

⁶⁸ Ig mga te-maen amo man yen, indi amo ka somabat.

⁶⁹ Piro mimpisa mandian, yo, ang Ana ta Taw, komarongo ra ong to tang Makagagaem ang Dios.”

⁷⁰ Ig ganing si tanirang tanan ang nane-ma, “Maliag mong yaning, yawa tang Ana tang Dios?” Ganing si Jesus, “Yamo ra ka tang naganing ang yo ka kaman.”

⁷¹ Oman ganing tanira, “Onopa pay domang pamatod pang dilemen ta? Binasi ta rang nagalin ong sadiling anga na!”

23

Pinatalonga si Jesus ong ni Pilato

(Mateo 27:1-2; 11:14; Marcos 15:1-5; Juan 18:28-38)

¹ Oman namansi-deng da tang tanan ang mga pangolokolong Judio ig ingkelan nira si Jesus ong talongan ni Pilato.*

² Don masigbegay tanira tang mga riklamo nirang kontra ong ni Jesus. Ganing tanira, “Ang taw ang na, nadep amen ang pagdolo-dolo ta bitala

* **23:1** Si Pilato taga Roma ig belag ta Judio. Tanandia tang gobirnador tang Judea asing timpo ni Jesus.

ong yamen ang masig ka Judio. Kokontra tanandiang magbayad ta bois ong Adi tang Roma, ig pagpailala pa ong mga taw ang tanandia ono tang Cristo, maliag yaning tatang adi.”

³ Sine-ma ni Pilato si Jesus, “Onopa? Matod ang yawa tang adi tang mga Judio?”

Siminabat si Jesus, “Yawa ra ka tang naganing.”

⁴ Oman ganing si Pilato ong mga pangolokolong padi ig ong mga taw, “Anday itaenong kakamalian tang taw ang na para sintinsian tanandia.”

⁵ Piro namagreges pa ka enged tanira ang ganing, “Ong agtotoldok na, agsolsolan na tang mga taw ong bilog ang Judea. Inimpisan na ong Galilea ig mandian tarin da.”

Si Jesus ong talongan ni Herodes

⁶ Pagabasi ta narin ni Pilato ang nagalin ong Galilea si Jesus, sine-ma na mga taga Galilea kaman.

⁷ Ig asing mata-wanan nang si Jesus gasakepan pala ni Herodes, ang pangolokolo ong Galilea, pinekel na ong taw ang asi. Tenged ong oras ang asi, nāton ang don ka si Herodes ong Jerusalem.

⁸ Nalipay ang pisan si Herodes asing pagaita na ong ni Jesus. Doro rang gabalitan na natetenged ong nandia, ig naboay da tang andem nang itaen na. Dorong kaliag nang magboat si Jesus ta mga milagro agod itaen na.

⁹ Animan nane-ma tanandiang nane-ma ong ni Jesus, piro inding pisan siminabat si Jesus maski ge-ley lamang.

¹⁰ Don ka tang mga pangolokolo ong mga padi asta ang mga manigtoldok tang Katobolan. Sigi lamang tang pagbandan nira ong ni Jesus.

¹¹ Gine-ley ge-ley pa ni Herodes si Jesus ig inin-tirimis, aroman na tang mga goardia na. Ong ori, pinatokan nira si Jesus ta masinlong lambong ta adi ig binalik nira ong ni Pilato.

¹² Ong kaldaw kang asi, nagimo rang magtangay da Herodes ni Pilato, ang dati pagsoayan.

Si Jesus sinintinsian ang patayen

(Mateo 27:15-26; Marcos 15:6-15; Juan 18:39–19:16)

¹³ Pinagoy ni Pilato tang mga pangolokolo ong mga padi ig ang mga pangolokolo ong banoa, asta ang mga taw.

¹⁴ Ganing si Pilato ong nira, “Inkkelan mi tang taw ang na ong yen ong talak nang ganing amo initeg-iteg na tang mga taw ang mamanggolo. In-imbistigaro ong talongan mi, ig initao ang anday kamatodan tang mga agbabandan mi ong nandia.

¹⁵ Maski si Herodes, maning ka ta si. Animan pinabalik na ong yaten. Ang taw ang na, indi dapat sintinsian ta kamatayen tenged anday talak na.

¹⁶ Animan, palon da lamang tanandia ba-lo palpatan.”

¹⁷ [Maning ta si tang binitala ni Pilato, tenged kada Pista tang Pagta-lib tang Anghil, kaministiran ang magpalpat tanandia ta tatang priso para ong mga taw.]†

† **23:17** Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

18 Piro delelengan ang namansiteg tang mga taw, “Patayen tang taw ang asia! Si Barabbas tang palpatan!”

19 Si Barabbas ang na napriso tenged aroman tanandia tang mga ribildi asing namanggolo ong Jerusalem, ig namatay pa ta taw.

20 Mandian, minitala sing oman si Pilato ong mga taw, tenged ang kaliliagan na si Jesus tang palpatan.

21 Piro namansiteg si tang mga taw, “Ilansang ong kros! Ilansang ong kros!”

22 Ya-long bisis dang minaning si Pilato ong nira, “Angay? Onopay bindoat nang malain? Anda kay initao ang talak na ang dapat tanandia patayen. Palon da lamang ba-lo palpatan.”

23 Piro mas sinodoan pa tang mga taw tang iteg nira, ig namagpareges tanirang dapat ilansang si Jesus ong kros. Ig ong kaboayan, napanonot da lamang si Pilato ong kaliagan tang mga taw ang pamansiteg.

24 Animan sinintinsian na si Jesus sigon ong kaliliagan nira.

25 Ig sigon ong agpa-dolon nira, pinalpatan na si Barabbas, ang taw ang nanggolo ig namatay pa ta taw. Oman inintriga ong nira si Jesus para boaten tang galiliagan nira.

Linansang si Jesus ong kros

(Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Juan 19:17-27)

26 Asing ekel da nira si Jesus para ilansang, may nabagat nirang tatang taw ang nagalin ong bokid. Na si Simon ang taga Cirene. Inawidan nira

tanandia, ig pinatakan ong nandia tang kros ang dadaton ong ni Jesus.

²⁷ Agdatonon si Jesus ta dorong taw, katabid da don tang mga babay ang pamagini-yak ig pamag-dayag tenged ong nandia.

²⁸ Binalied tanira ni Jesus, ig minaning ong nira, “Yamong mga babay ang taga Jerusalem! Indio ra i-yakan mi. Ang mga sadili mi ra lamang tang i-yakan mi asta ang mga ana mi.

²⁹ Tandan mi. Komabot tang kaldaw ig maganing tang mga taw, ‘Masoiri tang mga bog ig ang mga indi pamagabdet, asta ang mga indi pamagapatiti.’

³⁰ Ong mga kaldaw ang asi, aningen tang mga taw, ‘Balampa mapegnak tang mga bokid ong yamen, ig tampekan ami tang mga bolod!’

³¹ Tenged mga maning ta na tang bindoat nira ong yen, ang anday talako, onopa enged tang mainabo ong mga taw ang may mga talak nira?”[‡]

³² May ingkelan pa nirang dorong kriminal para patayen ang ipadengan ong ni Jesus.

³³ Asing kiminabot tanira don ong logar ang aggoyan ta Doli ta Kolo, dayon dang linansang nira si Jesus ong kros. Linansang ka nira tang dorong kriminal, ang kros tang tambilog gampir ong to ni Jesus ig ang tata gampir ong wala.

³⁴ [Ganing si Jesus, “Tatay, patawaden mo tanira tenged indi gata-wanan nira tang agboaten nira.”]

Namagparabonlokan tang mga goardia para parti-partien nira tang mga lambong ni Jesus.

[‡] **23:31** Ong bitalang Grigo: Tenged mga maning ta na tang bindoat ong ayong ilaw, onopa enged tang boaten ong lango?

³⁵ Pamansi-deng don ig pamansitelek tang mga taw mintras aglibaken pa si Jesus tang mga pangolokolong Judio. Ganing tanira, “Linibri na tang doma, mandian, telekan ta mga malibri na tang sadili na. Tanandia ono tang Cristo, ang ading pinilik tang Dios!”

³⁶ Agginsolton ka tanandia tang mga goardia. Pinalengetan nira tanandia ig agdoydoyan nira ta binong maka-lem.

³⁷ Ganing tanira, “Mga yawa tang adi tang mga Judio, abir, ilibri mo tang sadili mo!”

³⁸ Ig don ong may kokoloan na may karatolang sinolatan [ong bitalang Grigo, Latin may Hebreo], “Na tang Adi tang mga Judio.”

³⁹ Asta ang tata ong mga kriminal ang linansang don ang aroman ni Jesus, nanginsolto ka ong nandia ig ganing tanandia, “Ganinga, yawa tang Cristo! Abir, ilibri mo tang sadili mo asta yami!”

⁴⁰ Piro sinambleng tanandia tang aroman nang kriminal ang ganing, “India geldan ong Dios? Sintinsian ita kang pario tang taw ang na!”

⁴¹ Tama lamang ang sintinsian itang doroa ta maning ta na, tenged ong bindoat ta. Piro tanandia, anday talak na.”

⁴² Ig ganing pa tang kriminal, “Jesus, demdemeno nio mga paggaema ra bilang adi.”

⁴³ Siminabat si Jesus, “Agganingong nio, mandian ang lagi e-lana yen ong Paraiso.”

Ang pagapatay ni Jesus
(Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Juan 19:28-30)

⁴⁴ Asing ko-to ra ang magalas dosi ra, nalipat tang kaldaw ig nangi-lep tang kalibotan tegka alas tris tang apon.

⁴⁵ Ig ya kay ang golping pagaba-bak tang ka-ngan tang kortinang dorog kabael ang don ong Timplo. §

⁴⁶ Miniteg si Jesus ta mapoirsa ang ganing, “Tatay, gintrigao ra ong nio tang yen ang ispirito.” Ig pagabitala na ta si, nabontok da tang linawa na.

⁴⁷ Asing itaen tang kapitan tang mga goardia tang nainabo, nagdayaw tanandia ong Dios ang ganing, “Matod ka kaman ang anday talak na tang taw ang na!”

⁴⁸ Ig ang nainabong narin, inita ka tang tanan ang taw ang pamagtompok ig pamansitelek don. Namansiolik tanirang tanan ang agdēnan nira tang mga debdeb nira, ong sobrang sinti nira.

⁴⁹ Pamansi-deng ka don ong alawid-lawid tang tanan ang mga tangay ni Jesus, asta ang mga babay ang namansitabid ong nandia nagalin ong Galilea. Ig inita ka nira tang nainabo.

Ang paglebeng ong ni Jesus

(Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Juan 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Mandian, may tatang taw don ang aran na si Jose, ang taga Arimatea, tatang logar tang mga Judio. Mo-ya ig mato-lid tang taw ang na,

§ **23:45** Asing tokaw, ang kortinang asi aglilingeb ong Kasagradoan ang Logar don ong teled tang Timplo. Ang pagaba-bak na ong ka-ngan na, pagpaita ang libri ita rang lemenget ong Dios, komo ong kamatayen ni Jesus nakomit da tang mga kasalanan ta ang yay ang nagsagang ong yaten ong Dios.

ig kabilang ong mga pamagelat tang kaldaw ang maggaem tang Dios bilang adi. Tata ka tanandia ong mga opisialis tang mga Judio, piro indi na-paoyon ong disision nira ang ipapatay si Jesus.

⁵² Mandian, napaning si Jose ong ni Pilato ig lin-isinsia na mga poiding komiten na tang sinangoni ni Jesus ong kros.

⁵³ Pagakomit na, binongot na ta abel ang kolit. Oman bintang na ong lebengan ang midio koiba ang bindoat ong pagsinsil ta bato, ig indi pa gal-bengan ta patay.

⁵⁴ Ang kaldaw ang asi, Kaldaw ang Palagsimpan ig magimpisa ra tang Kaldaw ang Igperenay.*

⁵⁵ Diminaton ong ni Jose tang mga babay ang namansitabid ong ni Jesus nagalin ong Galilea, animan inita nira tang limbengan ong nandia asta ang pagkabetang don tang sinangoni na.

⁵⁶ Pagatapos, namansiolik tanira ong balay ang agdayonan nira don ong Jerusalem ig nagsimpan ta mga pabanglo ig bolong ang para ong patay agod ipid ong sinangoni na. Piro namansipenay kang lagi tanira, sigon ong Katobolan, tenged Kaldaw dang Igperenay.

24

Naboning oman si Jesus

(Mateo 28:1-10; Marcos 16:1-8; Juan 20:1-10)

* **23:54** Ang Kaldaw ang Igperenay tang mga Judio ay pagimpisa ong kaldaw ang Biyernes mga gakorop da tang kaldaw.

¹ Garamal pa lamang kaldaw ang Dominggo, namansipaning da tang mga babay don ong lebengan, ekel nira tang mga pabanglong sinimpan nira.

² Pagakabot nira don, kinabotan nirang naigod da tang batong agdadapa ong anga tang koiba.

³ Piro asing siminled tanira, inita nirang anda ra don tang sinangoni tang Ginong Jesus.

⁴ Asing galibeg pa tang pagirisipen nira tenged tarin, golping napaita ong binit nira tang doroang lali ig pisan ang sisinggat tang mga lambong nira.

⁵ Ong sobrang karaelden tang mga babay, liminod tanira ig siminokok sa-sad ong tanek. Ganing ong nira tang doroang lali, “Angay agdilemen mi tang boi tani ong logar tang mga patay?”

⁶ Anda ra tarin. Naboi rang moman. Demdemen mi tang inaning na ong nindio asing don pa tanandia ong Galilea.

⁷ Ganing tanandia, kaministiran ang yintriga tang Ana ta Taw ong mga mapinagtalaken ig ilansang ong kros. Piro ong ya-long kaldaw maboning moman.”

⁸ Ig nademdeman da tang mga babay tang inaning ni Jesus.

⁹ Oman minolik da tanira ig sinayod nira tang tanan ang na ong tampolok may tatang apostolis asta ong doma pang mga aroman nira.

¹⁰ Ang mga babay ang na, da Maria Magdalena, Juana, ig si Mariang nanay ni Santiago. Tanira ig ang doma pang mga babay ang aroman nira tang namagsayod ong mga apostolis tang nainabo don ong lebengan.

11 Piro kalaom tang mga apostolis, kalokoan lamang tang inaning tang mga babay. Animan indi tanira namagparet.

12 [Piro kimindeng si Pedro ig nagsinikad ang napaning ong lebengan. Simininek tanandia ig linipara na ong teled, piro anday inita na poira lamang ong mga abel ang binongot ong sinangoni ni Jesus. Animan minolik tanandiang gabereng ong nainabo.]

*Ang doroang taw ang agpaning ong Emaus
(Marcos 16:12-13)*

13 Asing kaldaw kang asi, may doroa ong mga sinagpan ni Jesus ang totongol ong tatang bario ang aggoyan ta Emaus. Ang bariong na, mga tampolok may tatang kilometro tang kalawid na ong Jerusalem.

14 Agpagampangan nira tang tanan ang nainabo.

15 Ig mintras pagampang tanira ig pagte-man, liminenget si Jesus ig siminabid da ong nira.

16 Inita nira tanandia piro indi nailala nira tenged midio agdapan tang pama-dek nira.

17 Sine-ma tanira ni Jesus, “Onopa tang agpagampangan mi?”

Siminareng tanirang doroa, ang itsora nira pagpaitang gangapongaw.

18 Ang tata ong nira, ang aran na si Cleopas, siminabat ang ganing, “Onora enged ang india gatako? Sigoro yawa lamang tang pagtinir ong Jerusalem ang indi gatako tang nainabo ong mga kaldaw ang narin!”

19 Ganing si Jesus, “Angay? Onopa si?”

Siminabat tanira, “Ang nainabo ong ni Jesus ang taga Nazaret, tatang propita. Makagagaem tanandia ong mga bindoat na ig ong mga binitala na, maging ong pama-dek tang Dios asta ong pama-dek tang mga taw.

²⁰ Piro ang yamen ang mga pangolokolong padi asta ang mga pangolokolo ong banoa, dinimanda nira tanandia para sintinsian ta kamatayen ig ilansang ong kros.

²¹ Tanandia paman tang aglaoman amen din ang maglibri tang banoa amen ang Israel. Piro yalong kaldaw da mandian tanandiang napatay.

²² Ig mandian nagolpian ami ong binalita ong yamen tang domang mga babay ang aroman amen. Garamal pa ono napaning tanira ong lebengan,

²³ ig indi ono inita nira tang sinangoni ni Jesus. Nagbalik tanirang ganing may napaita ono ong nira ang doroang anghil ig nagpatako ang naboi si Jesus.

²⁴ Napaning ka ong lebengan tang doma pang mga aroman amen ig maning ka ta si tang kinabotan nira. Indi inita nira si Jesus.”

²⁵ Oman ganing ong nira si Jesus, “Ay yamong mga taw! Kalobay tang pagirisipen mi! Angay maliwag ong nindio ang magparet tang tanan ang inaning tang mga propita?

²⁶ Belag bato tang inaning nirang kaministiran ang magpinitinsia kang lagi tang Cristo ba-lo tanandia mabalik ong paladengengan ang katengdanan na don ong langit?”

²⁷ Oman pinaintindi ni Jesus ong nira tang tanan ang na-tang ong Sagradong Kasolatan natetenged

ong sadili na, impisa ong mga libro ni Moises sa-sad ong mga sinolat tang mga propita.

²⁸ Mandian, alenget da tanira ong bariong paningan nira, ig midio magpadayon pa si Jesus ong pagparanawen na.

²⁹ Piro inawidan nira tanandia. Ganing tanira, “Tania ra lamang domayon ong yamen. Gakorop da tang kaldaw.” Animan napawid si Jesus ong nira.

³⁰ Asing ka-pen da nira si Jesus ong lamisan ang panapon, namisik tanandia ta tinapay ig binindisionan na. Oman pinisi-pisi na ig sindol ong nira.

³¹ Ya ray ang pagabri tang pama-dek nira ig don nailala ra nira si Jesus. Piro golpi rang nalipat si Jesus ong pama-dek nira.

³² Ganing tang doroa, “Animan pala midio lom-pok tang popotokon ta ong sobrang kalipay asing pagigampang tanandia ong yaten ong dalan, ig pagpaintindi ong yaten tang Sagradong Kasolatan!”

³³ Dayon da tanirang kimindeng ig nagbalik ong Jerusalem. Kinabotan nirang pamagsirimet-simet tang tampolok may tatang apostolis ig ang domang mga karomanan nira.

³⁴ Pamagampang tanira ang ganing, “Matod ka kaman ang naboing oman tang Gino! Napaita tanandia ong ni Simon!”

³⁵ Ig sinayod ka tang doroa tang nainabo ong nira don ong dalan, ig monopa nailala nira si Jesus asing pagpisi-pisi na tang tinapay.

*Napaita si Jesus ong mga sinagpan na
(Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Juan 20:19-23; Bindoatan 1:6-8)*

³⁶ Asing pamagampang pa tanira tang mga bagay ang na, inita nirang ke-deng da si Jesus ong ka-ngan nira. [Ganing tanandia, “Asia ong nindio tang kao-yan tang Dios!”*]

³⁷ Piro nangakibot tanira ig pinangeldan tenged ang kalaom nira, peled tang napaitang asia ong nira.

³⁸ Animan ganing ong nira si Jesus, “Angay gaborido amo? Angay pagdoadoa amo?”

³⁹ Telekan mi tang mga kalimao ig kakayo. Yo na! Apapeno nindio ig telekan. Ang peled, anday isi na ig anday doli na. Piro yo, may atan! Pario tang gitaen mi.”

⁴⁰ [Oman, pinaita na ong nira tang mga kalima na ig mga kakay na.]

⁴¹ Asing midio indi pareten nira ong sobrang kalipay nira ig kabereang, nane-ma si Jesus ong nira, “Anday mapangan mi atan?”

⁴² Ig sindolan nira ta tang potol ang yan ang kindiaw.

⁴³ Kinomit na ig pinangan na ong talongan nira.

⁴⁴ Oman minitala si Jesus ong mga sinagpan na ang ganing, “Narin tang inangingo rang lagi ong nindio tanopa asia asing aromano pa nindio: Kaministiran ang mainabo tang tanan ang sinolat natetenged ong yen ong Katobolan ni Moises, ong mga libro tang mga propita, ig ong libro tang mga Salmo.”

⁴⁵ Ig inabrian na tang pagirisipen nira agod maintindian nira tang mga Sagradong Kasolatan.

* **24:36** “Asia ong nindio tang kao-yan tang Dios!” Maliag yaning, agpakabot ni Jesus ong nira tang kao-yan tang Dios.

⁴⁶ Ganing pa tanandia, “Maning ta na tang nasolat don: Ang Cristo kaministiran magpinitinsia ig mapatay, ig moman ang maboi ong ya-long kaldaw.

⁴⁷ Ig kaministiran ang itoldok da ong tanan ang mga logar, mimpisa ong Jerusalem: Mga ang mga taw mamagtogat ong mga talak nira, patawaden tanira tang Dios tenged ong yen.

⁴⁸ Yamo mismo tang nangaita ig mapagpamatod tang mga bagay ang na.

⁴⁹ Tandan mi. Ipekelo ong nindio tang Ispirito Santong pinangako tang yen ang Tatay. Animan, indi amo magalin ong siodad mintras indi pa garisibi mi tang gaem ang magalin ong langit.”

Ang pagbalik ni Jesus ong langit

(Marcos 16:19-20; Bindoatan 1:9-11)

⁵⁰ Pagatapos, ingkelan tanira ni Jesus ong loa tang siodad tang Jerusalem. Pagakabot nira ong Betania, linawig na tang mga kalima na ig binindisionan na tanira.

⁵¹ Mintras agbindisionan na tanira, napabelag da tanandia ong nira [ig amat-amat dang ingkelan ong dibabaw, don ong langit.

⁵² Don ang lagi tinowan ig dinayaw nira tanandia.] Pagatapos, namagbalik tanira ong Jerusalem ang dorong kalipay nira.

⁵³ Ig pirmi ra tanira ong Timplo ang pamagdayaw ong Dios.

ANG BITALA TANG DIOS: Ba-long Inigoan New Testament in Agutaynen

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Agutaynen

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2004, WPS. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Agutaynen

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-04-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Apr 2025 from source files
dated 26 Apr 2025
a6ffb27f-bf5e-591b-a64b-7001d9919874